

A KEGYES-TANITÓRENDIEK
BUDAPESTI FŐGIMNÁZIUMÁNAK
ÉRTESITŐJE

AZ 1905—1906. ISKOLAÉVRŐL

KÖZLI

KOVÁTS ANTAL

IGAZGATÓ

BUDAPEST

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

1906.

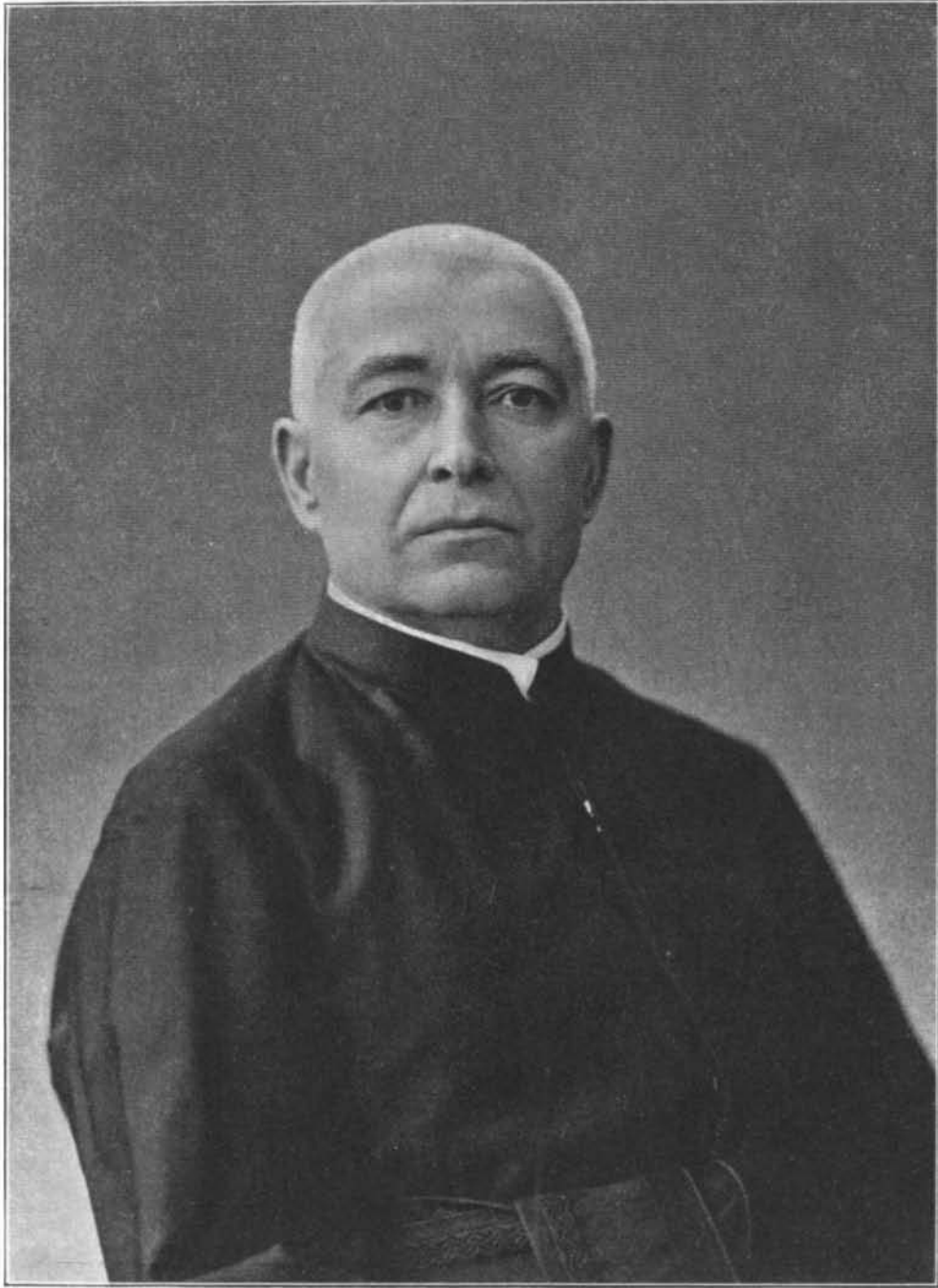
HAJNAL IMRE.

MÉG EGYSZER leírjuk erre a lapra Hajnal Imrének nevét és a fájdalmas érzésektől eszmélkedésre kényszerítve, hozzá kell fűznünk, hogy körünkben utóljára számolunk be működéséről. Bizonyosan valamivel részletesebb ez, mintha az élő szerény munkásnak fáradozását csak pár igénytelen sorban jeleztük volna, mintegy kötelességszerűen beszámolva a reá kiszabott munka elvégzéséről. Ez a megemlékezésünk azonban szomorúan figyelmet keltőbb, hiszen az iskolaévnék kezdetén még maga is kéri a vállaira nehezedő terhet s mikor az estének órája közelget, senki sem felel a nevét felhívó hangra. Ép maga nem bírja elmondani, mint roskadtak össze vállalai a máskor könnyűnek tetsző teher alatt. De mégsem a kietlenségé ez a válasz nélkül maradt felszólítás, mert ebben a beszámoló könyvben lapozgató százak szeme ott a sorok között megleli nevét, befejezetlen működésének emlékezete a gyökérig hatolva, ép azoknak a szívében él, akik az intézet falait első ízben vallották otthonuknak és az elhunytban látták első vezérüket. A rég- és a közelmúltban szárnyukra bocsátott tanítványok megemlékezése a munkában erős és jóságában páratlan tanárukat varázsolja lelki szemük elé, mi, társai, pedig úgy tekintünk végig pályáján, mint az isteni Gondviseléstől kegyelmekkel gazdagon megáldott életen, mert néki megadatott szívének utolsó dobbanásáig hűen munkálkodnia abban, amire összes erejét szent fogadáskepen följánlotta és utolsó lehellete is beléolvadt a kitartóan fújó szellőbe, amely együttes erővel óhajlja révparthoz terelni a reá bizott kincses gályát.

Életerejének rohamos hanyatlásakor ismételten megbizonyosodott, mennyire áltató az embernek még jóakarató reménykedése is és milyen hatalmas fenntartó erő a kötelességtudás. Nem tudtuk elhinni, hogy abban a látszólag egészségtől duzzadó férfiúban már évtizedes betegség rágódott s mikor az orvosi tanács

kiméletesen tudtára adta, hogy legalább egy időre meg kell válnia a tanítástól, maga is tünődve nézett jövője elé.

A mult iskolai évben a nyolcadik osztályt vezette a latin és görög irodalom tanításával az érettségi vizsgálatra. Sok évi gyakorlata alapján most is a legtávolabbra ható előrelátással jelezte tanítványainak teendőit, amidőn váratlanul hekövetkezett betegségének válságos fordulója. Áprilisban történt ez. Kezelő orvosa, dr. Uhl Gyula föltétlen nyugalmat ajánlott a javulás elérésére, azonban előtte mindig csak tanítványainak sikeres érettségi vizsgálata lebegett s hallatlan erőfeszítéssel teljesítette kötelességét. Könnybelábadt szemmel osztotta ki nekik bizonyítványaikat s megadással foglalkozott azzal a gondolattal, hogy ez az utolsó tanítási éve. Még egyszer fölkeresté a Kárpátokban kedves fürdőjét s onnan ismét csak betegen tért vissza, hogy megint munkához lásson roncsolt egészséggel, de törhetetlen akarattal. Semmi sem mutatja kifejezőbben reményeinek állhatatosságát, mint vállalkozásának súlyos volta. Amíg környezete, előljárósága aggodalommal várta a pillanatot, mikor hagyja el akarateréje a makacs beteget, ő a magyar és latin nyelvvel, az I. A/ osztály vezetését vállalta magára. Mondanunk sem kell, mennyire hatott folyton fogyó erejére annak a kis csoportnak tanítása, ahova nemcsak a tapasztalt tanárembernek türelme, hanem a kitartó egészségnek mindenén diadalmaskodó ereje is annyira kívánatos. De hát ő Kalazanciusnak igazi követője volt. Amint a szent aggastyán életének utolsó éveiben a legkisebb gyermekek között elfeledte korának gyengeségét, hanyatló napjainak keserű megpróbáltatásait, az ő hűséges fia is a kisdedek között élte át utolsó napjait. Ha alkalmazta is a Szent Alapító jelmondatát «benignitatem cum severitate miscens», az ő jósága megnyilatkozott tanítványai iránt, akiket nem akart magukra hagyni, ameddig csak lehetett és szigorú volt a pihenőre vágyó test gyöngeségeivel szemben. Így gyötörte magát a munkával. Bár iparkodott eltitkolni szenvedéseit, mégis folyton fogyó arcára bevésődtek az eddigelé ismeretlen szomorú vonások. Neve napján már pihenőre zárkózott el barátainak, tisztelőinek, tanítványainak üdvözlése elől, de rövid idő múlva megint körünkben volt. November 11. napján tartotta a tankerület főigazgatója az intézetben gyűlését, ezen is derűlten jelent meg betegünk. Jól esően hallgatta az egészségének helyreálltát óhajtó jó kívánatokat. Gyűlés után a városba indult s mikor visszatértében a kocsiból kiemelték már utolsót pihegő testét, a ház orvosa csak halálát jelezte.

† HAJNAL IMRE

Ezeknek a megrázó pillanatoknak képe élénken vésődött valamennyiünknek emlékezetébe. Leírtuk ide is, hogy megtudhassák áldott emlékü tanárunknak végső napjait azok is, akiket az élet forgó árja löle messze sodort. És ép azok kedvéért álljon itt élettörténetének néhány adata. K.-Félegyházán született 1851. május 12. Középiskolai tanulmányait szülővárosában kezdte meg, itt fejezte be a gimnáziumnak negyedik osztályát is. Az ötödik és hatodik osztályról szóló bizonyítványai már a kolozsvári kegyes-tanítórendi gimnáziumból valók. Még szüleinek életében 1870. szeptember 8. beöltözik Rendünkbe és a Vácon eltöltött próbaév után a hetedik osztályt Kolozsvárott s a nyolcadikat Kecskeméten végzi, ahol 1872. július 16. az érettségi vizsgálatról kapta bizonyítványát. Ettől az időtől kezdve állandóan a tanítás munkájában látjuk, kivéve 1899–1900. évet, amidőn Mernyén a Rend fehérvári Kustodiátusának uradalmi pénztárosa volt. Életének 55 évéből harminchármat a katedrán töltött el s ebben az időben nemcsak tanítványainak oktatásában szorgoskodott, hanem magánúton elvégezte theologiai tanulmányait. 1875 augusztus 26. már áldozópap. A klasszika filológiának sok sikerrel működő harcosa lett Rendünk gimnáziumában. Hisz mindenütt huzamosabb időig tartózkodott, így tanítványainál nemcsak az alapvetés fáradtságos munkáját végezte el, hanem megadatott néki, hogy annak gyümölcsében is gyönyörködhessek. Tanárságát 1872-ben Nagy-Károlyban kezdte meg, 1878-ban Szegeden tanít s 1890-től haláláig Budapesten. Bár a latin és görög nyelvre szóló tanári képesítése, mégis jóformán a latin nyelv foglalta le óráinak zömét. Széleskörű szaktudományának alapvetéséhez hozzájárult kora pedagógiájának tanítása a latin nyelv szükségéről. Nem csupán az életpályák komoly betöltéséhez kell a latin nyelvben szerzett biztos alap, — találjuk pedagógiai jegyzeteiben — hanem «a latin nyelv részint szabatossága, részint a most (1870.) divatozó helytelen gondolkodás, beszéd s írásmódtól különbözősége által különösen képes azon nyelvtudási önállóságot kifejteni, melynél fogva az, ki a latin nyelvet alaposan tudja, nemcsak több újabb nyelvnek tanulásában tapasztal könnyüséget, hanem még a műveltség lényeges birtokában is van. A latin könyvek olvasása valódi kincs az emberre nézve és pedig mind tudományos, mind erkölcsi szempontból is azon élvezetet, melyet az eredeti szöveg olvasása az embernek nyújt, még csak megközelítőleg sem képes annak fordítása nyújtani». Ezzel a tudatossággal kezdte meg tanulmányait és az így szerzett ismereteket

lelkes odaadással közölte tanítványaival. Az évek száma csak gyarapította buzgóságát, az újabb kutatások állandó szemmel-tartása csak eredményesebbé tette munkáját. Egyéniségének tüzét sajátos módon összebirta olvasztani a jó nevelő higgadtságával. Majd mindegyik tanítványát alkalma volt végig kíséni egész középiskolai pályáján s így egyetlen jelenség sem került el tekintetét a fokozatos fejlődésben. Amilyen szigorú pontossággal végezte el önmaga teendőit, mindenkor így kívánta ezt fiaitól is, de szeretettel képes volt fellárni előttük a lelkiismeretes munka áldásait. Meg is érezték tanítványai ezeknek az erkölcsi eszközöknek hatását, szeretet és tisztelet kísérte tanárukat az intézetben, ezek övezték az életben emlegetett nevét. Gyönyörködhetett is az ifjúságnak az élet munkásaivá serdültében. Fiatalos kedélye mindig a réginek mutatta a már hajlottabb korú tanárukat, ha újra meg újra fölkeresték csendes visszavonultságában a régi tanítványok. Érzékeny lelke hálásan is fogadta az ilyen megemlékezéseket s amilyen mélységesen viszonzotta az iskolaélet apróságainak kedves visszaidézéseivel, ép olyan kicsiny részekre tudta szétbontani a méltánytalanságnak itt-ott megnyilatkozó bárdolatlanságait.

Meddő törekvés lenne ezekben a holt sorokban az élő embernek képét hüen visszalükröztetni. A halovány és hiányos vonásokat mindenesetre kiegészítik azok emlékei, akiket munkás éveken át a szeretet csatolt hozzá, egyéniségét pedig mindenesetre iparkodnak ezeken a töredékeken át is maguk elé állítani azok, akik csak rövid ideig ismerhették.

Mikor búcsut mondunk néki, felidézzük egyszersmind utolsó útját is. Mintha most is előttünk állana, amint mély meghatottsággal hallgatta egyik szép jövőre hivatott kis tanítványának váratlan elhunytát. A maga jövőjébe nézett, vonásainak szomorú elváltozása, lecsukott szeme lán a maga tilokzatos útját kereste akkor?

Némán türte el a lappangó betegség okozta szenvedéseit, így is költözött el örök hazájába. Elmulásának ridegségét kien-gesztelte a kegyelet pazar megnyilatkozása. Az a sok virág, melyet koporsójára borítottak, hirdette a sok tiszteletnek, hálának, szeretetnek igazságát. Borongós őszi napon tették le a sírboltba hült tetemét, de akik szomorúan lávoztak el a temetőből, szivükben az élőknek gyengéden őrzött emlékét vitték magukkal.

Dr. Vincze József.

A HASZNOS OLVASÁSRÓL

IRTA

BÁN JÓZSEF.

KEDVES ifjú barátaim! Nektek szánom e sorokat, akik most végeztétek az alsóbb osztályokat, akiket még nem késő oktatni s akik már megértitek az oktatást. Az iskolaév lezajlott, a köteles munka véget ért, pihenés vár a tanuló seregre, pihenés még arra is, aki nem is dolgozott eléggé. Ugy-e milyen paradoxon! De most hagyjuk ezt; az ítélet elhangzott, ki, amit vetett, learatta. Én most csak arra kérlek benneteket, hogy ha kipihentétek magatokat s ha már a szórakozással is beelégedtetek, szánjatok nekem pár percet s olvassátok el hozzátok intézett soraimat, melyekben a hasznos olvasásra nézve akarok néhány megszívlelésre méltó tanáccsal szolgálni. Javatokért teszem, vegyétek szívesen!

A ti bizonyítványotokból hiányzik egy kalkulus. Szinte látom, hogy mindegyitek megütődve kérdezi, melyik lehet az, hiszen minden tárgyból adtak kalkulust. Igazatok van, minden tárgyból adtak kalkulust, de valamiből mégsem adtak. Mondjátok meg nekem, melyik az a kalkulus, amelyik megmutatja, hogy ti hogyan gondolkoztok, hogyan éreztek, milyen a ti lelkivilágotok, milyen a ti egész egyéniségtek. Látjátok, ebből nem adunk kalkulust, mert ezt a jó Istenen kívül csak ti tudhatjátok igazán s talán szüleitek se juthatnak belőle valamit. Az önismeret bizonyítványába nektek kell beírni a kalkulusokat s szerencsés az, aki maga-magát igazságosan tudja klasszifikálni. Én ennek a titkos bizonyítványnak nagyobb fontosságot tulajdonítok, mint annak, amelyet országvilág elé állítanak s legboldogabb jövőt annak merek jósolni, aki elméjén kívül lelkének egyéb tehetségeit is kellőképen kiműveli s nemcsak tudásra, de helyes gondolkozásra, nemes érzésre s általában lelki műveltségre is törekszik.

Szomorú példák igazolják, hogy akárhány úgynevezett «tisztajeles» tanuló is az életben nagyon közönséges alakká válik s távolról sem váltja be a hozzája fűzött reményeket, sőt egynémelyike el is züllik s igazi veszedelme lesz a társadalomnak. Mi lehet ennek az oka? Az iskola talán, mely annak idején félreismerte? A szülők

talán, akik rosszul nevelték? Az iskola nem, az érdeme szerint klasszifikálta s akárhány tanulónak gyengébb bizonyítványt adott, akikből később a hazának legnagyobb díszei váltak. A szülők? Ugyan melyik szülő ne tenne meg mindent, ha maga még oly gyarló volna is, hogy gyermekéből igazi derék polgárt nevelhessen? Ki ne ismerne oly családot, melyből a leggondosabb nevelés dacára is, nagyon különböző értékű egyének kerültek ki s melynek egyik-másik tagja a nevelés azonossága mellett is egészen elzüllött.

Hol van hát a hiba? Az egyénben magában. Nem foglalkozott eléggé magamagával. Hiába a szülők minden áldozata, hiába a legkitünőbb nevelők minden fáradozása (Nerót pl. Seneca nevelte), ha az illető maga nem neveli magát, minden kárba vészett.

Kedves ifjú barátaim! Sok szépet tanultok az iskolában, elmétek eléggé edződik; a bizonytalan jövő érdekében, vagy csak az általános műveltség megszerzéseért is sokat és sokfélét tanultok, ismereteitek napról-napra szaporodnak, ezekben tehát nem lesz oly nagy a hiány; hanem hogy érzés- és gondolkozásmód tekintetében hogy fogtok az életbe kijutni, az egészen más kérdés.

Jegyezzétek meg: a legszebb ismeretek mellett is üres lehet valakinek a szíve s sivár a lelke, ennél pedig szánandóbb állapot alig van.

Most még csak a kalkulusért dolgoztok s büszkén mutogatjátok a jó bizonyítványt, eltelve azzal a boldogító tudattal, hogy megtettétek kötelességeteket. Pedig a legjobb bizonyítvány is csak annyit bizonyít, hogy az illető az előirt tantárgyakból jól megtanulta a szükséges tudnivalókat s ennek alapján jogot nyert a felsőbb osztályba való föllépésre. Ifjú barátaim, az osztályok egyszer csak elfogynak, véget érnek a felsőbb tanulmányok is, kezeitekben lesz a diploma is s mikor hitetek szerint teljesen fölszerelve átléptek az élet kapuján, akkor veszitek észre, hogy az életben valami más is kell, nemcsak a diploma, nemcsak a tudás.

Ez a más valami az igazi lelki műveltség, melynek édes gyermekei a tántorithatatlan becsületes jellem, az egyeneslelkűség, a kötelességtudás, az emberszeretet, a vallásosság, hazaszeretet s minden más erény, mely szükséges ahhoz, hogy valaki «integer vitae scelerisque purus» lehessen.

A lelki műveltség megszerzésének egyik leghathatósabb eszköze a hasznos olvasás is. Erre vonatkozólag fogok nektek néhány jóakarató tanácsot adni azon reményben, hogy azokat elfogadván, követni is fogjátok.

A könyv.

Első tanácsom is ez: szeressétek a könyveket! Az emberi művelődés legcsodálatosabb emlékei ezek, melyekkel még az időnek mindent megemésztő vas foga sem bír. Róma «büszkén mutatja ó falát», de biz az már csak rom. Az athéni Akropolist hiába építik újra, halvány mása sem az eredetinek. Pompejít a földből kell kiásni, hogy megtudjuk, milyen lehetett. Trójáról, Karthágóról mennyi szépet tanultunk s ma ezek pusztá nevek. Hát a görögök s rómaiak hová lettek? Letűntek, csak könyvekből tudunk már róluk. Igazat kell adnunk a költőnek: «Fölforgat a nagy századok érceke mindent».

Mindent? Mindent, amit fölforgathat, amit megemészthet. De van, amivel nem bír s ez a szellem, melynek kincsei átörökölődnek nemzedékről-nemzedékre s művelik az emberiséget az idők végtelenjéig. Rómát porrá örölheti az idő, de Horatius költészetével nem bír, ez ma is oly üde, mintha tegnap termett volna. A római fórum már romhalmaz, de Cicero még most is ott áll a fórumon s üldözi a Catilinákat. Néha úgy tűnik föl, mintha épen nekünk beszélne.

A görög világ már rég letűnt, de a görög műzsák ma is élnek, telve bájjal, kedvességgel, tudománnyal, művészettel, A költőket ma is ők avatják föl s a történelmet ma is Klio írja. Az Iliás és Odysseia ege ma is oly verőfényes, mint harmadfélezer esztendővel ezelőtt volt, alakjai sem öregedtek s naivságait olvasva, örömet naivak leszünk mi magunk is. A komoly tudományok terén Sokrates, Plato, Aristoteles, a szónoklat terén Demosthenes, a lírában Pindaros, a drámában Aischylos, Sophokles és Euripides minden idők csodált nagyságai lesznek.

De jöjjünk közelébb. Shakespere s Moliere művei fölött nyom nélkül tűnnek el a századok s egy nap, vagy egy század, rájuk nézve szinte egyre megy. Csodálatosak a szellem alkotásai! Velök szemben az idő elveszti minden erejét s míg városokat romba dönt, népeket kipusztít, a szellem műveivel szemben lerakja fegyvereit s maga hirdeti legjobban ellenfele nagyságát és dicsőségét.

Nekünk is vannak halhatatlan szellemeink. Ha az egész világ nem emlegeti is nevüket, ránk nézve azért minden időkre a szellemi nagyság mintaképeiül tündökölnék. Egy Pázmány, egy Zrinyi, Kölcsey, Vörösmarty, Arany, Petőfi, Jókai, Madách, Deák, Kossuth s Széchenyi nem veszíthetnek nagyságukból évszázadok mulva

sem. Szobraikat megörölheti az idő, de ők élni fognak, míg csak magyar szó hangzik a világon.

Visszatérek a könyvre. Azaz hogy nem is kell visszatérnem, tulajdonkép arról beszélek. Hisz az itt felsorolt nagy szellemek egyike sem él már közöttünk, csak könyveikben szólnak hozzánk. Értitek-e már most ifjú barátaim, mi a könyv? Hajléka egy-egy nagy szellemnek, aki csak azért választ ily kis helyet magának, hogy annál könnyebben hozzá férközhessünk. Milyen különös is, kezünkbe vehetjük Jókait, Petőfit, Aranyt, Vörösmartyt, Shakesperet, Dantet, Milont, Platot s a világ bármely szellemóriását s kényszeríthetjük, hogy velünk szóba álljon, nemcsak, hanem hogy kérdéseinkre feleljen s tehetsége legjavát előttünk kitarja. Tehetnők ezt az élő nagyságokkal? Nemcsak a nagyságokkal, de még a kicsiségekkel sem. A világ nagyon ceremóniás és rátartós. Ha valakivel dolgunk van, előbb kérdezősködnünk kell, hogy mikor fogad, mikor legjobb nála tisztelegni, mikor van legjobb hangulatban? S ha hosszú puhatolódzás után végre hozzá jutottunk, találgatjuk a szókat, hogy melyik volna jobb, melyik hatna rá leginkább s kérésünk akárhányszor még így is eredménytelen marad, vagy legföljebb olyan se hideg, se meleg választ kapunk.

Nem így vagyunk a nagy szellemekkel. Ezek szinte hívnak bennünket, hogy álljunk velük szóba. Nem nekünk kell a névjegyünket beküldeni hozzájuk, ők teszik ki névjegyüket a könyvre s beléphet hozzájuk mindenki bármikor nem-, kor- és valláskülönbség nélkül, sőt — rangkülönbség nélkül. Aztán az idő sincs kiszabva, hogy meddig szabad társalogni; addig beszélgethetünk, ameddig nekünk tetszik, ha rájuk untunk, vagy a társalgásba belefáradtunk, otthagyhathjuk őket bármely pillanatban. Ha azonban kedvünk tartja, akár óraszámra, vagy napszámra is velük lehetünk, nem utasítanak el durván s még csak nem is céloznak, hogy mehetnénk már egy házzal tovább. Sőt, minél többször alkalmatlankodunk náluk, annál jobb barátaink lesznek s szinte egybefornak velünk.

Ha könyveink között vagyunk, nem vagyunk egyedül, azok beszélgetnek velünk s úgy érezzük magunkat, mintha valami előkelő társaságban volnánk. S úgy is van, a nagy szellemek társaságánál nincs előkelőbb társaság s ép azért nem is tudom eléggé ajánlani a velük való minél gyakoribb társalgást. Az igazi tartalmas könyvekkel úgy vagyunk, mint a tartalmas emberekkel, szeretünk közelükben lenni s szinte érezzük, hogy mi is tartalmasabbakká

válunk a velük való érintkezés által. Mikor egy-egy író vagy költő szép gondolatában gyönyörködünk, legfőbb örömünkre az szolgál, hogy meg tudtuk érteni azt a szép gondolatot. Mind az a szép pedig, amit megértünk, amiben gyönyörködni tudunk nemesítőleg hat ránk, műveli lelkünket, ennél fogva a tartalmas könyvek olvasása valóságos lelki szükség mindazokra nézve, akik magukat igazán művelt emberekké akarják nevelni.

Az olvasmány megválasztása.

A tartalmas könyvek közé első sorban azokat sorozom, melyek főként lelkünket ragadják meg s nemes gondolatokat és érzelmeket támasztanak bennünk. Ezzel épen nem vonom kétségbe a tisztán tudományos művek tartalmasságát; a tudás szempontjából elismerem, hogy ezek a legtartalmasabbak, azonban a lelki műveltség szempontjából előbbvalóknak tartom azokat a műveket, melyek érzésvilágunkat s gondolkozásunkat a helyes irányba terelik s ezúton segítenek magunkban fölépíteni a tökéletes embert.

Mindenesetre a legmagasabbfokú tudományosság is megfér a legmagasabbfokú tökéletességgel, amint erre épen a legnagyobbak adták a legragyogóbb példákat, azonban a nagy többség azon téves elvhől kiindulva, hogy kiki annyit ér, amennyit tud, sokkal több gondot fordít elméjének kiképzésére, mint lelke egyéb nemes vágyainak kielégítésére s az igazi lelki műveltség megszerzésére. Arra sok embernek van ambíciója, hogy tudós legyen s ha az nem lehet, legalább a látszatra törekszik; de hogy lelkileg igazán művelt legyen s hogy az élet minden változata közt megmaradjon szilárdan a becsület és az erény útján, arra már sokkal kevesebben nevelik ki magukat.

Hányan és hányan nem bírnak megállni helyükön, hová őket a bizalom, a tehetség, vagy a szerencse állította; hányan tévednek lejtőre még a közbecsült emberek közül is s hányról derül ki egy szép napon, hogy épen nem voltak méltók arra a tiszteletre, melyben még csak egy nappal előbb is részesítette őket a világ. A hörtönök és fegyházak lakói, köztudomású dolog, nem tisztán a tanulatlan emberekből kerülnek ki.

A tanultság maga senkit meg nem ment az erkölcsi zülléstől. A tehetség és tudás csak annyiban válhatik kinek-kinek javára, amennyiben lelki műveltséggel párosul, ennek híján valóságos

veszedelem. Aki azonban lelkét kellőképen kiművelte, annál az ész valóságos fegyver, építő eszköz, világító fáklya.

Kedves ifjú barátaim! Nem ok nélkül bocsátottam ezeket előre. Azt akartam veletek megértetni, hogy az embernek nem csak tudásra, hanem lelki tökéletességre is törekednie kell. Az erre való törekvést pedig már korán el kell kezdeni s nem lehet halogatni, hogy majd ekkor, majd akkor fogunk hozzá, majd amikor szükségét érezzük. Az évek csakhamar elröppennek s ember lesz kiből-kiből, még pedig olyan ember, amilyennek magát nevelte.

Korán hozzá kell tehát magatokat szoktatnotok azon erényekhez, melyek jövő boldogságtoknak s mások boldogításának alapjait képezik, mert aki ezek ismerete s gyakorlása nélkül nő fel, könnyen lejtőre téved s mihamarább erkölcsi halottá válik. Azoknak az erkölcsi tanoknak és kötelességeknek, melyeket az alsóbb osztályokban megtanultatok, évről-évre mindinkább tudatosabb eszmékké kell válniok s abban az arányban, amint ismereteitek bővülnek, látókörötök tágul, fel kell sarjadnia lelketekben azon erős elhatározásnak, hogy, ha egykor kijuttok az élet küzdő terére, mindig és mindenben egyedül az erkölcsileg helyeset fogjátok követni.

Ezen törekvéstekben pedig nagy segítségetekre lehetnek a jól megválogatott olvasmányok. A jó olvasmányban rendkívül nagy nevelő erő rejlik, azért nem lehet eléggé ajánlani azon művek olvasását, melyek a lélek magasabb vágyait fölkeltik s a köznapias gondolkodásból kiemelnek bennünket. A mi egész belvilágunk egy szép hangszer, melyen művészileg játszhatunk, ha titkait kitapogatjuk s a húrok természetét megismerjük. Ezek a húrok szinte várják a mozgó kezét, de mi sokszor elhanyagoljuk s inkább rozsdásodni hagyjuk őket. Így történik aztán, hogy idővel egyes húrok hasznavehetetlenekké válnak, talán épen azok, melyek gondos és ügyes kéz alatt a legszebben szóltak volna.

Kedves ifjú barátaim! A ti lelketek húrjai még fényesek s ha itt-ott egy-két rozsdafolt látszik is rajtuk, kellemes hangokat adnak s a rozsdától is könnyen megtisztíthatók. Játszatok ezeken a húrokon minél többet s meglátjátok, örömetek lesz a szép harmóniában. A lélek harmóniájánál nincs fönségesebb harmónia, mennyei zene ez, melyet mindenki meg sem ért. Akik azonban az erkölcsi szépben gyönyörködni tudnak, azoknak van róla fogalmuk, mert hisz a gyönyörködés már annak a jele, hogy lelkük és szívük megfelelő húrjai mozgásban vannak.

Én most azokra a szép dolgokra hívom fel figyelmeteket, melyeket könyvekből lehet olvasni s legfőbb elv gyanánt azt állítom föl, hogy olvasni csak olyan műveket érdemes, melyek lelkünk húrjait jótékony mozgásba hozzák, amelyekből tehát valami szellemi vagy erkölcsi hasznunk van, amelyekből valami szépet vagy jót tanulhatunk, minden más mű, mely ezeket nélkülözi, értéktelen lim-lom, tűzre való giz-gaz.

Olyat olvassatok tehát, ami lelketek nemesebb vágyait kielégíti. Akinek lelke még nem romlott, az csak a szép dologban találja fel igaz örömét s szinte vágyakozik a szellemi, erkölcsi s általában a lelki szép után. Minthogy a lélek legfőbb vágya a tökéletesség, első sorban olyan műveket olvassatok, melyek e célt legközelebről szolgálják. Ilyenek pedig a vallás-erkölcsi művek, melyek legpontosabban megjelölik azt az utat, melyen haladva, földi és égi boldogságokat legkönnyebben elérhetitek. Most még egyitek sem tudja, hogy mivé lesz az életben, a pálya, melyre lépni fogtok, ismeretlen, de ne feledjétek, hogy nincsen olyan pálya, melyen a vallásosságnak, az erkölcsös életnek hasznát ne látnátok. Higgyétek el, a vallástalan embertől mindenki tartózkodik s az olyantól, aki az ő vallástalanságával, vagy épen erkölcs-telenségével még dicsekszik is, minden művelt lelkű ember irtózik. Az ilyenek hiába emlegetik a «jellem»-et, a «becsület»-et mint egyedül szükséges követni valókat, ki hisz a vallástalan «becsület»-ben, ki bizik az erkölcstelen «jellem»-ben?

De talán a tudomány csak ellehet vallás nélkül, a tudós csak nincs szüksége vallásra? Ugyan melyik tudós merné magát a nagy verulami Bacon mellé állítani, aki a tudomány és vallás viszonyáról így szól: *Leviore gustus in scientia movent' fortassis ad atheismum, sed pleniore haustus ad religionem reducunt.* Ennek az az értelme, hogy, aki csak belekóstol a tudományokba, az lehet vallástalan, hietlen, sőt istentagadó is, de az igazi tudós mindig vallásos. Hallgassuk csak meg Keplert, az ő nevével talán már találkozottatok. A világ összhangzatáról szóló művét e szavakkal fejezi be: «Hálát adok neked Uram és Teremtőm, hogy teremtésedben ezen örömeidet, kezeid műve fölött ezen gyönyört nyújtottad. Kihirdettem az embereknek műveid fönségét, amennyire véges szellemem végtelenségedet föl tudta fogni. Ha valamit mondtam, mi hozzád méltatlan, vagy csak saját dicsőségemet kerestem, bocsáss meg kegyelmesen». Lehet-e ezen szavakat meghatottság nélkül olvasni? Nem tudom más hogy van vele, de reám mindig mély benyomást tesznek az igazi nagy szellemek vallásos

nyilatkozatai. Kopernikusról szintén hallottatok már valamit. Olvassátok csak siriratát, melyet maga fogalmazott:

Non parem Pauli gratiam requiro,
Veniam Petri neque posco, sed quam
In crucis ligno dederas latroni
Sedulus oro.

Tudtok már annyit a latinból, hogy megértitek azt a mély hitet és alázatosságot, mely e sorokban kifejezésre jut. Newtonról, a nagy természettudósról olvassuk, hogy a legszentebb név hallatára mindig levette kalapját. Ampère, midőn halálos ágyán egyik barátja Kempis Tamás «Krisztus követése» c. művéből akart neki fölolvasni, azt mondá, hogy az egészet könyv nélkül tudja.*

Ily nagy szellemek vallomásaival szemben nem neveltségek-e egyes tudákos tudósoknak nagyhangú kirohanásai a kétezeréves keresztény vallás legfönségesebb tanai ellen s nem kérdezzük-e magunkban, ugyan honnét szedték ezek azt a nagy bölcseséget, melyről a legnagyobbak mitsem tudtak? Különben, az Egyháznak nincs mit tartania az ily erőllen dönetésektől, falai sziklára épültek s rajtuk az Üdvözítő szavai szerint a poklok kapui nem vehetnek erőt. A közönséges emberek hitetlensége és vallástalansága pedig önmagukra nézve a legnagyobb veszedelem s forrása minden képzelhető s képzelhetetlen katasztrófáknak.

Kedves ifjú barátain, sohase restelljétek kimutatni vallásosságokat, ne higgyétek, hogy erre csak a tanulatlan népnek van szüksége, ugyanaz a jóságos Isten örködik mindnyájunk fölött s a legtanultabb ember sem tud máshoz folyamodni, ha baj éri. Az pedig nagyon közönséges gondolkozásra mutatna, ha Istenről s a vallásról csak a csapások idején emlékeznénk meg; tartani lehetne, hogy a jó Isten meg épen akkor hagyna el bennünket. Ápoljátok azért a vallásosságot lelketekben s meglátjátok, százszor boldogabbak lesztek, mint hitetlenségben s vallástalanságban élő szerencsétlen embertársaitok.

A hit s az állandó vallásos érzés ápolásának hathatós eszközei a vallásos művek. Olyan hatással vannak ezek lelkünkre, mint a víz a testre, megisztulunk tőlük. De valamint a testi tisztaságra nézve elég, ha megmosakodunk, vagy megfürdünk, úgy a lélek tisztántartására sem szükséges, hogy egyebet se tegyünk, mint vallásos műveket olvassunk; vannak egyéb dolgaink is, melye-

* A példákat és az idézeteket Wappler Erkölstanából vettem 52—53. l.

ket lelkiismeret furdalás nélkül még a leghasznosabb olvasás kedvéért sem mulaszthatunk el, de ha a kötelesség teljesítése mellett szakíthatunk néhány percet magunknak, szánjuk ezt az időt valóságos érületünk ápolására s olvassunk el néhány lapot a világ-irodalom idevágó nevesebb termékeiből.

A vallásos művek után leginkább azon művek olvasását ajánlom, melyek az igazi nagyság mintaképeit állítják elénk. Ilyenek a nagy emberek életrajzai. Ezek, amellet, hogy könnyű olvasmányok, rendkívül nagy nevelő erőt rejtenek magukban. A nagy emberekről szeretünk hallani s kíváncsiak vagyunk még apró-cseprő dolgaikra is, bár megvagyunk győződve, hogy épen nem ezek tették őket nagyokká. A nevelő hatás nem is ezekben rejlik; jellemzőknek jellemzők lehetnek, de ugyanezek másoknál föl sem tűnének. Az életrajzok nevelőhatását azon lapokon érezzük, melyek az illető egyént a maga igazi nagyságában mutatják be, melyek arról adnak számot, miért volt nagy, hogyan lett nagy a nemzet ezen vagy azon kimagasló alakja. Ha az alak nagyságához méltó kéz írja meg az életrajzot, sokat, nagyon sokat tanulhatunk belőle.*

Az életrajzok után következnek nevelő hatás tekintetében az úgynevezett «szépirodalmi» művek. Itt már óvatosnak kell lenni. Rendkívül tág a mező s vannak posványos részei is. Aki az idejét nem akarja haszontalan dologra pazarolni, annak körültekintőnek kell lennie s nem kell sajnálnia egy kis utánjárást, kérdezősködést, hogy milyen is ez vagy az a mű. A rendes szokás az szokott lenni tanulóknak között, hogy megkérdezik egymástól, «szép-e» az olvasott mű s ha a kérdeztől azt feleli, hogy «szép», elolvassa a másik is. Megtörténik aztán, hogy ez a másik a földicsért könyvből elolvassván néhány lapot, bosszankodva teszi le, mint olyat, amely semmit sem ér.

Kedves ifjú barátaim, az itt leírt eljárásra nézve van egy pár szavam. Hogy szép-e valamely mű, érdemes-e elolvasni, nem attól függ, hogy ennek vagy annak tetszik-e, vagy nem. A tetszés vagy nem tetszés nagyon viszonylagos dolog, úgy vagyunk ezzel, mint az ételkkel; egyiknek ez ízlik, másiknak az s ami az egyiknek jól esik, ugyanattól a másik beteg lenne, ha megenné. De gustibus non est disputandum.

* Címeket itt sem sorolok elő, mert akkor egész könyvjegyzéket kellene összeállítanom, erre pedig szükség nincs, mert minden könyvkiadó ingyen szolgál vele s az ifjúsági könyvtárban is megvan a válogatott művek jegyzéke.

Az olvasásra nézve is előbb azt kell kinek-kinek kikutatnia, hogy milyen a hajlama, milyen az izlése, milyen a képzettsége s milyen a gondolkozásmódja. Ha ezt kitanulmányozta, ha önmagára ráeszmélt, kérdezősködjék hasonló hajlamú s gondolkozásmódú társaitól s akkor nem lesz oly nagy a csalódása. Csakhogy izlés és izlés között különbség van ám műveltség és finomság tekintetében is. Ha tehát valaki társai ítélete után indul, válassza ki magának vezetőül azon társakat, akiknek izlése a legműveltebb, akiknek gondolkozásmódja a legkifogástalanabb.

Egy nagy lépéssel előrehaladtok, ha kikéritek tanáraitok véleményét is. Ők, ha nem ismerik is egyéniségteket külön-külön, fejlettségtek és tanultságtek foka után ítélve, biztosabban megmondják, mint társaitok, mi való vagy mi nem való ilyen vagy olyan korú tanulónak.

Nagy segítségtekre lehet az is, ha elolvassátok a nevesebb művekről szóló bírálatokat. A legkiválóbb szépirodalmi művekről egyébként tanultok az iskolában is, szólnak azokról könyveitek is, tanáraitok is. S nektek, akik most építitek föl magatokban a jövő emberét, azt az embert, akit most még mindegyitek nagynak képzél (adja Isten, hogy az is legyen), nektek nem is érdemes más műveket olvasni, mint azokat, melyek kiválósága előtt az egyetemes ítélet meghajtotta az elismerés zászlaját, melyek kiállották az idők viharait, melyekből tehát mindenki csak jót és nemeset tanulhat.

A ti időtök sokkal drágább, semhogy csak egy órát is haszontalan, vagy kevésbé értékes művek olvasására fordíthatnátok. Aki az idejét aranyra is beválthatja, miért elégednék meg olcsóbb fémmel? Aranyat ér pedig mindaz az óra, melyet lelketek magasabb kiművelésére használtok föl. Így tehát aranyat ér mind az az óra, melyben valamely hasznos művet olvastok.

A hasznosságot abból lehet megismerni, hogy az illető olvasmány lelketek valamely húrját jótékony mozgásba hozza. Az igazi remekmű fölűdíti az olvasót s eszményi világba emeli, anélkül, hogy a való élet korlátait feledtetné. A való életet tárja elénk, de megtisztítva a salaktól.

A jó olvasmányt meg lehet ismerni tartós hatásából. Akárhány olvasmányunkra emberkorunkban is szívesen gondolunk vissza s ha kezünkbe kerül, újra elolvassuk, szebb helyeiben újra gyönyörködünk.

A jó olvasmány ismertető jele, hogy belőle valami követésre méltó dolgot tanulunk: vallásosságot, hazafiságot, jellemességet,

hősiességet, kötelességtudást, becsületességet, emberszeretetet, igazságot, törvénytiszteletet stb. aszerint, amilyen tárgyú az olvasmány.

Az az olvasmány, melyből semmi nemes dolgot nem tanulunk, nem méltó még a kézbevételeire sem, az ilyet Kölcsey szerint kerülnünk kell, mint az üres társalgót.

A tartalmas olvasmányok között elsőrangú helyet foglalnak el a történelmi művek is. A történelem az élet mestere, belőle csak jót tanulhatunk, a mester rosszra nem tanít. Minden nemzet életében találunk tanulságos dolgokat s minden nagy alakja a történelemnek példakép állhat előttünk, némelyike, hogy követésére buzduljunk, másika, hogy bukásán okuljunk. A jelenkor eseményeiről s élő nagyságairól pártatlan ítéletet nem mondhat senki sem, de a múlt már a történelemé, abból mindenki tanulhat. A történelem olvasása és tanulmányozása azonban nagy komolyságot, higgadtságot s igazságszerető lelket kíván, senki tehát ne olvassa a történelmet pusztá szórakozásból. A történelem műzsája nem szomorú ugyan mint Melpomene, de nem is játszik fuvolán, mint Euterpe. Klio a legkomolyabb műzsa s azokkal áll legszivesebben szóba, akik tőle tanulni akarnak.

Ezzel el is jutottunk az olvasásra leginkább alkalmas művek utolsó csoportjához; a többiek már inkább a tudományos művekhez tartoznak, ezeket pedig nem olvasni, hanem inkább tanulni kell. Újból hangsúlyozom, hogy az ismeret szempontjából ezek a legértékesebbek s kívánatos is, hogy kiki Istentől nyert tehetségét hazája vagy az emberiség javára tőle telhetőleg értékesítse, de azt sem tagadhatja senki sem, hogy teljes embernek csak az az ember tekinthető, aki elméjén kívül lelke egyéb tehetségeit is kellőképen kiművelte.

Az olvasás módja.

Az olvasmány megválasztásán kívül fontos az olvasás módja is. A tanulók általában szeretnek dicsekedni olvasottságukkal s rendszerint többet törődnek azzal, hogy mennyit olvassanak, mint azzal, hogy hogyan. Pedig ettől a «hogyan?»-tól nagyon sok függ. Nem az az igazi olvasott ember, aki egész könyvtárakat kiolvas, hanem aki az olvasott dolgokat meg tudja emésztetni s a maga idején és helyén kellőképen tudja alkalmazni. Sokan nagyra vannak olvasottságukkal. Az ilyenek rendszeren csak címetek tudnak, a tartalomra nézve pedig az a rövid válaszuk, hogy már elfelej-

tették, régen olvasták. Alig van, amire rá ne mondanák, hogy olvasták s alig van, amiről igazán számot tudnának adni. Némelyek (különösen diákok), szinte versenyre kelnek egymással a gyors olvasásban; megnézik a könyv lapjainak számát s előre megmondják, hogy hány óra alatt olvassák el. Amelyik aztán előbb elolvassa, jogot nyer arra, hogy a másikat lesajnálja, mint olyat, aki még olvasni sem tud. Pedig hát ő sem tud.

Ifjú barátaim, az ilyen olvasás nem ér semmit; sokkal okosabban tennék az illetők, ha az alatt sétálnának. legalább testi egészségüknek használnának. Úgy vagyunk az olvasással, mint a testi táplálkozással; amit meg nem emésztünk, nem válik javunkra. Az olvasásból csak annak van haszna, aki keveset olvas, de jól. Non multa, sed multum! Mindent úgy sem olvashatunk el, nincs is rá szükségünk; olvassunk tehát kevesebbet, de mélyedjünk bele igazán. Aki gyorsan olvas, az csak annyit tud az olvasottakból, mint a gyorsvonaton utazó a látottakból. Ki merné magáról állítani, hogy ismeri azon országot, melyen talán csak pár nap alatt átrepült. Az olyan ember, aki gyorsan és sokat olvas, rendesen fölületes, az ilyenről alapos tudást ne várjon senki.

Haszna csak az elmélyedő olvasásnak van. Ha tehát méltónak tartunk valamely művet az elolvasásra, ne sajnáljuk tőle az időt. A szebb részeknél akár meg is állhatunk, a tartalmasabb részekben elgondolkozhatunk, a szereplő személyeket magunk elé állíthatjuk, a szebb tájakban elgyönyörködhetünk, az emberi jellem sokféle változataiból tanulságokat vonhatunk ki magunknak, az életben látott dolgokat az olvasottakkal párhuzamba állíthatjuk, a valótlanságokra megjegyzéseinket megtehetjük, szóval egyéniségünket a maga teljességében érvényesíthetjük, lelkünk összes tehetségeit működésbe hozhatjuk. Aki így olvas, az, amellet hogy alapos munkát végez, még önállóságát is nagy mértékben növeli, mert megszokván olvasás közben az önálló gondolkodást, ezt más dologban is érvényesíti s nem fogad el mindent úgy, ahogy hangzik, ahogy mondják, ahogy látszik, ahogy írják. Aki gondolkozva olvas, az máskor is gondolkozik.

Nagyon, de nagyon sokan vannak, akik teljesen kritika nélkül olvasnak s készpénz gyanánt fogadnak el mindent, ami nyomtatásban van. Mikor olvasnak, lelkük szinte elköltözik, egyéniségük meghal, egyedül a befogadó elme működik náluk s hordja be a raktárba az újonnan érkezett árut, nem is törődve vele, jó-e, rossz-e, értékes-e, vagy kidobni való szemét. Az ilyen emberek

minél többet olvasnak, annál többet veszítenek egyéniségükből, gondolkozásmódjuk is hova-tovább elveszti minden önállóságát, jóformán gondolkozni se mernek, hanem mindenre analogiát keresnek könyveikben s ha ezektől függetlenül a saját ítéletükre kénytelenek támaszkodni, vergődnek, mint a szárazra kivetett hal.

Ifjú barátaim, az olvasás nem arra való, hogy meghénítsuk vele természetes józan gondolkozásunkat, gyengítsük helyes ítélőképességünket; az olvasásnak inkább edzenie kell szellemi képességeinket, növelnie tudásunkat, nemesítenie érzelmeinket s helyes irányba terelnie gondolkozásmódunkat. Akinél az olvasás nem ezeket a célokat szolgálja, az, ha mindjárt kellemesen szórakozik is, hiábavaló dologgal tölti idejét s ha még annyit összeolvas is, igazi művelt lélek sohasem lesz.

Némelyek csak azért olvasnak össze-vissza mindenfélét, hogy olvasottságukat megbámultassák. Örökösen citálnak ebből is, abból is s ámitják a világot, hogy milyen rengeteg olvasottságuk van, pedig akárhány műből az idézett részen kívül mitsem ismernek. Lapozgatás, talán épen fölragasztás közben megtetszik nekik néhány mondat, kijegyzik s azzal végeztek az egész művel. Egy címmel többre hivatkozhatnak s nekik ez elég. Ignotos fallit, notis est derisui.

Ifjú barátaim, akadhat közöttetek is ilyen s ha még nem ismertek ilyet, ismerni fogtok későbbben. Ámitó nagyon sok van a világon. Én azonban azt szeretném, ha közületek egy sem törekednék ilyen kétes értékű dicsőségre, az ember értékét úgy sem az olvasottság, vagy a tudás mennyisége szabja meg, hanem a belső tartalom, a lelki műveltség. Olvassatok kevesebbet, de úgy olvassatok, hogy minden szép gondolat átjárja lelketeket s minden nemes tett azt a vágyat keltse föl bennetek, bárha ti is tudnátok egykor olyat tenni, bárha ti is tudnátok egykor olyanok lenni.

Jegyzetkészítés.

Ifjú barátaim, még egy nagyfontosságú dologra akarom föl-hívni figyelmeteket, arra t. i., hogy az olvasottakról jegyzeteket is kell készíteni. Erre talán eddig nem is gondoltatok s megelégedtetek azzal, hogy elolvastátok az illető művet. Minél többet tanultok és olvastok, annál inkább rá fogtok jönni, hogy az ember folytonosan felejt s idővel arról sem tud számot adni, amiről legjobban szeretne, vagy amiről legjobban kellene. Az emberi elme befogadó

képessége egyénenként nagyon változó ugyan s némelyik elme sokat, nagyon sokat elbir, de a legnagyobb elmék hordozó képessége is korlátok közé van szorítva. Elménk tehát meg nem őrizheti mindazt, amit tanulunk, vagy olvasunk, ép azért valami megkötő eszközhöz kell folyamodnunk, hogy el ne vesszen az a sok hasznos dolog, amit valaha tanultunk, vagy pedig olvastunk. A könyvekből szerzett ismeretekre s irányító eszmékre nagy szükségünk van az életben s a tapasztaláson kívül akárhányszor ezeknek vesszük legtöbb hasznát, mikor cselekvéseinkben a célra vezető helyes utat keressük.

Szükséges tehát, hogy amiről olvastok, arról jegyzeteket is készítsetek magatoknak. Ez némi fáradságba kerül ugyan, de ezt a fáradságot bőven kárpótolja az a haszon, mely ezúton reátok háramlik. Nem szükséges, hogy a jegyzetben minden elolvasott lapnak nyoma legyen, elég, ha azokra a helyekre tesztek néhány megjegyzést, melyek leginkább megragadják lelketeket, melyek tehát mintegy helyet kérnek bensőtökben. Azok a helyek ezek, melyekre a mű elolvasása után vissza szoktatok fordítani, melyekben újból el szoktatok gyönyörködni.

Az előbbi pontban már fejtegettem, hogy haszna csak a gondolkozva való olvasásnak van, most kiegészítem ezt azzal, hogy ezen haszon nagyban fokozható azáltal, ha kiki olvasás közben támadt gondolatait le is jegyzi. Ennek kétféle szempontból van különösen haszna. Az egyik szempont az, hogy jobban megkötjük ezáltal olvasmányainkat s szinte állandóan nyilvántartjuk őket, a másik az, hogy mélyítjük vele olvasmányaink hatását, amennyiben nemcsak akkor gondolkozunk, mikor olvasunk, hanem akkor is, mikor az olvasott dolgokra vonatkozó gondolatainkat lejegyezzük. S ezzel a módot is megjelöltem, hogy hogyan kell a jegyzetet készíteni, mire kell a legfőbb gondot fordítani. Legfőbb az egyéni gondolat, az egyéni fölfogás. Csak azt a részt emeljük ki, amelyre van valami megjegyzésünk s még a tartalmi kivonat is csak arra szolgáljon, hogy legyen mihez fűznünk észrevételeinket. Azon műveknél, melyekben jellemek szerepelnek, főként ezekre a jellemekre figyeljünk; az életben nagy szükségünk van az emberismeretre s jó, ha példák állanak előttünk. Igaz, hogy ezek költöttek, de az igazi remekmű jellemcí élethűek és így sok tekintetben tanulságosak. Ha valamely műben szép gondolatokat, magvas életelveket találunk, jegyezzük ki magunknak s igyekezzünk azokat teljesen magunkévá is tenni. Ha valami ferdeséget, hihetlenséget vagy téves fölfogást találunk a műben,

tegyük meg reá észrevételeinket; viszont adjunk kifejezést jegyzetünkben tetszésünknek és elismerésünknek is, így válik igazán hasznossá ránk nézve a legjobban megválasztott olvasmány is. Legérzékenyebbeknek azonban az erkölcsi fölfogással szemben kell lennünk. Amely mű erkölcsi világrendje hamis, azt dobjuk el, mert megmértelyez. Nekünk nem azt kell megtanulnunk olvasmányainkból, hogy a gazság és erkölcstelenség hogy diadalmasodik, hanem azt, hogy minden bűn már magában hordja a bűnhődés magvát is s hogy senki el nem követheti a rosszat anélkül, hogy azért előbb vagy utóbb ne bűnhődnék. Nekünk az erény diadalát kell látnunk olvasmányainkban is s az igazi remekművekből ki is olvasható mindig az az igazság, hogy az erény még elismerés nélkül is a legdrágább kincs, boldogulásunknak egyedüli biztos alapja s boldogságunk kiapadhatatlan forrása.

Mikor tehát a jellemekre nézve teszünk észrevételeket, ne mulasszuk el néhány szóval megjelölni azon benső okokat is, melyek egyik-másik hős bukását, vagy pedig boldogulását előidézték. Eképen szép lélektani tanulmányokat végezhetünk s helyes erkölcsi fölfogásra tehetünk szert.

Aki ifjú korától fogva megszokta, hogy olvasmányairól rendszeres jegyzetet vezet, évek multával önnön fejlődését is tanulmány tárgyává teheti saját jegyzetei alapján. Ez a tanulmány nemcsak érdekes, de hasznos is, mert minden lépés, mely az önismeret felé vezet, haladás a tökéletesség útján. Az nem baj, ha valakinek ifjú korában más a nézete egy-egy mű értékét illetőleg, idővel a helyes ítélet megjön és pedig annál biztosabban, minél mélyebben igyekezett behatolni ifjú korában az olvasott művek szellemébe. Senki sem restelkedhetik ember korában amiatt, hogy ifjú korában másképp gondolkozott bizonyos dolgokról s másképp ítélte meg az emberek cselekedeteit; ez egyszerűen annak a bizonyossága, hogy a lelki élet fejlődésének is megvannak a maga fokozatai ép úgy, mint a testi fejlődésnek. Ha valaki megfigyeli gyermek- és ifjúkori arcképeit, sok eltérő vonást talál azokon, de azért ráismer önmagára, a főbb vonások állandóak, az arc kifejezése jellemző. A lélek arcképe is sok változást tüntet föl az élet különböző szakai szerint, de az eredeti vonások mindig megismerhetők rajta. Az ember ember már gyermek korában is, csak hogy kis ember.

A jegyzetkészítésnél ép a lelki fejlődés föltüntetése szempontjából arra kell a legfőbb gondot fordítani, hogy minél több eredeti vonás legyen a jegyzetben. A nagy emberek gyermek- és

ifjúkori följegyzéseit, leveleit, dolgozatait szinte kutatják, mert érdekes lélektani tanulmány tárgyaiul szolgálnak. Ugyanezt a tanulmányt elvégezheti kiki önmagán s nem kevésbé hasznos munkát végez, mint ha a nagy emberek gyermek- vagy ifjúkorát tanulmányozza, elvégre nem csak a nagy emberek élete, de kinek-kinek a saját élete is tanulságos lehet.

Végül még egy fontos argumentumot hozok föl a jegyzetkészítés mellett. Aki olvasmányairól ifjúkorától fogva pontos jegyzetet vezet, férfi korára igazi becses gyűjteményre tesz szert, melyből, mint valami forrásból állandóan merithet s melyre, mint ifjúkori buzgósága kedves emlékére, mindenkor nemes büszkeséggel tekinthet.

***

Ifjú barátaim, befejezésül még csak egy dolgot kötök lelkekre. Olvasni, csak akkor olvassatok, ha időtök jut rá. A kötelesség elmulasztása nem igazolható semmiféle hasznos olvasással sem s ha valakinek a kötelesség teljesítése minden idejét igénybe veszi, végezze azt s hasznosabb polgára lesz a hazának, mint ha száz meg száz művet összeolvas is, de belőlük meg nem tanulja, hogy első a kötelesség.

Ám, akinek a kötelesség teljesítése mellett jut némi ideje az olvasásra is, használja föl szabad óráit, mert soha később nem olvashat annyi haszonnal, mint most. A lélek ebben a korban a legfogékonyabb; most gyűjti össze kincseit, most szerzi meg azokat a gondolatokat és vezéreszméket, melyek a férfi tetteit irányítani fogják. Aki ifjú korában lelkét ki nem műveli, attól férfi korában sem várhatni semmi nemeset, semmi jót; a parlagon hagyott lélek nem hajt virágokat, a művelt lélek nyomán ellenben mindenütt virág fakad s mindaz, amit mond, amit tesz, szive jóságának, elméje világosságának s józan életfölfogásának természetes megnyilatkozása, érett gyümölcse.

ÉRTESÍTÉS A TANINTÉZETRŐL.

I.

A TANÁRI TESTÜLET.

Sorszám	A tanár neve		Tantárgyak, melyeket tanított	Osztályok, melyekben tanított	Heti óráinak száma	Tanári éveinek száma	Egyéb elfoglaltsága
1	<i>Bartos József ...</i>	Kegyesrendi áldozópapok	Hittan Történelem	III. A., IV. A. III. A., V., VII., VIII.	16	33	A földr. és tört. tanszerek és az éremgyűjtemény őre
2	<i>Bán József ...</i>		Magyar ny. Latin ny. Szépiprás	I. A., IV. B. I. A. I. A.	16	12	Az I. A. osztály főnöke
3	<i>Feichtinger Győző</i>	Vi-lági	Mért. rajz	II. A., II. B., III. B.	8	26	—
4	<i>Firtinger Jakab ...</i>	Kegyesrendi áldozópapok	Hittan Német ny. Történelem	III. B.; IV. B. V., VI., VIII. IV. B.	16	36	—
5	<i>Hársing István ...</i>		Hittan Magyar ny. Latin ny. Történelem	I. B. III. B. III. B. IV. A., VI.	18	4	A III. B. osztály főnöke, hitilemező
6	<i>Heuberger Rezső...</i>	Világiak	Torna	I—VIII.	24	9	A tornaszertár őre
7	<i>Huszka József...</i>		Rajzoló geometria Görög-p.rajz	I. A., I. B., III. A., IV. A., IV. B. V., VI., VII., VIII.,	20	28	A rajzszertár őre
8	<i>Kováts Antal ...</i>	Kegyes-tanítói rendi áldozópapok	Bölcselet	VIII.	3	21	Igazgató
9	<i>Körösi Albin ...</i>		Földrajz Természetr. Szépiprás	I. B., II. A., B. II. A., B., V. II. A.	17	23	A természetrajzi szertár őre
10	<i>Madarász Pál...</i>		Hittan Latin nyelv Görög ny.	II. A. VI. VI., VII.	17	21	A VI. osztály főnöke
11	<i>Dr. Maywald József</i>		Német ny. Latin ny. Görög ny.	III. A., B. VIII. VIII.	16	37	A VIII. osztály főnöke, a tanári könyvtár őre
12	<i>Mátrai János ...</i>		Hittan Magyar ny. Latin ny. Gör.-p. irod.	V. III. A., VII. III. A. VI.	18	5	A III. A. osztály főnöke, hitszónok
13	<i>Dr. Ormándy Miklós</i>		Földrajz Természetr.	I. A. I. A., B., IV. A., B. VI.	16	35	—
14	<i>Palásti Gyula...</i>	Magyar ny. Latin ny. Gör.-p. irod. Történelem	VI., VIII. V. V. III. B.	18	12	Az V. osztály főnöke, a filológiai szertár őre	

Sorszám	A tanár neve	Tantárgyak, melyeket tanított	Osztályok, melyekben tanított	Heti óráinak száma	Tanári éveknek száma	Egyéb elfoglaltsága
15	<i>Pfeiffer Antal...</i>	Magyar ny. Latin ny. Görög ny.	II. A. II. A. V.	16	40	A II. A. osztály főnöke
16	<i>Dr. Prónai Antal</i>	Hittan Magyar ny. Latin ny. Gör.-p. irod.	II. B., I. B., V., I. B., VIII.	18	11	Az I. B. osztály főnöke, a Gyakorló iskola vezetője
17	<i>Dr. Suták József ...</i>	Mennyiség-tan Fizika	I. A., VI., VII., VIII. VII.	17	16	A VII. osztály főnöke, az ifjúsági könyvtár öre
18	<i>Dr. Titz Antal ...</i>	Hittan Magyar ny. Latin ny.	VI., VII., VIII. II. B. II. B.	17	15	A II. B. osztály főnöke, hítszónok
19	<i>Vajnóczky István</i>	Mennyiség-tan Szépirás	II. A., B., III. A., B., IV. B., I. B.	18	2	Hitelemző
20	<i>Dr. Vincze József</i>	Magyar ny. Latin ny. Gör.-p. irod.	IV. A. IV. A., VII. VII.	18	9	A IV. A. osztály főnöke, értékelési jegyző
21	<i>Dr. Vörös Cyrill...</i>	Földrajz Mennyiség-tan Természet-tan	III. A., B. I. B., IV. A., V. VIII.	18	14	A természettani szertár öre
22	<i>Wagner Antal ...</i>	Hittan Német ny. Latin ny. Szépirás	I. A. IV. A., B., VII. IV. B. II. B.	18	19	A IV. B. osztály főnöke

A rendkívüli tárgyak tanárai :

1. *Körösi Albin*, k.-t.-r., tanítja a francia nyelvet.
2. *Dr. Maywald József*, k.-t.-r., tanítja a gyorsírást.
3. *Dr. Pákozdi Károly*, világi, tanítja az egészségtant.
4. *Györkös Rezső*, világi, tanítja a műéneket.

III.

A LEFOLYT TANÉV TÖRTÉNETE.

1. Változás alá a tanártestület annyiban esett, amennyiben HAJNAL IMRÉNEK 1905. november 11-én bekövetkezett halála után a rend főtisztelendő kormánya BÁN JÓZSEFET helyezte át Debrecenből rendes tanári minőségben; az áthelyezés némi tárgyfelosztásbeli változtatással is járt, mivel az V. osztályban üresen maradt görög nyelv tanítását PFEIFFER ANTAL tanár vette át, míg Pfeiffer IV/B. osztályos magyarja Bánnak jutott.

2. Az iskolaév lefolyása. Az augusztus 31-én megtartott javító és pótló vizsgálatok után az új iskolaévet szeptember 1-én nyitottuk meg s első teendőnk a még üresen maradt helyeknek a jelentkezők által való betöltése volt, ami szeptember 1—3. napjait vette igénybe; 4. és 5-én a magánvizsgálatok folytak, 6-án hittuk ünnepélyesen segítségül a Szentlelket s ugyanakkor az iskolai törvényolvasást s a tanulók teendőinek és magatartásának magyarázatát is elvégeztük. A rendszeres tanítás így 7-én vette kezdetét és akadálytalanul folyt június 29-ig. A tanárok könnyebb természetű megbetegedése miatt rövid ideig tartó helyettesítésre szükség volt ugyan néha évközben, de sem a tanárok, sem a tanulók súlyosabb és tömegesebb betegsége, avagy más, gátló ok miatt a tanításban fennakadás nem állott be.

3. Vallási és fegyelmi ügy. A tanártestület minden tagja, közös akarattal törekedett arra, hogy az ifjúság lelkében a hitigazságokat minél jobban meggyökereztesse, a vallásos érzületet minél szilárdabbá fejlessze, a valláshoz való ragaszkodást s az annak követelményei szerint való életet minél állandóbbá tegye. E célra szolgáltak tavasszal és ősszel a naponként tartott szent-

misék, vasárnapokon a szentmisét megelőző egyházi beszédek, valamint a szent gyónás- és áldozásban való részesülés. Ez évben is négyszer járultak a katolikus ifjak az Úr asztalához, résztvettek a június 19-én történt szentségkitételén és imádáson, valamint az egyház által elrendelt nyilvános körmeneteken.

A katolikus hittanvizsgálatok a VIII. osztályúakkal május 2-án, a többi osztályúakkal június 5-én folytak le BARÁCS JÁNOS belvárosi plébános, érseki biztos úr jelenlétében.

A másvallásúak hittani ügyeit is kellő figyelemre méltattuk, őket vallási kötelemeik és hittani óráik pontos megtartására szorítottuk. A hittanból az illető vallásfelekezet által kijelölt helyen, saját hittanáraiktól nyertek oktatást, az előmenetelről pedig bizonyítványt.

A fegyelmi intézkedéseket az igazgató és a tanári testület az 1900. évi, 23.563. sz. a. kelt rendelettel kiadott Középiszkolai Rendtartás II. fejezetének 13—18. §-ai alapján foganatosította. Az intézet falai közt s azokon kívül megkívánt magatartást újonnan átdolgozott s a magas közoktatásügyi miniszterium részéről 65.626/1904. sz. a. megerősített Fegyelmi Szabályok szerint irányítottuk. E szabályokból minden, az intézetbe először belépő tanuló kapott egy nyomtatott példányt, hogy azokat a szülők vagy gondviselők is megismerve s megismerésüket saját nevök aláírásával bizonyítván, tudjanak mihez alkalmazkodni s az iskolai szabályok nem tudására való hivatkozás az előforduló szabálysértés alkalmával kifogásul felhozható ne legyen. E szabályokban a tanulók számára a törvénytisztelet és illemtudás követelményeit foglaltuk össze s megkívántuk azoknak pontos teljesítését. Az igazgató különben nemcsak a törvénymagyarázásra szánt napokon, hanem hivatalos óralátogatásainak minden alkalmával hangsúlyozta az előírt szabályok szerint való cselekvést; a tudománynak önmagáért, a tudásban található gyönyörűségért való kedvelését és megszerzését; a törvények és elüljárók tiszteletét; a művelt társadalom követelményeinek megtartását; ugyanezek élénk átérzésére és el nem hanyagolható követésére nevelték növendékeiket a tanárok is.

A törvénytiszteletnek a fegyelem korlátai közt való megőrzése komoly és nehéz munkával járt a tanév nagyobbik részében. Látva ugyanis az ifjúság azt, hogy minő felfordulás következett be az állami és társadalmi élet terén; látva azt, hogy a törvények szentségébe s az azok megtartásának köteletségébe vetett bizalmát mint cáfolja meg a való élet: ő is a törvénytisztelet s az elüljáróság iránt tartozó engedelmesség egyensúlyát felbillentéssel lenye-

gette s a korlátok alól való kibuvásának vágya már-már veszélyessé kezdett válni. Mutatkozott pedig ez érzés- és cselekvésbeli felfordultság abban, hogy az iskolatársak közt a szülők esetleges magatartásának szóvá tétele vagy bírálata miatt az eladdig fennállott kölcsönös szeretet és bizalom meglazult; bizonyos irányt képviselő jelvények hordozása kapott lábra s az azok eltiltására vonatkozó tilalom a hazafias érzés félremagyarázására adott alkalmat; ritkán ugyan, de megtörtént a tanári tekintéllyel való szembeszállás és követelése olyan szüneteknek, melyekről a Rendtartás mit sem tud.

Ez aggodalmat keltő jelenségeket csak a szeretettől áthatott szigorúsággal és meggondolt mérséklettel lehetett továbbfejlődésökben meggátolni; s midőn az államélet testében is megindult a rendes vérkeringés, lecsillapult az ifjúság felzaklatott érzése is s az év végén csendesebb, a jó szóra hajlóbb ifjúság vált belőle, de a régi szelidség nélkül. Az életnek az iskolára gyakorolt eme kétségtelen befolyása azt az óhajt csalja ajkainkra: Bár a közélet tisztasága s a nemzeti munka nemes iránya soha el ne hagyná a rendes kerékvágást, mert a bármelyik irányban támadt rendetlenség az ifjúság lelke erősen megérzi és megsínyli.

4. Látogatás. DR. ERŐDI BÉLA, udvari tanácsos, tankerületi főigazgató úr, a tanév alatt három ízben tett hivatalos látogatást intézetünkben; megvizsgált minden osztályt, jelen volt minden tanár előadásán, átnézte az írásbeli dolgozatokat, megszemlélte a könyv- és szertárakat. Tapasztalatainak eredményét a november 11-én összehítt értekezleten tárta fel a tanártestület előtt, kifejezve általános elismerését a tanítás és nevelés vezetése és szelleme iránt, de hangsúlyozva az intézeti épület egy részének teljesen alkalmatlan voltát a tanítás céljaira. Kifogást emelt a rajzterem teljes hiánya miatt, mely a természet után való rajzolást nehezíti meg s a könyvtárhelyiség nem létezése miatt, mert az évről-évre szerzett becses munkák hozzáférhetetlenségük miatt holt kincs-ként vannak eltemetve.

BÁRÓ BARKÓCZY SÁNDOR DR. közoktatásügyi min. tanácsos úr is, nem sokkal a középiskolai ügyosztály élére kerülté után látogatást tett intézetünk több osztályában és többféle tantárgy tanításának eredményét figyelte meg. Kiséretében volt Magyar Gábor rendfőnök, c. főigazgató úr, hogy az iskolában uralkodó szellemről s a tanítás eredményéről ő is meggyőződést szerezzen. Ugyancsak ő az ifjúság által rendezett ünnepélyeken való megjelenésével hálára kötelező érdeklődést tanusított működésünk iránt.

5. Egészségügy. Az egészségi viszonyok egészben véve kielégítők voltak; fel-fellépett ugyan a fültömirigy-loh, a kanyaró-járvány, de oly szórványosan, hogy miatta sem az intézetet, sem egyes osztályt bezárni nem vált szükségessé. Amely családban járványos betegség mutatkozott, ott a kerületi orvosok rögtön megtették az óvóintézkedéseket s a fiúkat az iskolába járástól eltiltották.

DR. PÁKOZDI KÁROLY, az intézet orvosa és egészségtan-tanára az év folyamán az összes ifjúságnál szemvizsgálatot tartott, melynek eredménye kielégítő és megnyugtató volt. Ugyancsak az ő megfigyelése szerint a tanuló ifjúság testi fejlettsége életkorának megfelelő és szabályos. Az egészségügyi előadásokon a VII. és VIII. osztályok tanulói kivétel nélkül mind résztvettek s szerzett ismereteikről a megtartott vizsgálatok tanúsága szerint jó eredményt mutattak fel. A VIII. osztály tanulói az egészségtan tanárának vezetése alatt meglátogatták a mentőegyesület helyiségeit, hol a rögtönös életveszedelmek elhárításának módjaival gyakorlatilag is megismerkedhettek.

A dadogók és beszéd fogyatékosok hibáinak megszüntetésére SKULTÉTY LAJOS tanár tartott fenn tanfolyamot az intézet egyik helyiségében.

A 12. életévüket betöltött tanulók újraoltásban részesültek s újraoltási bizonyítványukat a felsőbb osztályba lépésnél mindnyájan bemutatták.

A halál kegyetlen keze sem hagyta érintetlenül ifjúságunk virágoskertjét, letörve két fejlődő emberbimbót, CSAPODI ISTVÁN LEHEL I/A. és TÓTH VILMOS V. o. tanulóban, a tanárok és iskola-társaik nagy bánatára.

6. Ünnepek. Az ifjak erkölcsi és nemzeti érzületének nevelésére szánt eszközeink közt igen sikereseknek bizonyultak ünnepeink. Ezek közül legnagyobb szabású volt a Segítő-Egyesület céljára, a gyakorló- és énekiskola közreműködésével február 26-án, az Uránia-Színházban rendezett hangverseny, mely alkalommal az ének, zene, szavalás és színjátszás terén mutatták be ifjaink az ő ügyességöket. Azonkívül március 15-én szabadság-ünnepet tartottunk, október 6-án az aradi tizenhárom vértanú, november 19-én Erzsébet királyné emlékét, március 2-án I. Ferenc király halálának évfordulóját gyászistentisztelettel ültük meg.

Május 27-én a 30 évvel előbb érettségit tevők jöttek össze szentmisére és találkozóra, meghíva volt tanáraikat s megújítva ragaszkodásukat az intézet iránt.

Tanári jubileum. Azonban bensőségre nézve legszebb volt az az ünnepély, melyet június 14-én rendezett a tanártestület és az ifjúság PFEIFFER ANTAL tanár 40 éves működésének emlékére. Nem hiú csillogás és pompa keretében folyt le maga az ünnepély, mert az nem is illett volna az ünnepelt jelleméhez, hanem szoros családi és iskolai körben, ahol csak azok vettek részt, akik vele a legszorosabb összeköttetésben állottak, tanártársai, tanítványai és ezek érdeklődő szülői. De a fényes külső keretet helyettesítette az érzelmek bensősége és igazsága, mely a jubilált tanár felé áradt.

PFEIFFER ANTAL piarista tanítvány volt a lévai algimnáziumban 1856—60-ig, ahol akkor Hutter Antal igazgatása alatt tudományra és hazafiságra egyaránt jeles tanárok működtek, mint Lopuschán, Chmelányi, Berecz, akik külföldi egyetemet látogattak, tanári oklevéllel bírtak s akik az abszolutizmusnak abban a magyarság ellen törő idejében a nyelv és haza szeretetét fenntartották és ápolták. Ilyen érzelmi és tudományos hatások alatt lépett a 4. osztály elvégzése után a kegyestanítórend kötelékébe s egy évi váci noviciatus s négy évi kecskeméti gimnáziumi tanfolyam sikeres befejezése után 1865-ben, mint nyolcadik osztályt végzett növendék, Trencsénben azonnal a tanári székre került. S ettől kezdve tanári működésének fonala meg nem szakadt. Egy-egy évet töltvén a veszprémi és nyitrai iskolákban, 1868—74-ig Nagykánizsán működött. Az itt töltött hat év ép oly nagyhatású volt a tanárra, mint a lévai négy év a tanítványra. Magasra törő, a tudományért lángoló tanártestületbe jutva, oly időben, midőn a tanári oklevél megszerzése nem volt a piaristára nézve kötelező, a társak hatása alatt ő is teljes erővel hozzáfogott szaktárgyainak, a magyar nyelv- és irodalomnak s a klasszikus filológiának tanulmányozásához, hogy ezekből képesítő oklevélhez jutva, szembe nézhessen bármely, később felmerülő követelménnyel. Hogy egyetemi tanulmányok nélkül, pusztán önszorgalmára és önerejére utalva, mennyi nehézséggel mehetett ez, elképzelhető! Mennyi fölösleges ismeret juthatott így a lélekbe s mennyi szükséges maradhatott ki az irányító kéz hiányában? De az elérhető siker reményében az akarat előtt nem volt nehézség, nem volt akadály s az 1874. év július 23-ika meghozta a fáradozás korozóját a tanári oklevél alakjában.

A jeles képzettségű és képesítésű tanárt a Rend kormánya 1874-től kezdve a pesti főgimnáziumba rendelte, ahol az 1878. tanév végéig szaktárgyait tanította, majd ez évtől kezdve 1885-ig a tren-

PFEIFFER ANTAL

cséni gimnázium igazgatásával bizta meg, melyet 1885-ben a temesvári igazgatói és házfőnöki egyesített hivattal cserélt fel és vitt 1896-ig, mely évben már másodizben került a budapesti tanártestület kötelékébe s itt is működött a mai napig.

Szaktárgyainak eredményes tanítása mellett olvasmányai és tapasztalatai eredményeként cikkeket, tanulmányokat, tankönyveket írt és szerkesztett. Különösen kedvelt tárgyról, a latin nyelvről tett közzé az iskolai értesítőkben több rendbéli tanulmányt, átdolgozta a Szepesi—Tóth-féle latin alak- és mondattant s megfelelő gyakorlókönyvvvel látta el. Értékes munkái még: a trencsényi és temesvári kegyes-tanítórendi társházak története.

S a tanítás és nevelés rögös pályáján tanár- és igazgatósorban eltöltött negyven esztendő nem hagyott hátrányos nyomokat munka- és életkedvén. Most is az iskoláért, a tanításért élő, szívvel-lélekkel kötelessége teljesítésén csüngő, életvidám ember, társ és tanár. Az iskola okozta fáradoalmakat társai és barátai körében a vidámsággal frissíti fel, felfrissített erőit jókedvvel viszi az iskolába s így életében az összhang állandóan megvan.

Segítse az Isten, hogy a már átdolgozott negyven éven túl is szolgálhasson a hazának és Rendünknek!

7. Tanulmányi ügyek. Tanári tanácskozások. A tanulmányi ügyeket az igazgató a tanártestülettel karöltve az 1890. évi 22.538. sz. miniszteri rendelettel kiadott Középiskolai Rendtartás 19—32. §-ai szerint intézte azon átalakítással, melyet rajtok az 1903. évi 43.542. sz. min. rendelet végzett s mely a tanévet két félévre különítette, az ellenőrző tanácskozások számát pedig négyre emelte.

Az eddig kifejtett gyakorlat az ellenőrzők számát soknak, idejüket nem szerencsésen kijelölnék kénytelen tartani; különösen az október második felére helyezett, első ellenőrzőig oly kevés az idő, hogy a tanárok igazságos és helyes ítéletet nem mondhatnak még meg sem ismert tanítványaik képessége és szorgalma felől. E gyűlések eredményéről a szülőket írásbelileg értesítettük s ennek eredménye az volt, hogy a szülők nagy számban keresték fel a tanárokat, hogy velök gyermekeik tehetségéről, elmaradottságuk okairól s az azok elhárítására alkalmas eszközökről tanácskozva, a nevelés-oktatás munkájában a szülői ház és az iskola egyöntetűen s így a sikert jobban biztosítva járjon el.

Az Uránia tudományos színház előadásain négyszer vett részt az ifjúság.

A tanév végén osztályvizsgálatok alatt számolt be a tanuló-
ifjúság az egész éven át szerzett ismereteiről.

8. A Gyakorló-iskola. Vezető-tanára dr. PRÓNAI ANTAL. Az alakuló ülés 1905. szept. 24-én volt, amikor a tagok száma 100; a VIII. osztályból 29, a VII.-ből 38; bejáró tag a VI. osztályból 33. Az alakuló-gyűlésen történt a főjegyző választása s a többi tisztviselő kinevezése. A főjegyzői tisztségre három jelölt közül HOLL BÉLA VIII. o. tanulót választották meg a tagok. A többi tisztviselőt a vezető-tanár nevezte ki; ezek a következők: második jegyző: JANNY REZSŐ VII. o. t., főkönyvtáros VINCENTI GUSZTÁV VIII. o. t., második könyvtáros MAVERTSÁK GYULA VII. o. t., pénztáros MAGYARY ZOLTÁN VIII. o. t., ellenőr PÁKOZDY KÁROLY VII. o. t. Birálók a VIII. osztályból: ECKHARDT VILMOS, JURKA FLAVIUS, MARIÁSI LAJOS, SCHILLER VILMOS; a VII.-ből: BENEDEK JÁNOS, JANKOVICH ISTVÁN, OLÁH ÖDÖN, SCHILLER OTTÓ, VÁGÓ PÁL. A megnyitó-ülésem a vezető-tanár rámutatott a Gyakorló-iskola föladataira s fölolvasta a szabályokat.

Az iskolai év folyamán volt 27 ülés. Ezeknek tárgyai *dolgozatok, bírálatok, szabadelőadások, szavalatok* és ezek *rögtönzött bírálata*. Ez évben meghonosítottuk a *vitaüléseket*. Az elsőnek kitűzött tárgya: *Hogyan boldogulunk az életben?* A kérdéshez minden tag hozzászólhatott s csakugyan termékeny eszmecsere támadt a tétel fejtegetése közben. Jeles dolgozatokat nyújtottak be: HOLL BÉLA, VINCENTI GUSZTÁV, MAGYARY ZOLTÁN VIII. o. t. SCHILLER OTTÓ VII. o. t. A Gyakorló-iskola jelesebb szavalói: ECKHARDT VILMOS, VINCENTI GUSZTÁV, KARENOVICS TIBOR VIII. o. t., A szabadelőadás terén sikereket arattak: PATEK FERENC és TURCSÁNYI ELEK VII. o. t.

Ünnepi ülés több ízben volt; megemlékeztünk az *aradi vértanukról*, megültük *Toldy Ferenc* emlékezetét. Március 15-én szabadság-ünnepet rendeztünk, melynek műsora: 1. *Hymnus*. Énekelte a főgimnáziumi énekkar. 2. *Ünnepi megnyitó*. Mondta HOLL BÉLA VIII. o. t. 3. *PETŐFI: Nemzeti dal*. Szavalta: SZIRMAI DÉNES VIII. o. t. 4. *Bihari kesergője Requiem fia halálára* vonósnégyes. Előadták: VASS ISTVÁN VII. o. t. (I. hegedű); PÁKOZDY KÁROLY VII. o. t. (II. hegedű); HOEPFNER ISTVÁN VII. o. t. (mélyhegedű) és HOLL DEZSŐ V. o. t. (gordonka). 5. *1848. március 15.* Irta és fölolvasta MAYERCSÁK GYULA VII. o. t. 6. *Hunyady-induló*. Előadta a főgimnáziumi zenekar. 7. *Mi a haza?* Melodráma; szövegét írta ÁBRÁNYI EMIL, zenéjét szerzette HORVÁTH ÁKOS. Szavalták: VINCENTI GUSZTÁV

VIII. o. t. és LORD JÁNOS I. B/ o. t.; zongorán kísérte INNOCENT MÁTÉ VIII. o. t. 8. *Szózat*. Énekelte a főgimnáziumi énekkar.

Február 26-án a Segítő-egyesület javára rendeztünk ünnepet az *Uránia tudományos színházban*. Az ünnep műsora: 1. STEHLE: *Lengyel szabadságdal*. Énekelte az ifjúsági énekkar. 2. a) AUBER: *A kömives és lakatos című opera nyitánya*. b) REMÉNYI: «Repülj fecském...» Előadja az ifjúsági zenekar; vezényelte TELLÉR BÉLA VIII. o. t. 3. KEMENES F.: *A szinkör oroszánja*. Szavalta ECKHARDT VILMOS VIII. o. t. 4. VIEUXTEMPS: *Fantasia apassionata*. Hegedűn előadta FÖLDIÁK FRIGYES VIII. o. t., zongorán kísérte SCHILLER VILMOS VIII. o. t. 5. *Rákóczi halála*. (Melodráma.) Szövegét írta VINCENTI GUSZTÁV VIII. o. t. Zenéjét szerző ifj. TOLDY LÁSZLÓ (kézirat). Szavalta KARENOVICS TIBOR VIII. o. t. Zongorán kísérte INNOCENT MÁTÉ VIII. o. t. 6. DVORAK: *Quintett*. Előadták FÖLDIÁK FRIGYES VIII. o. t. (I. hegedűn), HOLL BÉLA VIII. o. t. (II. hegedűn), TELLÉR BÉLA VIII. o. t. (mélyhegedűn), HOLL DEZSŐ V. o. t. (gordonkán), INNOCENT MÁTÉ VIII. o. t. (zongorán). 7. «A fősvény», vagy «Nem mehet ki a szobából.» Vigjáték egy fölvonásban KISFALUDY KÁROLYTÓL, átírva. Előadták: VÁGÓ PÁL VII. o. t. (Bajszövő), SZIRMAI DÉNES VIII. o. t. (Mike, inasa), KARENOVICS TIBOR VIII. o. t. (Fürgencz, színészdirektor), VINCENTI GUSZTÁV VIII. o. t. (Egyed), ECKHARDT VILMOS VIII. o. t. (Fellegi, színjatszó), HOLL BÉLA VIII. o. t. (Galamhos, színjatszó), VESZELY KÁROLY III. a/ o. t. (Ferkó, inas).

Az évváró-ünnep (május 27-én) műsora: 1. *Hymnus*. Énekelte a főgimnáziumi énekkar. 2. ARANY JÁNOS: *Éjféli párbaj*. Szavalta ECKHARDT VILMOS VIII. o. végzett t. 3. CHOPIN: *Prelude*. GRIEG: *Tonbild*. Zongorán előadta INNOCENT MÁTÉ VIII. o. végzett t. 4. *Évi jelentés a Gyakorló-iskola működéséről*. Fölolvasták HOLL BÉLA főjegyző, VINCENTI GUSZTÁV főkönyvtáros, MAGYARY ZOLTÁN pénztáros, VIII. o. végzett tanulók. 5. ÁBRÁNYI EMIL: *Van a szegénynek hazája*. Szavalta KARENOVICS TIBOR VIII. o. végzett t. 6. *Jelentés a Gyakorló-iskola pályázatainak eredményéről*. Fölolvasta és a jutalmakat kiosztotta dr. PRÓNAI ANTAL, a Gyakorló-iskola vezető-tanára. 7. *Népdalok*. Énekelte a főgimnáziumi énekkar.

A Gyakorló-iskola pályázatainak eredménye a következő:

1. Vallástani tétel: *A vallás és a gyakorlati élet*. Beérkezett 2 dolgozat. A jutalmat megérdemelte: BENEDEK JÁNOS VII. o. t.

2. Magyar tétel: *Vörösmarty Mihálynak A merengőhöz c. költeménye*. Egy dolgozat, mely a jutalmat megkapta. Szerzője: VINCENTI GUSZTÁV VIII. o. t.

3. Német tétel: *Die Volksbücher des fünfzehnten Jahrhunderts*. Nem érkezett be dolgozat.

4. Latin tétel: *Gesta Hannibalis, quae in XXI. Livii libro continentur*. Latin nyelven; kommentárral. Egy jutalomra érdemes dolgozat; szerzője: KOVÁTS GYULA VIII. o. t.

5. Görög tétel: *Az Ilias X. énekének tartalma görög nyelven*. Egy rész lefordítása magyarázatokkal. Két dolgozat; mind a kettő jutalmat kapott. Szerzők: KOVÁTS GYULA, MAGYARY ZOLTÁN VIII. o. t.

6. Történeti tétel: *Eszterházy Miklós nádor politikája*. Egy dolgozat. A jutalmat megkapta szerzője: SCHILLER OTTÓ VII. o. t.

7. Természettani tétel: *A léghőmérő*. 3 dolgozat. Jutalomban részesült: HOLL BÉLA VIII. o. t. dolgozata.

8. Mennyiségtani tétel: *A trigonometria gyakorlati alkalmazása*. Egy dolgozat; a jutalmat nem érdemelte meg.

A dolgozatok jutalma a Gyakorló-iskola pénztárából egy-egy 20 koronás arany. Birálók a VIII. osztályban tanító tanárok és a vezető tanár.

A Gyakorló-iskola január havában szavaló-versenyt rendezett. A komoly szavaltban nyertes lett KAZENOVITS TIBOR VIII. o., a vig szavaltat nyertese KÜRSCHNER JENŐ VI. o. t.

SZITÁNYI ÖDÖN úr boldogult ELEMÉR fiának, a Gyakorló-iskola buzgó főjegyzőjének emlékére alapítványt tett, melynek kamatait az önképzőkörnek valamely jeles dolgozatot író tagja nyeri el. Megkapta: HOLL BÉLA főjegyző.

A könyvtár állománya 1361 kötet. A Gyakorlati-iskola könyvtára a következő folyóiratokkal gyarapodott: Katholikus Szemle, Zászlónk, Egészség, M. Nyelvőr, Magyar Szemle (a vezető tanár ajándéka). Az igazgató úr az *Otthon* régebbi évfolyamából több kötetet ajándékozott a könyvtárnak.

Pénztárunk állapota: bevétel 278 K. 55. f., kiadás 283 K. 93 fillér.

★

A budapesti kegyes-tanítórendi főgimnázium felsőbb osztályú tanulóiból alakult

GYAKORLÓ-ISKOLA ALAPSZABÁLYAI.

I. Általános határozmányok.

1. §. *Cím*: «Főgimnáziumi Gyakorló-Iskola».

2. §. *Cél*: Az iskolai teendők elvégzése után fennmaradt időnek fölhasználása a lelki tehetségek további kiművelésére önképzés által.

3. §. *A működés köre.* A jelzett célnak elérését előmozdítják a kitűzött időben való összejövetelek, melyeknek tárgyai: *a)* prózai, vagy verses dolgozatok s ezeknek bírálatai, *b)* fordítások, *c)* könyvismertetések, *d)* egyes remekművek vagy ezekből szemelt részletek fölolvassása, *e)* költői művek és szónoki darabok elszavalása, illetve előadása s ennek rögtönzött megbirálása, *f)* egyes fölmerült kérdések vagy eszmék megvitatása, *g)* szabad előadások; ezekhez járul a könyvtár használata és pályázatok kitűzése.

II. Szervezet.

4. §. A szervezet kiterjed a felügyeletre és vezetésre meg a tagokra.

A) A felügyelet és vezetés.

1. A «Gy.-I.» a főgimnázium igazgatójának főfelügyelete alatt működik.

2. A közvetlen felügyeletet és irányadó vezetést a főgimn. tanártestület egyik tagja, mint a «Gyakorló-Iskola vezető tanára» teljesíti.

3. A «Gy.-I.» ügyeit a következő tisztviselők intézik:

a) a jegyző, egy VIII. oszt. tanuló, kinek kötelességei: a benyújtott dolgozatokat átvenni, róluk pontos jegyzéket vezetni, a dolgozatokat a bírálók közt kiosztani, a szavalásra jelentkezőkről és a szavlatokról pontos jegyzéket vezetni, a benyújtott dolgozatokat az irattárba elhelyezni, a gyűlésekről tárgysorozatot készíteni s azt a vezető tanárnak a gyűlés előtt átadni, a gyűlések menetét vezetni s róluk hű jegyzőkönyvet írni;

b) a pénztáros, egy VIII. oszt. tanuló, ki a tagsági díjakat beszedi s az összeget a kimutatással együtt a vezető tanárnak egy meghatározott időre átadja: kisebb kiadásokat a vezető tanár meghagyása és fölhatalmazása szerint teljesít. Az ellenőr ellenjegyzzi;

c) a főkönyvtáros, szintén VIII. oszt. tanuló, ki felügyel a könyvtárra, a meghatározott időben kiadja és beszedi a könyveket, a könyvek jegyzékét kezeli, a könyvtár állományáért és jókarban tartásáért felelős;

d) a II. jegyző, egy VII. oszt. tanuló, ki a főjegyzőt egyes esetekben kisegíti vagy helyettesíti, egyszersmind a könyvkiosztásnál a jegyzéket vezeti;

e) a II. könyvtáros, egy VII. oszt. tanuló, ki a főkönyvtárosnak segédkezik.

5. §. A főjegyzőt a vezető tanártól ajánlott három jelölt közül a tagok választják; a többi tisztviselőt a vezető tanár maga nevezi ki a legjobb tanulók közül.

6. §. Birálókat a VIII. és VII. osztályú tanulók közül meghatározott számban a vezető tanár jelöl ki.

Ezeknek kötelessége az átvett dolgozatokról beható, lelkiismeretes, a személyeskedést és szándékos hibakeresést mellőző, egészen tárgyilagos és tanulságos birálatot adni.

7. §. A tisztviselők, a jegyzőt kivéve, bírálók is lehetnek.

8. §. Minden tisztviselőnek erkölcsi kötelessége kitelhető ügybuzgalommal és munkálkodással a tagoknak jó példát adni.

B/ A Gyakorló-Iskola tagjai.

9. §. A Gy.-I. tagjai kétfélek: *a/* rendes tagok, *b/* bejáró tagok. Rendes tagok a főgimnázium két felső osztályának tanulói, bejáró tagok a VI. osztálybeli tanulók.

10. §. Mindkét rendbeli tagok a Gy.-I. tagjaiul önként jelentkeznek s e szándékukat az alakulás előtt nevük aláírásával nyilvánítják.

11. §. A rendes tagok részt vesznek a gyűléseken, a Gy.-I. kijelölt munkakörének megfelelően működhetnek, használják a könyvtárt s pályázhatnak.

12. §. A rendes tagok tagsági díj fejében 4 K-át fizetnek; a gyűléseken pontosan megjelenni tartoznak, fontos okból történő elmaradásukat a vezető tanárnál igazolják, a Gy.-I. céljait lehetőségük szerint előmozdítani erkölcsi kötelességüknek ismerik.

13. §. A rendes tag a Gy.-I. kötelékéből a vezető tanár tudta és beleegyezése nélkül ki nem léphet; olyan tagoknak azonban, kik iskolai dolgaikban hanyagok, a vezető tanár megtilthatja a működést.

14. §. A bejáró tagok jelen lehetnek a gyűléseken, használják a könyvtárt s a vezető tanár engedélyével szavalatokkal is fölléphetnek, de egyébre nincs joguk.

Tagsági díj fejében 2 K-át fizetnek.

15. §. A tagsági díj alól a tandíjmentesek föl vannak mentve.

III. Módozatok.

16. §. A Gy.-I. ügyrendjét a vezető tanár állapítja meg, ő határozza meg a gyűlések minőségét, megtartásuknak módját és idejét; helyreigazító és irányadó észrevételeivel a fölmerült kérdéseket eldönti.

17. §. A beadott dolgozat két bíráló ítélete alá kerül. Ha a két bíráló véleménye nem egyeznék, a vezető tanár dönti el a vitát. A jeles dolgozatok az úgynevezett *Érdemkönyv*-be kerülnek.

18. §. A szavalatok rögtönzött megbirálására minden tagnak van joga; ellenbírálatnak itt nincs helye. Ha bírálatra senki sem jelentkeznék, akkor a vezető tanár jelöl ki egyeseket, kik a fölhívásnak engedni tartoznak.

19. §. A pályázatok és a szavaló-versenyeket illető módok a vezető tanár jogkörébe tartoznak.

20. §. A könyvtár a kitűzött időben a tagok számára nyitva áll.

Minden tag csak a saját osztálya számára kijelölt könyvek közül választhat.

A szépirodalmi műveket két hétnél, a tudományos munkákat egy hónapnál tovább senki sem tarthatja magánál.

Az elveszett vagy megrongált könyveket az illető tartozik megtéríteni.

A Gy.-I. könyv- vagy irattárába tartozó minden egyes könyv és irat a Gy.-I. pecsétjével látható el.

IV. Fegyelem.

21. §. A tagok magaviseletét és a Gy.-I. összes fegyelmi ügyeit illetőleg mindenben az «iskolai rendszabályok» az irányadók.

9. Tornaverseny. A VI. kerületi gimnázium ifjúságával kombinált helyi tornaversenyen intézetünk ifjúsága is résztvett. A következő rendben folyt le a verseny:

Május 29-én este 7 órakor a Császárfürdő uszodájában uszóverseny a következő programmal és eredménnyel:

I. Az uszóverseny sorrendje: 1. Úszás 35 méterre (egy hossz) osztályonként 4—4 indulóval I—IV. oszt. részére. 2. Úszás 70 méterre (két hossz) osztályonként 4—4 indulóval V—VIII. oszt. részére. 3. Stafétauszás 100 méterre négyes csapattal I—IV. oszt. részére. 4. Stafétauszás 200 méterre négyes csapattal V—VIII. oszt. részére.

Kis ezüstérmel nyert: TETMAJER G. III. B), *Diszitett ezüstérmel nyertek:* BARONYI A. IV. A), BRESLMAJER L. V, FISCHER E. VI., BRUCKNER A. VII. *Kis bronzérmel nyertek:* VOJNICS I. A, ZÁBORSZKY I. A), KRÓNBERG A. II. B), STOHRER GY. III. B). *Nagy bronzérmel nyertek:* METZGER F. IV. A), FICKER R. IV. A), ULLMANN GY. VI., SCHILER P. VII., FÜHL VII. *Staféta uszás I—IV. disz. ez. érem:*

HAMMERSBERG B., FICKER R., BARONYI A., METZGER F. IV. A) o. tanulók. *Staféta V—VIII. disz. ez. érem.* BRUCKNER A., OLASZ A., FÜHL J., SCHILLER O. VII. o. tanulók.

Május 30-án vivóverseny a Fodor-féle vivóteremben a következőleg:

II. A vivóverseny sorrendje: 1. Vitőmérkőzés osztályonként két-két indulóval I—IV. oszt. részére. 2. Kard- és törmérkőzés osztályonként két indulóval V—VIII. oszt. részére.

Ezüstérmét nyertek: EGYEDY Gy. III. B), BARONYI A. IV. A), GRUND L. V., PINTÉR Zs. VI., LUCZENBACHER R. VI., JAKABFY B. VII., KRATOCHVILLA J. VII. *Bronzérmét nyertek:* VÁGÓ P. III. A), METZGER F. IV. A), ÉDER E. VI., VÁGÓ P. VII.

Május 31-én tornaverseny.

Sorrend: I. Felvonulás. II. Hymnus. III. Szabadgyakorlatok. IV. Szertornázás osztályonként. V. Versenyek: 1. Sikfutás 50 méterre, egyéni verseny I. oszt. részére. 2. Póznamászás 6 m. rúdon, egyéni verseny II. oszt. részére. 3. Stafétafutás 402¹/₄ m. pályán, tizes csapatverseny III. oszt. részére. 4. Magasugrás deszkáról, tizes csapatverseny IV. oszt. részére. 5. Tornázás lovon, tizes csapatverseny V. oszt. részére. 6. Tornázás korláton és távolugrás földről, tizes csapatverseny VI. oszt. részére. 7. Tornázás magas nyújtón, távol-magas-ugrás és súlylökés távolba vonaltól, tizes csapatverseny VII—VIII. oszt. részére. 8. Staféta-futás a VII—VIII. oszt. részére. 9. Kötélhuzás, tizes csapatverseny V—VIII. oszt. részére. 10. Fülelabdamérkőzés, tizes csapat V—VIII. oszt. részére. VI. Oszlopokba állás. VII. Szózat. VIII. Eredményhirdetés. IX. Elvonulás. — *Győztesek:* Sikfutásban ezüstérmét nyertek: VOJNICS M., KOLLER (I. A). A staféta-futásban győztes csoport ezüstérmét nyert: RANITS K., OLASZ A., FÜHL J., JANKOVICS I. VII. oszt. tanulók. *Ezüstérmét nyertek még a ló-tornázásért:* DULÁCSKA F., PINTÉR G., REISZ L., MIHÁLYFI B., SCHNEIDER J., WOHLMUTH Ö., TETMAJER A., IMRÉDY B., CHRIASTELLY Z., PAPP Gy. V. o. tan. *Kötélhuzásért ezüstérem a következőknek:* FISCHER E. VI., BRUCKNER A., OLASZ A., FÜHL J., ORDÓDY L., BELÉNYI I., KRATOCHVILLA I., JAKABFY B., FARKAS K., VÁGÓ P. VII. o. tanulók.

Megemlítendő, hogy első eset, hogy tornaverseny keretén belül uszó és vivóverseny is szerepelt.

10. A gimnáziumi énekiskola. Énekiskolánknak a lefolyt tanévben összesen 102 tanulója volt; betegség, hangváltozás (mutatio) miatt fölmentést nyert 23 s így rendes énekes volt: 35

kezdő és 44 haladó, összesen 79, kiket heti 3 órában GYÖRKÖS REZSŐ tanított.

Az énekiskola tagjai naponként az ifjúsági szentmiséken énekeltek, azonkívül válogatott énekszámokkal szerepeltek az ösz-szes iskolai ünnepélyeken. (L. Gyakorló-iskola.)

Tananyag. SZEPESI IMRE énekkönyve. Pembaur «C-dur», Maresch «F-dur» miséje. Stehle «Lengyel szabadságdal», Magyar egyvelegek.

11. Osztályvizsgálatok. A VIII. o. tanulók vizsgálatai május 2—14-ig mentek végbe, az I—VII. o. tanulókéi június 13—25-ig folytak le. A magántanulók június 22., 23. vizsgáztak.

12. Gyorsírás. A Gabelsberger-Markovits rendszerű gyorsírás intézetünkben három tanfolyamban (kezdők, haladók, gyakorlók) tanítottatt. *A tanulók száma:* az I. tanfolyamban 41; a II-ikban 30; a III-ikban 28; összesen 99. *Végzett tananyag:* a) a kezdőknél a levelező-írás; b) a haladóknál a vitairás; c) a gyakorlóknál a praktikus kiképzés céljából parlamenti beszédek írása. *Tankönyv:* MARKOVITS-VIKÁR: *Gyorsírás Gabelsberger elvei szerint.* Budapest, 1904. *Heti óraszám* tanfolyamonként 2, összesen 6. — *Tanár:* Dr. MAYWALD JÓZSEF főgimnáziumi tanár, a gyorsírástanítókat vizsgáló orsz. bizottság tagja.

Az országos magyar gyorsíróegyesület által rendezett írásversenyeken a III. fokon (percenként 150 szótag) hibátlan munkájukkal egy-egy tizkoronás arany jutalmat nyertek: MAGYARY ZOLTÁN VIII. o. t. és MAJERCsÁK GYULA VII. o. t. Ugyanezen fokon elismerő okmányt nyertek: FARKASFALVI SÁNDOR, FÖLDIÁK FRIGYES, INNOCENT MÁTÉ, KARENOVICS TIBOR, KLEINDL JÁNOS, MAJERCsÁK FERENC, MARIÁSI LAJOS, STRAUSS TIBOR VIII. o. tanulók; BORONKAY GÁBOR, GERLÓCZY GÉZA, JANKOVICH ISTVÁN, JANNY REZSŐ, SCHILLER PÁL VII. o. tanulók; FEHÉR GÉZA, OLÁH KÁLMÁN, TÓTH ERVIN VI. o. tanulók. — A II. fokon (percenként 180 szótag) elismerő okmányt nyertek: INNOCENT MÁTÉ, KLEINDL JÁNOS, KNIRSCH GUSZTÁV, MAGYARY ZOLTÁN, MAJERCsÁK FERENC, MARIÁSI LAJOS VIII. o. tanulók; GERLÓCZY GÉZA, JANKOVICH ISTVÁN, MAJERCsÁK GYULA, PÁKOZDY KÁROLY, SCHILLER OTTÓ, SCHILLER PÁL VII. o. tanulók.

13. Tanári könyvtár. I. Vétel útján szereztetett 32 iskolai könyv, továbbá: JAEGER, *Homer und Horaz.* — SCHIMMELPFENG, *Erziehliche Horazlektüre.* — VOCKERADT, *Ein letztes Wort.* — ACSAY,

Ifjúsági szentbeszéd. I. — LAKATOS, *Szentbeszéd.* — Az 1900. évi népszámlálás. IV., VI., VIII. — RANSCHBURG, *A gyermeki elme fejlődése.* — MAURER, *A tornatanítás anyaga.* — MAURER, *Tornaszótár.* — MÁDAY, *Az alkoholizmus.* — ROSCHER, *Lexicon der Mythologie.* 52. füzet. — CHWOLSON, *Lehrbuch der Physik.* — BERMBACH, *Elektricitätswerke.* — ROSENBERG, *Lehrbuch der Physik.* — SUMPF, *Grundriss der Physik.* — BUCHERER, *Elektronentheorie.* — THOMSON, *Elektricität und Materie.* — VOGLER, *Elektricitäts-Unterricht.* — *Statisztikai évkönyv 1903. és 1904.* — CYBULSZKY, *Die Kultur der Griechen und Römer.* — SCHNELLER, *Paedagogiai dolgozatok.* 1—2. — LEUNIS, *Synopsis der Tierkunde,* 1—2. kötve. — BÖCKH, *A gömörmezei vashegy.* — CSIKI, *Magyarország bogárfaunája.* 1—2. füzet. — *Művészettörténeti fali képek,* II. sorozat. — NOPCSA, *Gyulafehérvár, Déva stb. geológiája.* — *Encyklopädie der math. Wissenschaften,* folyt. — WÜLFING, *Was mancher nicht weiss.* — PAULY-WISSOWA, *Realencyclopädie,* folyt. — SEBESTYÉN, *A magyar honfoglalás mondái;* két kötet. — MAILAND, *Székelyföldi gyűjtés.* — VIKÁR, *Somogy megye népköltése.* — KÖRÖSY, *Budapest fővárosa 1901-ben,* II. — KÖRÖSY, *Budapest halandósága 1901-1905. években,* II. 3. — *Statisztikai közlemények,* VII. — *Középkori krónikások,* IV. — *A Műveltség Könyvtára.* II. — SZUTÓRISZ, *A növényvilág és az ember.* — ILOSVAY, *Bevezetés a szerves chemiába.* — KIDD, *A társadalom fejlődése.* — NÉMETHY, *A római elegia.* — ESCOTT, *A mai Anglia,* I. — PAYOT, *Az akarat nevelése.* — BEÖTHY, *A művészetek története,* I. — *A m. k. földtani intézet jelentése 1904-ről.* — KÖNYÖKI, *A középkori várak.* — *A magyar korona országainak vasútjai.* — STRIGL, *Sprachliche Plaudereien.* 1—2. — *Széchenyi munkái,* II. 2. — KÖRÖSY, *Budapest közoktatásügyi statisztikája 1895—1900.* — ZOJNAI, *Oklevélszótár,* folyt. — HARDER, *Homer.* — WAGENER, *Beiträge zur lat. Grammatik.* — *Magyarország vármegyéi,* X. — *A magyar korona országainak 1904. évi külkereskedelmi forgalma.* — THAN, *A kísérleti chemia elemei,* II. — WISLICENUS, *Der Kalender.* — ZIELINSZKY, *Die Antike und wir.* — GROSZ, *Aurea dicta.* — GEMOLL, *Schulwörterbuch zu Xenophon.* — LÓCZY, *A mennyei birodalom története.* — CHUX, *A mélytengerek világa.* — SZAVÓJAI LAJOS, *Az észak csillaga,* 2 k. — FESTETICS, *Emberek közt.* — SUTÁK, *A differenciálegyenletek elmélete.* — BEÖTHY ÁKOS, *A magyar államiság fejlődése,* III. — CZUDNOCHOWSKY, *Das elektr. Bogenlicht,* IV. — ROZLOZNIK, *A Nagybihar kőzetei.* — WALDE, *Lat. etymolog. Wörterbuch.* — *A magy. tud. Akadémia kiadványai.*

Folyóiratok: Budapesti szemle. — Magyar nyelvőr. — Magyar nyelv. — Philologiai közlöny. — Természettudományi közlöny a pótfüzetekkel együtt. — Századok. — Történelmi tár. — Földrajzi közlemények. — Történelmi életrajzok. — Turul. — Numizmatikai közlöny. — Az alkoholizmus. — Magyar paedagogia. — Gyakorlati paedagogia. — Kath. paedagogia. — Tanáregyleti közlöny. — Ethnographia. — Irodalomtörténeti közlemények. — Athenaeum. — Könyvszemle. — Kath. szemle. — Egyetemes kritikai lapok. — Matematikai lapok. — Földtani közlöny. — A rajz. — Statisztikai havi közlemények. — Külkereskedelmi forgalom. — Hivatalos közlöny. — Zeitschrift f. d. österr. Gymnasien. — Zeitschrift für den math. Unterricht. — Zeitschrift für den physikal. Unterricht.

II. *Ajándékok*. A v. és k. miniszteriumtól: DÉRI, *A magyar university extension évkönyve*. — *Sanatorium naptár 1906-ra*. — *A föld és népei V*. — *Rovartani lapok V—X*. — A m. nemz. múzeumtól: *Jelentés a m. nemz. múzeumról 1904*. — A szerzőktől: KÁLMÁN, *A gyönki ev. ref. gimnázium története*. — SZEMERE, *A köbölkúti kerület választóihoz*. — SINGER és WOLFNER cégtől: VAJDA, *Magyarság és nemzeti önérzet*. — DETTO, *Horatius és kora*. — *Legkedvesebb könyveim*. — *Zalár költeményei*, 3 k. Dr. MIHÁLOVICS BÉLA ügyvéd úrtól: RADNÓTI, *Erdélyi kalauz*. — ANTONINI, *Dizionario italiano I*. — WAGNER, *Phraseologia*. — KÁLDI GYÖRGY, *Szent biblia*; Nagyszombat, 1732. — KÁROLI GÁSPÁR, *Szent biblia*; Pest 1805. — PÉTERFI, *Sacra concilia I*. — PRAY, *Annales regum Hungariae II*. — SAJGHO, *Palatini regni Hungariae*. — DESERICH ET PRAY, *Dissertationes I. De origine Hungarorum*. — A pozsonyi Toldy-körtől: *A kör 30 éves története*.

14. Tanszerek gyarapodása. *Földrajzi és történelmi tanszerek*: Kogutowicz, *Magyarország* fali térképe megyék szerint színezve; Kogutowicz, *Franciaország* fali térképe; Kogutowicz, *Európa a népvándorlás korában*. MÁRKI SÁNDOR, 130 tábla szemléltető kép a magyar történelemhez. — Összesen 111 korona értékben.

A természetrajzi szertár gyarapodása. Folyó tanévben e szertár kizárólag csak ajándékozás útján gyarapodott. Az ajándékozott tárgyak a következők: Actias luna, Caligo Memnon, Papilio Eurymedes (amerikai lepkék), 3 drb amerikai opál a Yellowstone-gejzir lerakódásából (KOLOZSVÁRI BÉLA VI. o. t. ajánd.). Erdei bagoly, him (HOFHAUSER ÖDÖN II. B) o. t. ajánd.), Leguán (Iguana

tuberculata, THILT LÁSZLÓ I. B) o. t. ajánd.). Kigyó fejlődése, borszesz-készítmény (BERNOLA KÁROLY II. B) o. t. ajánd.). Erythrobucco Rolleti, Phoenycothraupis Salvini, Dicrurus annectens, Turdus mustelinus és egy még meg nem határozott Timelia-faj (exoticus madarak, BRÜCKNER JÓZSEF ajánd.). Hazai lepkék (28 drb. LÓCZY LAJOS V. o. t. ajánd.). Láva és hamú a Vezuv ez évi áprilisi kitöréséből (PINTERICS JÁNOS II. A) o. t. ajánd.). A gyarapodás értéke közel 90 K.

A fizikai szertár gyarapodása. Vétel: Ruhmkorff-féle szikra-induktor 250—300 mm. szikraközzel, platina- és kénesőszaggatóval 636 K. Pirométer 30 K. Papin-fazék 45 K. Fletscher-féle láb-fújtató 25 K. Lámpa a fújtatóhoz 12 K. Üvegmetsző gyémánt 7 K. Francia-kulcs 8·50 K. Kundt-féle porábra-készülék 32·50 K. Quincke-féle interferencia-cső 32·40 K. Forrasztó páka 2 K. 2 drb Triumph-bádogedény 6 K.

Rajzszertár gyarapodása. Famodellek: Disznóól, sorompó, harangláb, útszéli fakereszt, nagy kút kerékkal, fűrészbak, fűrész, és fahasábbal, fűrészbak súlyzóval, mángorló, lépcsős létra (egyszerű), szögletes városi teknő állványon, kalotaszegi pad, X-lábú paraszttasztal, X-lábú parasztpad, karosszék, parasztszekér, fővárosi szemeteskosci, kéttalpú szán, eke, nagy kocsikerék, fiókos sőtartó, dézsa, sajtos bődön, nagy vörös fazék.

Csendéletek: Kecsege tányéron rákkal. Vöcsök, kagyló, váza. Tök, csuka, rák, váza. Emberkoponya. Folyamrák üveg alatt. Tengeri pók. Norvég rák. Virágállvány.

Kagylók, bogarak. Pterocera terunkata. Voluta diadema. Cassis cornata. Triton tritonis. Turbo olearius. Nautilus pomp. Pecten jacobaeus. Hazai bogár üveg alatt. Exotikus lepke. Összesen 473 K 85 fill. értékben.

15. Bútorzat gyarapodása. A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium hálára kötelező áldozatkészségéből egy oszlályt teljesen új, háromülékes padokkal szereltünk fel,

16. Az ifjúsági könyvtár gyarapodása. 1. *Vétel útján:* 115 munka 480 kötetben, 789 K 40 fill. értékben; 2. *ajándékozás útján:* 9 munka 9 kötetben 26 K 10 fill. értékben. Az összes gyarapodás tehát 124 munka 489 kötetben 815 K 50 f. értékben.

17. Éremgyűjtemény. Éremgyűjteményünk ebben a tanévben is csupán ajándékozás útján szaporodott, még pedig 358 darabbal, melyeknek legnagyobb részét PINTERICS SÁNDOR II. A/

osztálybeli tanuló ajándékozta. A gyűjtemény — nem számítva a többes példányokat — 1573 darabból áll.

Gyarapításához az idén hozzájárultak:

I. A/ osztályból: BOSÁNYI D., BOSSÁNYI L., BUBROFSZKY, ISZER, OEHL, POGÁNY, ZETTNER, ZLINSZKY.

I. B/: CSERMELYI, KOMADINA, SZOHNER.

II. A/: BALÁSY, DICK, GAJÁRY, GASZNER, KAPUS, KÁRPÁTI, KRAMMER, MOCSÁRY, PEKAREK, PINTERITS, RAKOVSZKY, TUCZENTALLER, VAMOS.

II. B/: KRONBERG, PELÁTHY.

III. A/: BERG, BRESLMAYER, FARKASS, GÁBORI, PAVLIK, WEIGERTH.

III. B/: LAZARUS, VARGA.

IV. A/: CSUTOR, KACSKOVICS, SCHWENDTNER, TUNA.

IV. B/: BARTHA, WALTER.

V.: FARKAS ARISZTID, FORSTER, HAJÓS, HOEPFNER, HOLLI., LAZARUS, NÁTLY, NEOSCHIL, ORDÓDY, PALMER, REISZ, STEINBEISZ.

VII.: CSIZMAZIA, GYÖRFFY, PATEK.

VIII.: FARKASFALVI, JANKOVICS, MAGYARY Z., SCHILLER.

18. Jótékonyág. 1. FLÓR GYULA emlékdija 152 K, melyet néhai FLÓR FERENC és neje FLÓR LEONA asszony az 1862. évi december hó 21-én elhunyt gyermekük emlékezetére, VI. oszt. jó erkölcsű és szorgalmas tanuló részére a tanári kar előterjesztése folytán alapítottak s mely a budapesti m. kir. állampénzt. kezelése alatt áll, a folyó tanévben RÖTZER FERENC VI. o. tanulónak ítélte-tett oda.

2. Gróf KÖNIGSEGG-AULENDORF MÓRIC alapítványa, melyet KÖNIGSEGG-AULENDORF grófné szül. CSÁKY GIZELLA grófnő 1873. év november 5-én elhunyt feledhetetlen gyermekének örök emlékezetére egy szegénysorsú, de szorgalmas és jó magaviseletű tanuló részére tett, a tanári kar ajánlata folytán CSAPODI ISTVÁN ZOLTÁN IV. A) o. tanulónak adatott, ki a budapesti m. kir. állampénztár kezelése alatt álló alapítványból 230 K jutalomban részesült.

3. Az ezen intézetben 42 év óta fennálló: «Budapesti kegyes tanítórendi főgimnázium segítő egyesület» választmánya útján a tanév első felében 890, a másodikban 1060 koronával segítette a gimnáziumba járó szegénysorsú tanulókat és pedig:

az első félévben:

5	tanulót	egyenként	40 K-val	=	200 K
8	«	«	30 «	=	240 «
19	«	«	20 «	=	380 «
7	«	«	10 «	=	70 «
tehát 39 tanulót összesen					890 K

a második félévben:

5	tanulót	egyenként	40 K-val	=	200 K
13	«	«	30 «	=	390 «
17	«	«	20 «	=	340 «
4	«	«	15 «	=	60 «
7	«	«	10 «	=	70 «
tehát 46 tanulót összesen					1060 K-val
Egész évben tehát					85 tanulót 1950 K-val
Ministransgyerekeknek					I. félévben 40 K
«					II. « 55 «
					Összesen 95 K

A segítő egyesület alaptökéje ezidőszerint:

4%-os koronajáradékban	1.400	K
4%-os P. H. E. T. záloglevelekben	30.000	«
Takarékpénztárban	5.477,46	«
Összesen		36.877,46 K

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület a f. tanévben is 200 koronával járult az alaptőke gyarapításához, valamint a «Magyar Országos Központi Takarékpénztár» 50 Kor.-val.

4. A «SZEPESI IMRE-féle aranyat», mint az 1858/59. tanévi VIII. o. tanulók által az egész éven át a legjobb görög dolgozatot készítő tanuló számára alapított jutalomdíjat az idén SCHILLER VILMOS VIII. o. tan. nyerte el.

5. SZABÓ ISTVÁNNAK, a nagy hellenistának, emlékére BARTÓK GÉZA dr. úr alapítványából egy darab arany a görög filológiában kiváló előmenetelt tanúsított tanulónak ítéltetett oda. Megkapta MARIÁSI LAJOS VIII. o. t.

6. TRAUTWEIN NEP. JÁNOS-féle alapítvány. Az 1875. május hó 15-én tett 400 koronás tőkéhez a 25 éves találkozás emlékére 1900. november 25-én 53 koronát csatoltak az intézet 1875. évben érettségiző tanulói. Az alaptökének kamait, 7 K 91 f, az igazgató az alapító-level értelmében KNIRSCH GUSZTÁV VIII. o. t. juttatta.

7. Újabb TRAUTWEIN-alapítvány. Az 1881. évben érettségiző tanulók bold. TRAUTWEIN NEP. JÁNOS emlékére 1901. május 30-án 430 koronával alapítványt tettek oly célból, hogy a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesületnél elhelyezett tőkének kamatait 7 K 52 f, minden év május havának 16. napján nep. szent János ünnepén jutalmul a főgimnázium VIII. osztályába járó szegényebb sorsú, a magyar történelemből az év folyamán a legjobb előmenetelt tanusító tanulónak adja ki az igazgató. Megkapta KNIRSCH GUSZTÁV VIII. o. tanuló.

8. Bold. LÉVAY IMRE rendfőnök ravatalára a tanuló ifjúság igen ékes koszorút helyezett. A tanári testület határozatából a koszorú árából fennmaradt 292 K «LÉVAY IMRE-féle alapítvány» címen takarékpénztárba helyeztetett, hogy ennek kamatja, 5 K 82 f, a tanév végén egy szegénysorsú, jó magaviseletű szorgalmas tanulónak ösztöndíjül szolgáljon. Az ösztöndíj a folyó tanévben KÖSZEGHY ANTAL III. A) o. tanulónak adatott.

9. A Sz. G. V. 2000 koronás alapítványa, melyet az alapító egy, a magyar szent korona területén született magyar ajkú és szorgalmas tanuló részére tett. Ezen alapítvány 92 K kamatját a tanári testület CSÖRE ÁRPÁD V. o. tanulónak adományozta.

10. «SOMOGYI-féle alapítvány.» Néhai SOMOGYI KÁROLY, esztergom-főszékesegyházi apátkanonok, az esztergomi székeskáptalannál 4%-os aranyjáraadék-kötvényekben 16.000 koronányi örökös alapítványt tett azon óhajtással, hogy annak 620 koronát tevő évi kamataiból a budapesti kegyes-tanítórendi főgimnáziumba járó róm. kath. szegénysorsú, jó magaviseletű és szorgalmas tanuló számára nyolc ösztöndíj legyen kitűzve. Ezen ösztöndíjnek a folyó évi esedékes kamatait a következő ifjak nyerték: IBY IMRE I. A), BOSÁNYI DOMONKOS I. A), VARGA MÁTÉ ISTVÁN II. A), ZÁBORSZKY ISTVÁN III. B), PALUGYAY ISTVÁN IV. A), SCHNEIDER JÁNOS V., RÖTZER FERENC VI., MAYERCSÁK GYULA VII., MAYERCSÁK FERENC VIII. osztályból.

11. SZOKOLOVITS JÓZSEF, m. kir. miniszterelnöki titkár úr, néhai SZOKOLOVITS IVÁN fia emlékére 400 koronás alapítványának 4%-os kamatja rendszeren egy II. A) o. szorgalmas és jóviseletű tanuló jutalmazására szolgál. Megkapta REICHARD ELEK II. A) o. t.

12. A néhai ZBISKÓ-féle segélyre, 58 K 80 f, kijelöltetett: BAUER ERNŐ VI. o. t.

13. LIPÓCZI KECZER GYULÁNÉ szül. PERLAKY IDA úrnő az 1891/92. tanévben elhunyt V. A) o. tanuló fia, KECZER ANTAL

nevére 1000 koronás alapítványt tett, hogy ennek kamatait egy jóviseletű és szorgalmas V. o. tanuló élvezze. Az alapítványnak az alapító úrnő által 50 koronára kiegészített kamatját TETMAJER ALFRÉD V. o. tanuló nyerte el.

14. DR. HAMPEL ANTAL m. kir. min. segédtitkár úr az 1897/98. tanévben érettségi vizsgálatának tízéves évfordulója alkalmából hálás emlékezéssel néhai dr. KONDOR GUSZTÁV egy. ny. r. tanár, akkori érettségi miniszteri biztos nevére, KONDOR-féle arany címmel 100 arany forintról szóló 4%-kal kamatozó aranyjárdék-kötvényű jutalomdíj-alapítványt tett, melynek 10 frankos aranykamata évenként az érettségi vizsgálat alkalmával a legjobb mennyiségtani dolgozatot készítő tanulónak adandó. MOLNÁR BÉLA VIII. o. t. nyerte el.

15. SZITÁNYI ÖDÖN úr, nagybirtokos, az 1899. évben elhalálozott VIII. o. tanuló fia örök emlékére, «SZITÁNYI ELEMÉR alapítványa» és «SZITÁNYI ELEMÉR emléke» megjelöléssel, 500--500 K-ról szóló 4%-kal kamatozó kötvényekkel kettős alapítványt tett a főgimnáziumban főnálló segítő-egyesület és az önképzőkör javára. A segítő-egyesület részére tett alapítvány évi kamat-, illetve szelvényjövédelme a főgimnázium VIII., vagy esetleg bármely osztályába járó szegénysorsú érdemes tanulónak segélyezésére szolgál; az önképző-kör részére szóló évi alapítvány évi jövédelme pedig a kör azon tagjának ítélendő oda, aki a lefolyt tanévben a magyar irodalom terén a legkiválóbb tevékenységet fejtette ki. Jutalomdíjban HOLL BÉLA VIII. o. t., VIG ISTVÁN I. B) o. t. részesült.

16. DIRSZTAY DIRSZTAY BÉLA úr, az intézet iránt érzett hálája és köszönete jeléül, 1904-ben érettségizett fia, ANDOR nevére 500 K-ás 4% magyar koronajárdékos kötvényt tett le alapítványul a magyar irodalom körében a legjobb előmenetelt tanusító VIII. o. tanuló jutalmazására. E jutalomban MAGYARY ZOLTÁN VIII. o. t. részesült.

17. Egy jótékonyágáról ismert nemesszívű barátja a tanulóifjúságnak 144 koronát adott át az igazgatóságnak, hogy ezt szorgalmas és jóviseletű tanulónak jutalmazására fordítsa. Megkapták: MAYERCSÁK GYULA VII., RÓZSA ELEMÉR VIII. o. tanulók.

18. Az Egyesült budap. főv. takarékpénztár-egyesület múlt évi 200 K ösztöndíját GÁL ISTVÁN végzett VIII. o. t. kapta. 1905 '6-ra KERKAI JÓZSEF I. B) o. t.

19. Egy jótékony szívű úrhölgy által felajánlott 160 K-t megkapták ACZÉL ELEMÉR, CSIZMAZIA GÉZA, PATEK FERENC, ROSKA JÁNOS VII. oszt. tanulók.

20. PALÁSTI GYULA az érettségi vizsgálat után MAGYARY ZOLTÁNT EÖTVÖS JÓZSEF «Karthauzi» díszkötésével, INNOCENT MÁTÉ és KOVÁCS GYULA VIII. osztályt végzett tanulókat pedig egy-egy arannyal jutalmazta meg a magyar irodalomban tanusított kiváló előmenetelükért.

Fogadják a nemeslelkű adakozók adományaikért, melyekkel az intézet tan- és művelődési eszközeit szaporítani, a szegénysorsú ifjak bajait enyhíteni, a szorgalmasabbakat jutalmazásaikkal kitüntetni kívánták, az igazgatóságnak az illetők részéről is kifejezett hálás köszönetét!

19. **Ösztöndíjas tanulók.** 1. BUKOVINSZKY-féle 300 K: HOLI BÉLA VII. o. t. 2. JETTIM-féle 120 K: KHÖLBL FERENC IV. B) o. t., HERMANN LÁSZLÓ IV. B) o. t. 3. Jövedéki birság-alapból 300 K: PFRIEM KÁROLY II. A), 120 K: ROZGONYI LÁSZLÓ II. A), 200 K: BENEL GUSZTÁV VI. o. t., ROZGONYI MIHÁLY IV. B) o. t. 4. MÁRIA TERÉZIA 240 K: MARIÁSI LAJOS VIII. o. t., JANKOVICH ISTVÁN VII. o. t., MAKAI ISTVÁN VI. o. t., BABARCZY ISTVÁN báró V. o. t., PALUGYAY ISTVÁN IV. A) o. t., GÖMÖRY FERENC IV. B) o. t. 5. OTTILINGER-BEDEKOVICH-féle 440 K: SCHILLER VILMOS VIII. o. t. 6. BELÁNSZKY-féle 210 K: BICSKEY IMRE IV. A) o. t. 7. RÖKK SZILÁRD-féle 160 K: CHRIASTELY ZOLTÁN V. o. t. 8. CSÁVOSSY-féle 300 K: FARKAS ARISZTID V. o. t. 9. KÁRÁSZ ANNA-féle 700 K: BENEL JÁNOS II. B) o. t. TRIMMEL PÁL-féle 493 K 36 f-t herceg ESZTERHÁZY MIKLÓS pártfogása alatt IBY IMRE I. A) o. t. kapta. VOJNITS MIKLÓS I. A) családi ösztöndíja a RUDITS-alapból 800 K évenként.

20. **Rajzkiállítás.** A természet után való rajzolásban elért ügyesség bemutatása végett rajzkiállítást rendeztünk a szabadkézi rajzokból, a IV—VIII. o. tanulók dolgozatait válogatván ki e célra. A kiállítás kedvező benyomást gyakorolt az azt megszemlélő szülökre és tanárookra egyaránt s e kedvező eredmény annál nyomatékosabban jegyezhető fel, mert az intézet rajzterem nélkül szűkölködven, összezsúfolt osztályokban, szűk helyen kellett a tanulóknak rajzaikat elkészíteniök. A kiállítás izléses elrendezése HUSZKA JÓZSEF rajtanár érdeméül irandó.

III.

AZ 1905/1906. ISKOLAI ÉVBEN VÉGZETT TANANYAG.

I. A) és B) osztály.

Osztályfőnökök : A/ BÀN JÓZSEF, B/ DR. PRÓNAI ANTAL.

Hittan. Az ember rendeltetése és végcélja. A hit fogalma, tárgya és kútfői. A hit szükségessége. Az apostoli hitvallás. Az Isten és tulajdonságai. A Szentháromság. A világ teremtése és kormányzása. Az angyalok. Az emberiség hűne és megváltása. Jézus Krisztus élete és istensége. Az anyaszentegyház szervezete és ismertető jelei. Az Isten szeretetének parancsai. A felebaráti szeretet parancsai. A keresztyén önszeretet. Az Isten tíz parancsolata. Az egyház öt parancsolata. A parancsolatok megszegése. A keresztyén erény. A malaszt. A szentségek. Az imádság. T. k. *Kis Katekizmus.* — Heti 2 óra.

Wagner Antal, Hársing István.

Magyar nyelv. A nyelvtanból: Az egyszerű mondat és részei, a fő- és mellékmondat megkülönböztetése. Mondattani alapon az alaktan; a hangtan elemei; helyesírás. Elbeszélő prózai és költői olvasmányok, főleg a hún-magyar és görög történeti monda köréből, az Árpádházi királyok korából és a magyar népelethől. Válogatott költemények betanulása. T. k. dr. BARTHA J.: Magyar nyelvtan, dr. PRÓNAI ANTAL: *Magyar olvasókönyv, I. r.* — Heti 5 óra.

Bàn József, dr. Prónai Antal.

Latin nyelv. Válogatott mondatok és «Róma alapítása» összefüggő olvasmány alapján a névszók és a cselekvő ige ragozása, a rendhagyó alakok mellőzésével. Az olvasmányokban előforduló szókincs elsajátítása és némi kibővítése tárgyi csoportok

szerint. T. k. PFEIFFER A.: *Latin gyakorló és olvasókönyv*, SZEPESI-TÓTH-PFEIFFER: *Latin nyelvtan, I. r.* — Heti 6 óra.

Bán József, dr. Prónai Antal.

Földrajz. Földrajzi alapismeretek. A magyar szent korona országainak leírása, a terület, hegy- és vízrajz, talajviszonyok, éghajlat, a földmivelés, állattenyésztés, a népességi viszonyok, a lakosság foglalkozásának s a fontosabb művelődési, ipari és kereskedelmi központoknak ismertetésével. T. k. KÖRÖSI ALBIN: *Földrajz, I. r.* — Heti 3 óra.

Dr. Ormándy Miklós, Körösi Albin.

Természetrajz. Bevezetés a természeti tárgyak szemlélésébe és az egyszerű szemlélet útján levezethető törvényszerűségek fölismérésébe. A négy évszak, kivált a növényeken mutatkozó jelenségekben feltüntetve. A háziállatok és rokonaik. A ház közelében, az erdön, mezőn és vizek körül tartózkodó emlős állatok. A házi szárnyasok és rokonaik. T. k. KÖRÖSI ALBIN: *Természetrajz a középiskolák I. osztálya számára.* — Heti 2 óra.

Dr. Ormándy Miklós.

Számtan. A tízes számrendszer fölépitése a közéletben használt mértékegységekkel kapcsolatban. A négy alapművelet végrehajtása és törvényei az egész számok körében. Az osztó és többszörös fogalmának s tulajdonságainak ismertetése. A törtszám fogalma s tulajdonságai. Az alapműveletek kiterjesztése először közönséges, majd tizedes törtre. T. k. dr. SUTÁK J.: *Számtan.* — Heti 4 óra.

Dr. Suták József, dr. Vörös Cyrill.

Rajzoló mértan. Sík alaktan. A síkmértani idomok megismertetése és rajzolása körzővel, vonalzóval. Síkmértani alakok diszitményekké alakítva, táblarajz után körvonalakban tussal kihúzva és festve. T. k. HUSZKA JÓZSEF: *Rajzoló geometria, I. r.* — Heti 3 óra.

Huszka József.

Szépíráás. Magyar folyóíráás. -- Heti 1 óra.

Bán József, Vajnóczky István.

Testgyakorlás. Katonai és tornázó rendgyakorlatok. Szabad gyakorlatok, kézi szerekkel is. Szergyakorlatok a csapatok erejéhez és fejlettségéhez mérten. Tornajátékok. — Heti 2 óra.

Heuberger Rezső.

II. A) és B) osztály.

Osztályfőnökök: A' PFEIFFER ANTAL, B' dr. TITZ ANTAL.

Hittan. A katekizmus első szakaszának és az I. osztályban előirt imádságoknak átisméllése után az ó-szövetségi bibliai történet. A bibliai történetek fogalma és fölosztása. Az ós-kinyilatkoztatás kora. A teremtés és bűnbeesés. A pátriarkai kinyilatkoztatás kora. Ábrahám, Melkizedek, Jákob, József, Jób. A Mózes-féle és a prófétai kinyilatkoztatás kora. Az ó-szövetségi vallási intézmények. Jozue és a bírák. A királyok. Izrael és Juda szakadása. A próféták. A Makkabeusok kora. T. k. *Kis Katekizmus* és POKORNY EMÁNUEL: *Ó-szövetségi bibliai történetek.* — Heti 2 óra.

Madarász Pál, dr. Prónai Antal.

Magyar nyelv. A határozók részletesen. Az összetett mondatok, a mellérendelt s alárendelt mondatok viszonyai. A többszörösen összetett mondatok. A körmondat. Gyakorlatilag: szóképzés, szócsoportok. A hangsúlyos verselés ismertetése. T. k. BARTHA: *Iskolai magyar nyelvtan, II. rész* és PRÓNAI: *Magyar olvasókönyv, II. r.* — Heti 5 óra.

Pfeiffer Antal, dr. Titz Antal.

Latin nyelv. Az igetővek. A cselekvő, szenvedő, álszenvedő és körülírt ige hajlítás. Az igék perfectumai és supinumai. A rendhagyó, hiányos és személytelen igék. A mondatszerkesztés és szókötés főbb szabályai. A szóképzés. Olvasmányok Liviusból: *De regibus Romanis.* Néhány mese. T. k. SZEPESI-PFEIFFER: *Latin alaktan*; PFEIFFER A.: *Latin gyakorló- és olvasókönyv.* — Heti 6 óra.

Pfeiffer Antal, dr. Titz Antal.

Földrajz. Európa országai és népei (Magyarország kivételével) részletesen; Európa általános összefoglaló leírása. Azsia és Afrika általános ismertetése a nevezetesebb országok és európai gyarmatok kiemelésével. T. k. KÖRÖSI ALBIN: *Földrajz, II. r.* — Heti 3 óra.

Körösi Albin.

Természetráajz. Néhány ősszel és tavasszal viritó, vadon termő, vagy termesztett növény, gyümölcs és erdei fa, bokor. Fő-, tengeri-, foghijas- és erszényes emlősök. Egyes jellemző éneklő-, kúszó-, ragadozó-, gázló-, úszó- és futó-madarak. A hullók, kétéltűek, halak, puhatestűek, izeltlábúak és férgek főbb rendjeinek közönségesebb alakjai. T. k. KÖRÖSI ALBIN: *Természetráajz a középiskolák II. osztálya számára.* — Heti 2 óra.

Körösi Albin.

Számtan. Rövidített számolási műveletek. Különnemű mennyiségek viszonya egymáshoz. Az egyszerű következtetés különféle módjai s ezek alkalmazása az egyszerű hármasszabály és százalékszámolás föladataira. Viszonyok és arányok fogalma s tulajdonságai; alkalmazásuk föladatok megoldására. Tankönyv: dr. SUTÁK J.: *Számtan.* — Heti 4 óra.

Vajnóczky István.

Rajzoló mértan. Téralkattan. Egyenes és sík lap a térben. Az egyenes hasáb, gúla, henger, kúp, és gömb leírása, síkmetszése, szimmetriája és hálózata. Ugyanezen testek felszín- és köbtartalomszámítása. A testek rajzolása parallel projectióban és látszat szerint. Testkombinációk. T. k. HUSZKA JÓZSEF: *Rajzoló geometria.* — Heti 3 óra.

Feichtinger Győző.

Szépírás. Magyar és német folyóírás. — Heti 1 óra.

Körösi Albin, Wagner Antal.

Testgyakorlás. Mint az I. osztályban.

III. A) és B) osztály.

Osztályfőnökök : A. MÁTRAI JÁNOS, B. HÁRSING ISTVÁN.

Hittan. A katekizmus második szakaszának és az első osztályban előírt imádságoknak átismétlése után az új-szövetségi bibliai történet. Az új-szövetségi szent könyvek. Palesztina, Jézus Krisztus élete. Az apostolok cselekedetei. Az egyház terjedése a zsidók és a pogányok között. T. k. POKORNY EMÁNUEL: *Új-szövetségi bibliai történetek középiskolák használatára.* — Heti 2 óra.

Bartos József, Firtinger Jakab.

Magyar nyelv. Rendszeres magyar nyelvtan. Előadó és elemző gyakorlásra prózai és költői olvasmányok. Szaválás. T. k. BARTHA JÓZSEF: *Rendszeres magyar nyelvtan* és PRÓNAI: *Magyar olvasókönyv, III. r.* — Heti 4 óra.

Mátrai János, Hársing István.

Német nyelv. Alaktan. A névelő. A főnév és melléknév ragozása. Fokozás. A névmás. A számnév. Az igék gyenge és erős ragozása. A praepositiók. A mondatrészek; a fő- és mellékmondatoknak gyakorlati megkülönböztetése; szórend. Szótanulás és beszédgyakorlatok. Olvasmányok: Mesék, népmesék és mondák, könnyebb elbeszélések; az argonautákról szóló fejezetek mind; néhány költemény könyv nélkül is. — T. k. ALBRECHT JÁNOS: *Német nyelvtan* és *Német olvasókönyv, I. r.* — Heti 4 óra.

Dr. Maywald József.

Latin nyelv. A nyelvtan begyakorlására szóló mondatok. Szótanulás az olvasmány kapcsán etimologikus csoportokban. Az ige névszói, alakjainak alkalmazása a mondatban: infinitivus, supinum, gerundium és gerundivum, végül a participális szerkezetek. Az egyszerű mondat rendszeres tárgyalása: állítmány, kiegészítő, alany, tárgy, határozó, jelző és appositio. — Fordítás: Corneliusból Miltiades, Themistocles, Aristides, Pausanias, Cimon, Hamilcar, Phaedrusból 18 mese memoriter. Ezekkel együtt a jambusi versmérték. T. k. SZEPESI-PFEIFFER: *Latin mondattan.* VASS-PFEIFFER: *Cornelius Nepos életrajzai.* ROSETH ARNOLD: *Szemelvények Phaedrus meséiből.* — Heti 6 óra.

Mátrai János, Hársing István.

Történelem. A magyar nemzet története eredetétől a mohácsi vészig. T. k. JÁSZAI REZSŐ: *A magyar nemzet története, I. r.* — Heti 3 óra.

Bartos József, Palásti Gyula.

Földrajz. a) Amerika és Ausztrália leírása. b) A matematikai és fizikai földrajz alapismeretei. T. k. *A fizikai és matematika földrajz elemei.* Dr. VÖRÖS CYRILL-tól. *Földrajz, III. r.* KÖRÖSI ALBIN-tól. — Heti 2 óra.

Dr. Vörös Cyrill.

Számtan. Összetett következtetések. Egyszerű és kamatos kamatszámolás; alkalmazásuk az értékpapírok eladására és vásárlására és a diszkont-számításra. Arányos osztás. A középérték-számítás különböző fajai: a keverék egységének kiszámítása a középpercent-, középidő-számolás és a vegyítés-számolás. Arany és ezüst tárgyak értékének meghatározása. A magyar valuta-törvény s a nevezetesebb külföldi pénzlábak. — T. k. dr. SUTÁK J.: *Számtan.* — Heti 3 óra.

Vajnóczky István.

Rajzoló geometria. Constructiv planimetria. Az egyenes, háromszögek, négyszögek, sokszögek konstrukciója: idomok hasonlósága. A körre vonatkozó legegyszerűbb konstrukciók. Az előadott tananyag szerkesztése körzővel és vonalzóval. Heti egy órán síkétkitények (levelek, virágok) rajzolása. Huszka J.: *Rajzoló geometria III., IV. r.* — Heti 2 óra.

Huszka József, Feichtinger Gy.

Testgyakorlás. Mint az I. osztályban.

IV. A) és B) osztály.

Osztályfőnökök: A/ DR. VINCZE JÓZSEF, B/ WAGNER ANTAL.

Hittan. A római katolikus egyház szertartásai. — T. k. GERELY JÓZSEF: *Római katolikus szertartástan.* — Heti 2 óra.

Bartos József, Firtinger Jakab.

Magyar nyelv. A nyelv a stilus szempontjából. Leírások, elbeszélések, jellemrajzok olvasása jelesebb íróinktól; a magyar élet képei, az erények példái a mindennapi életből és a történelemből. Szólásmódok, magyaros kifejezések gyűjtése; a világos, szabatos, magyaros stilusnak az olvasmányokon való bemutatása. A költői stilus a Toldi alapján. Az összes olvasmányok, de különösen Arany Toldi-ja szükséges magyarázatokkal. Egypár ének a Toldi-ból könyv nélkül is. A verstan gyakorlati módszerrel. Függetlenül a polgári ügyiratok. — T. k. BARTHA JÓZSEF és PRÓNAI ANTAL: *Stiliztika*, LEHR: *Arany Toldija.* — Heti 4 óra.

Dr. Vincze József, Bán József.

Német nyelv. Az alaktan ismétlése és kiegészítése. A mondatrészek. Mellérendelt mondatok. Az alárendelt mondatok és rövi-

ditésük leginkább gyakorlati módszer szerint. Szórend. Olvasmányok: Mesék, elbeszélések a monda és a történelem köréből; néhány költemény könyv nélkül is. Etimologikus szócsoportok; beszédgyakorlatok. T. k. ALBRECHT: *Német nyelvtan. U. a. Német olvasókönyv. II. r.* — Heti 3 óra.

Wagner Antal.

Latin nyelv. Az összetett mondatok elmélete az előző évek anyagának folytonos ismétlésével. A szabályok gyakorlása a mondatban példáival. Olvasmányok: Curtiusból: I. 1., 2. II. 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. III. 4. IV. 1., 2., 3., 4. V. 2., 3., 4. VI. 3., 4., 5. VII. 2., 3., 5. VIII. 2., 3. IX. 2., 6., 9., 11. XI. 2., 4., 5. XII. 3., 5. XIII. 1. XIV. 1., 2., 3., 4., 5. XV. 1., 2. fejezetei, Ovidius Metamorphoseseiből: A költő életrajza, A világ teremtése (I. 1–88.), A világ négy korszaka. A Gigasok, Midas, Philemon és Baucis (VIII. 601–724.). Mindegyik darabból főleg a közmondásszámba menő részleteket kívülről is megtanulták; a tanár vezetésével phrasisok gyűjtése, régiségtni részletek hozzákapcsolása. A római metrika és prosodia idevágó szabályainak elsajátítása. Az olvasmány-anyagot latin iskolai és magyar házi föladatban is átdolgozták. — T. k. SZEPESI-TÓTH: *Latin mondattan.* ROSETH A.: *Szemelvények Curtiusból.* CSENGERI JÁNOS: *Szemelvények Ovidiusból.* — Heti 6 óra.

Dr. Vincze József, Wagner Antal.

Történelem. A magyar nemzet története 1526-tól 1867-ig. Magyarország és Ausztria politikai földrajza. — T. k. UJHÁZY LÁSZLÓ: *A magyar nemzet története, II. r.* — Heti 3 óra.

Hársing István, Firtinger Jakab.

Természetrész. Növénytan. A virágos növények tagjai. Az organizmusokban előforduló fontosabb elemek és vegyületek. A sejt- és szövettan. A növények élettanából néhány jelenség. A virágtalan növények főbb csoportjai. A virágos növények, természetes rendszer alapján; különös tekintettel a hazai nevezetesebb fajokra. — T. k. dr. ORMÁNDY MIKLÓS: *Növénytan.* — Heti 3 óra.

Dr. Ormándy Miklós.

Mennyiségtn. Bevezetés a mennyiségtnba. Összeadás és kivonás egész számokkal. Sokszorozás egész számokkal, kiterjeszkedve a kéttagúak négyzetének és köbének képzésére. Oszttás

egész számokkal. A tört fogalma. A törtek átalakítása. Algebrai műveletek törtszámokkal. Elsőfokú egyenletek egy ismeretlennel. T. k. dr. SUTÁK: *Algebra*. — Heti 3 óra.

Dr. Vörös Cyrill, Vajnoczky István.

Rajzoló mértan. A kúpszeletgörbék: körvonal, ellipszis, hyperbola, parabola szerkesztése, sajátosságai, metsző- és érintővonalai. Heti 1 órán szabadkézi rajz. Növényi síkdiszitmények és testek után való rajzolás. — T. k. HUSZKA J.: *Rajzoló geometria IV. rész.* — Heti 2 óra.

Huszka József.

Testgyakorlás. Mint az I. osztályban.

V. osztály.

Osztályfőnök: PALÁSTI GYULA.

Hittan. A vallásról általában. A vallás alkotó elemei, fogalma és fölosztása. *Az igaz hitről általában.* Jézus tanította hit az egyedül igaz hit. Az igaz hit őre a róm. kath. anyaszentegyház. Az igaz hit forrásai: a Szentírás és a szent hagyomány. *Az igaz hitről részletesen.* Az Isten létezésének bizonyítékai. A háromszemélyű egy Isten. Isten teremtményei. A megváltás. Jézus Krisztus istensége. Az egyház szervezete. Az egyház infallibile magisteriuma. A malasztok, szentségek, szentelmények. Az utolsó dolgok. — T. k. dr. TITZ ANTAL: *Katholikus hittan III., a vallástanítás új tanterve szerint átdolgozott kiadás.* — Heti 2 óra.

Mátrai János.

Magyar nyelv. A szerkesztésről általában. Az anyaggyűjtés: az írásmű tárgya, alapeszméje; a bizonyítás. A szerkesztés: vázlat, az írásmű tagozódása. Az előadás nemei, a műformák, az írásmű előadásának módjai. A prózai műfajok: a leírás, a történeti elbeszélés, a szónoklat, az értekezés. A kiindulás az olvasmányokból történt. Leírások, jellemzések Eötvös K., Hermann O., Tömörkény, Kemény Zs., Csengeri A., Fraknói Vilmos műveiből. Történeti elbeszélések a következő íróktól: Anonymus, Tinódi Sebestyén, Kazinczy F., Istvánffy Miklós, Szalay László, Pauler Gyula. Szónoklatok Pázmány Pétertől, Kölcseytől, Kossuthtól, Deáktól. Értekezések Xenophon, Faludi, Széchenyi, Kölcsey, Salamon műveiből. Aranytól a Daliás idők és a Toldi estéje.

Ezekon kívül házi olvasmányok. — T. k. BARTHA JÓZSEF és PRÓNAI ANTAL: *Retorika*. — Heti 3 óra.

Dr. Prónai Antal.

Német nyelv. Alak- és mondattani ismellések. Az összetett mondat; a mellékmondatok rövidítése. Beszédgyakorlatok. Olvasmány: Könnyebb elbeszélések, oktató olvasmányok Aurbacher és Hebel műveiből; történelmi olvasmányok és költemények; ezek közül több könyv nélkül is. — T. k. ALBRECHT: *Német olvasókönyv a gimnázium V. osztálya számára*. OROSZ ALAJOS: *Német stílusgyakorlatok*. — Heti 3 óra.

Firtinger Jakab.

Latin nyelv. Cicero beszédei közül: Pro lege Manilia és pro Archia poeta. Szemelvények Ovidiusból. A Fabiusok veszte. Újév napja. Janus. Lupercalia. Az írók életrajza, műveik és jellemzésük. A történelmi háttér ismertetése és megfelelő régiségtani magyarázatok. Nyelvtani és mondattani ismellések. Tankönyvek: ZSÁMBOKI GYULA: *M. Tullii Ciceronis de imperio Cnaei Pompei oratio ad Quirites*. DR. KAPOSY LUCIAN: *M. Tullii Ciceronis pro A. Licinio Archia Poeta oratio ad iudices*. CSENGERI JÁNOS: *Szemelvények Ovidiusból*. CSERÉP: *Római régiségtan*. — Heti 6 óra.

Palásti Gyula.

Görög nyelv. Az attikai szójárás alaktana a folyékony más-salhangzón végződő igéig a gyakorlókönyvnek megfelelő olvasmányaival. Szótanulás; a gnomák egy része könyv nélkül is. — T. k. MAYWALD: *Görög nyelvtan és Görög gyakorló és olvasókönyv, I. r.* — Heti 5 óra.

Pfeiffer Antal.

Magyar és görög irodalmi szemelvények. Homeros: Iliasának és Odysseiájának szebb részletei és szerkezetileg nevezetesebb részei Csengery és Gyomlay fordítása után iskolai földolgozásban, a megfelelő régiségtani részek WAGNER-HORVÁTH: *Görög régiségek könyvéből*. — GERÉB fordításából Herodotos könyveinek szemelvényei. — BADICS FERENC: *Magyar irodalmi olvasókönyvből* költői olvasmányok Tinódi Sebestyéntől, Gyöngyösi Istvántól és Arany Jánostól. — Történelmi olvasmányok Bethlen Gábor, Szalárdi János, gróf Bethlen Miklós, Cserei Mihály és báró Apor Pétertől. — Heti 3 óra.

Palásti Gyula.

Történelem. Ó-kori földrajz és történelem a legrégebb időtől a nyugat-római birodalom megdőléséig. Keleti népek. Görög történelem Kr. e. 146-ig. A rómaiak története a város alapításától 476-ig; kiváló tekintettel a műveltség, az állami és társadalmi intézmények fejlődésére. — T. k. SZÖLGYÉMY JÁNOS: *Egyetemes világtörténet, I. r. Ó-kor.* — Heti 3 óra.

Bartos József.

Természetrész. Állattan. Az állati test és élet; az állatok szervei és működéseik. A hét állatkör jellemzése és részletes leírása. Az állatok földrajzi elterjedése. — T. k. dr. ORMÁNDY MIKLÓS: *Állattan.* — Heti 3 óra.

Kőrösi Albin.

Mennyiségtan. Linearis egyenletrendszerek. Alapműveletek gyökökkel. Négyzetgyök- s köbgyökvonás. Másodfokú egyenletek. — T. k. dr. SUTÁK JÓZSEF: *Algebra I. r.* A planimetria főbb tételei a körmérés kivételével. — T. k. dr. LÓKY B. *Mértan.* — Heti 3 óra.

Dr. Vörös Cyrill.

Szabadkézi rajz. Keleti és középkori síkdiszitmények rajzoló- lása és festése. Kapcsolatosan az egiptomi, asszir, perzsa, indiai kínai, japáni, szaszanida, magyar, mohammedán stílusok emlékeinek és ornamentumainak ismertetésével, eredet, fejlődés, elterjedés, alak és szín tekintetében. Gipsz- és faminták után való rajzolás. — Heti 2 óra.

Huszka József.

► *Testgyakorlás.* Rend- és szabadgyakorlat. Csapattornázás a szereken. — Heti 2 óra.

Heuberger Rezső.

VI. osztály.

Osztályfőnök: MADARÁSZ PÁL.

Hittan. Az erkölcsstanból: Az erkölcsi jóról és rosszról általában; az Isten és az egyház parancsairól; az erényekről és bűnökről; a keresztény tökéletességről. — T. k. dr. TITZ ANTAL: *Kath. erkölcsstan.* — Heti 2 óra.

Dr. Titz Antal.

Magyar nyelv. Poetika. A poetikai alapfogalmak ismertetése. A szép. A művészetek. A lírai, epikai és drámai költészet műfajainak elmélete mindig olvasmányok alapján. Zrínyi Szigeti Veszedelmének, Shakespeare Coriolanusának, olvasása és magyarázata. — T. k. PINTÉR-ERDÉLYI: *Poetika és olvasókönyv.* — SHAKESPEARE: *Coriolanusa*, magyarázta SZIGTVÁRI IVÁN. — Heti 3 óra.

Palásti Gyula.

Német nyelv. Válogatott prózai olvasmányok az olvasókönyvből, valamint Bürger, Goethe és Schiller jelesebb balladáinak fordítása és elemzése a ballada történetének áttekintésével. Tárgyi magyarázatok, nyelv- és mondattani ismétlések. — T. k. ALBRECHT JÁNOS: *Német olvasókönyv.* — OROSZ ALAJOS: *Német stílusgyakorlatok.* — Heti 3 óra.

Firtinger Jakab.

Latin nyelv. Liviusból II. Harc a köztársaságért. A néptribunuság. Coriolanus. III. A decemvirek. XXI. A pún háború. XXII. *Trasumeorum.* Vergilius Aeneiséből I. 1—305. II. 500 sor. Alak- és mondattani ismétlések, stilisztikai gyakorlatok; régiségtani és esztétikai magyarázatok. — *Szemelvények a római történetből Kalmár Elektől.* (Jeles írók tára 48.) T. k. — PIRCHALA: *Vergilius Aeneise, I. r.: jegyzetek ugyanattól.* — CSERÉP: *Római régiségtan.* — Heti 5 óra.

Madarász Pál.

Görög nyelv. A múlt évi anyag ismételése után a μ -végű és ú. n. rendhagyó igék. A mondattan főbb pontjai. Olvasmányok: Xenophon Anabasisából az I. könyv, a II—IV.-ből, valamint a Memorabiliákból válogatott fejezetek. Szemelvények a görög lírikusokból. — T. k. MAYWALD: *Görög nyelvtan Gyakorló és olvasókönyv, II. r. ugyanattól.* — Heti 5 óra.

Madarász Pál.

Magyar és görög irodalomtörténeti szemelvények. Szemelvények a görög lírai költészetből: I. Az elegia. II. Az epigramma. III. Az iambos. IV. Az aiol-dalköltészet. V. A dór karének-költészet. Szemelvények a klasszikus versmértékű magyar lírai költészetből. I. Az úttörők munkássága. II. Az ó-klasszikai irány virágzása. III. Az ó-klasszikai versforma Berzsenyi után. *Sophokles Elektrája.* Olvastuk még *Sophoklestől: Oidipos király, Oidipos*

Kolonosban, Antigone; *Euripidestől*: Kyklopsz, A görög régiség-tanból megismerték Athén leírását, az alkotmány fejlődését, a köznapi élet mozzanatait, a vallásrégiségekből ismételve átvették az istenekre és istenitiszteletre vonatkozó részleteket. Irodalom-történetből a dráma fejlődését, vele kapcsolatosan a görög színházat. — T. k. CSIKY: *Elektra*. BADIĆS F.: *Magyar irodalmi olvasókönyv, II. kötet, 3. kiadás*. WAGNER-HORVÁTH: *Görög régiségek*. — Heti 3 óra.

Mátrai János.

Történelem. Középkor a nyugat-római császárság bukásától Amerika fölfedezéséig. Új-kor a renaissance és a fölfedezések korszakától a westphali békéig bezárólag. Kiváló tekintettel a magyar nemzet történetére s a földrajzra. — T. k. SZÖLGYÉMY JÁNOS: *Egyetemes Történet, II. kötet, 3. kiadás*. — Heti 3 óra.

Hársing István.

Természetráajz. Ásványtan és kémia. Kémiai és ásványtani alapfogalmak. Néhány ásvány a halmazállapot és az alaki tulajdonságok szemléltetésére. A fémek átalakulása a levegőn. A szén és vegyületei. A kősó és összetétele. A réz és vegyületei. A sók, savak, aljak. A kőszén és a belőle nyerhető termékek. A szénhidrogének. A szénhidrátok. A protein-anyagok. A szerves alkaloidok. A mesterséges festőanyagok. Az ásványok rendszere. A legfontosabb geológiai tényezők. A Föld történetének rövid vázlata. — T. k. DR. ORMÁNDY MIKLÓS: *Ásványtan és kémia*. — Heti 3 óra.

Dr. Ormándy Miklós.

Mennyiségtan. A hatvány fogalmának általánosítása. Számrendszerek. Logaritmus. Véges számtani s mértani haladvány. — T. k. DR. SUTÁK J.: *Algebra*. Körmérés. Gonimetria s trigonometria alkalmazásokkal. DR. LÓKI B.: *Mértan*. — Heti 4 óra.

Dr. Suták József.

Szabadkézi rajz. Gipsz- és faminták utáni való rajzolás. Szóbeli magyarázatok a román és csücsíves stílusról. — Heti 2 óra.

Huszka József.

Testgyakorlás. Mint az V. osztályban.

VII. osztály.

Osztályfőnök : DR. SUTÁK JÓZSEF.

Hittan. (Lásd a VI. osztálynál.) — T. k. dr. TITZ ANTAL: *Kath. erkölcsstan.* — Heti 2 óra.

Dr. Titz Antal.

Magyar irodalom. A magyar nemzeti irodalom fejlődésének ismertetése 1820-ig, kapcsolatban a korszakok művelődéstörténeti jellemzésével s a legkiválóbb íróknak olvasmányokon alapuló fejtegetésével. A tárgyalt korokra és írókra vonatkozó tanulmányok. Havonként házi dolgozat. — T. k. dr. BARTHA JÓZSEF: *A magyar nemzeti irodalom története.* — Heti 3 óra.

Mátrai János.

Német nyelv. Goethe: Hermann und Dorothea és Schiller: Wilhelm Tell. Olvasás közben széptani fejtegetések, nyelvi és tárgyi magyarázatok, beszédgyakorlatok. — T. k. GOETHE: *Hermann und Dorothea*, magyarázta WÉBER RUDOLF; SCHILLER: *Wilhelm Tell*, magyarázta BAUER SIMON, ALBREGHT JÁNOS: *Német olvasmányok*, OROSZ ALAJOS: *Német stílusgyakorlatok.* — Heti 3 óra.

Wagner Antal.

Latin nyelv. Cicero beszédeiből: A Catilina elleni I., II. beszéd. — Sallustiusnak Jugurthája. — Vergilius Aeneiséből a VI. ének bő szemelvényekben. — Nyelvi, tárgyi és esztétikai magyarázatok. Az illető íróknak életrajza. A római régiségekre vonatkozó ismeretek kiegészítése. T. k. *Ciceronis orat. in Catilinam*, magyarázta KÖPESDY. — *C. Sall. Crispi opera ed.* BARTAL ANTAL. — *Verg. Aeneis ed.* PIRCHALA. — CSERÉP: *Római régiségek.* — Heti 5 óra.

Dr. Vincze József.

Görög nyelv. Homeros Odysseiájának I., II., VI., XI. é. — Herodotosból válogatott részletek. Nyelvi és tárgyi magyarázatok, esztétikai fejtegetések. — T. k. *Homeros Odysseiája, bő szemelvényekben kiadta* CSENGERI. — *Herodotos*, kiadta DÁVID. — Heti 5 óra.

Madarász Pál.

Magyar és görög irodalomtörténeti szemelvények. Thukydidesből bő szemelvények. Tárgyi magyarázatok (a kor története, kü-

lönösen Athén állapota; állami és magánrégiségek, különösen Athén építészeti és szobrászati emlékei). Demosthenes beszédei. A magyar történetirókból és szónokokból az előirt olvasmányok. A történetírásra és szónoklatra vonatkozó tárgyi magyarázatok. — T. k. SZILASI M.: *Szemelvények Thukydidesből*. dr. FÖLDI J.: *Demosthenes válogatott beszédei*. BADICS F.: *Magyar irod. olvasókönyv, III. r., 3. kiadás*. WAGNER-HORVÁTH: *Görög régiségek*. — Heti 3 óra.

Dr. Vincze József.

Történelem. Az új-kor története a XVII. század második felétől a német és olasz egység létrejöveteléig (1648—1871.), kapcsolatban a magyar nemzet történetével. Európa, Ázsia és Amerika nagyobb államainak politikai földrajza. — T. k. SZÖLGYÉMY JÁNOS: *Egyetemes történet, III. kötet, 2. kiadás*. — Heti 3 óra.

Bartos József.

Természettan. Bevezető természettani fogalmak. Mechanika. Hangtan. Fénytan. — T. k. dr. VÖRÖS CYRILL: *Kísérleti természettan*. — Heti 4 óra.

Dr. Suták József.

Mennyiségtan. A másodfokú egyenletek teljes elmélete. A geometriai haladványok és azok alkalmazása. A térmértan alap-tételei; a testmértan nevezetesebb tételei; felület- és köbtartalom-számítás. — T. k. dr. SUTÁK J.: *Algebra* és dr. SCHMIDT Á.: *Mértan*.

Dr. Suták József.

Szabadkézi rajz. Domború gipszékitemények és egyéb színes testcsoportok rajzolása árnyékolva ceruzával és ecsettel. A renaissance ismertetése a képzőművészetekben. — Heti 2 óra.

Huszka József.

Testgyakorlás. Mint az V. osztályban.

Egészségtan. Bevezetés az egészségtanba. A táplálkozás, lakás. T. k. FODOR-GERLÓCZY: *Egészségtan*. — Heti 1 óra.

Dr. Pákozdi Károly.

VIII. osztály.

Osztályfőnök: DR. MAYWALD JÓZSEF.

Hittan. Az egyháztörténetből: Az egyház alapítása, elterjedése és belső szervezete; az egyház története és viszonya az államhatalomhoz egész napjainkig, különös tekintettel az egyház belső történetére és a magyar egyházi viszonyokra. — T. k. dr. TITZ ANTAL: *A római kath. egyház története.* — Heti 2 óra.

Dr. Titz Antal.

Magyar irodalom. A magyar nemzeti irodalom fejlődésének ismertetése 1820-tól. Kisfaludy Károly, Vörösmarty, Széchenyi, Eötvös, Kemény, Tompa, Petőfi, Arany, Madách részletes méltatása iskolai olvasmányok alapján és a kötelező olvasmányok jegyzékének folytonos fölhasználásával. Havonként házi vagy iskolai dolgozat. — T. k. dr. BARTHA I.: *A magyar nemzeti irodalom története.* — Heti 3 óra.

Palásti Gyula.

Német nyelv. Költői olvasmányok: «Goethe Iphigenie auf Tauris». Fordítás, elemzés, szerkezeti és széptani fejtegetések, nyelvtani és tárgyi magyarázatok; közben irodalomtörténeti ismertetés. — T. k. GOETHE: „*Iphigenie auf Tauris*“, magyarázta: dr. MAYWALD JÓZSEF. — ALBRECHT JÁNOS: *Német olvasmányok.* — OROSZ ALAJOS: *Német stílusgyakorlatok.* — Heti 3 óra.

Firtinger Jakab.

Latin nyelv. Hor. Od. I. 3., 11., 14., 22., 24. II. 3., 7., 10., 16., 17., 18. III. 1., 6., 3., 9., 23., 29., 30. Epod. 1., 2., 10., Sat. I. 1., 6. II. 6. Epist. I. 2., 4., 10., 20. II. 1. és az «Ars poetica» válogatott részekben. Ezekon kívül még több költeményből egyes, főleg erkölcsi és életbölcséleti szempontból fontos részletek. Egész költemények és kivált sok szentencia könyv nélkül is. Tacitus műveiből szemelvények. Nyelvtani, tárgyi és esztétikai magyarázatok. — T. k. BARTAL: *Horatii opera omnia.* GYOMLAY: *Szemelvények Tacitus műveiből.* CSERÉP JÓZSEF: *Római régiségek.* — Heti 4 óra.

Dr. Maywald József.

Görög nyelv. Homeros Iliasának VII—XXIV. énekeiből több mint 2000 sor. Platon Kritonja egészen. Nyelvi és tárgyi

magyarázatok; esztétikai fejtegetések. K. k. CSENGERI: *Homeros Iliasa bő szemelvényekben*. SIMON: *Szemelvények Platonból*. — Heti 4 óra.

Dr. Maywald József.

Görög-pótló irodalmi olvasmányok. Platon: Sokrates védelme, Kriton, Állam. A görög prózai irodalom története. A görög művészet remekeinek történeti ismertetése képek, legnagyobb részben *vetített képek* alapján. — K. k. ALEXANDER B.: *Platon és Aristoteles*. SCHILL S.: *A görög irodalom története*. ZSÁMBOKI GYULA: *A görög művészet kiválóbb alkotásainak ismertetése*. — Heti 2 óra.

Dr. Prónai Antal.

Történelem. A magyar nemzet oknyomozó története 1867-ig kiváló tekintettel az intézmények fejlődésére s a műveltségi viszonyokra. Magyarország a jelenben. — T. k. dr. VARGA OTTÓ: *A magyarok oknyomozó története, 5. kiadás*. — Heti 3 óra.

Bartos József.

Természettan. Hőtan. Mágnesség Elektromosság. Kosmographia elemei. — T. k. dr. VÖRÖS: *Kísérleti természettan*. — Heti 4 óra.

Dr. Vörös Cyrill.

Mennyiségtan. Az összes algebrai és geometriai tananyag ismétlése és a kapcsolástan. — T. k. dr. SCHMIDT: *Mennyiségtan elemei*. — Heti 2 óra.

Dr. Suták József.

Bölcseleti előtan. A lélektan és logika elemei. A lelk' élet önállósága. A lelki jelenségek főbb csoportjai: az érzetek, a képzetek, az érzelmek, az akarat tana. *A lelki betegségek, különös tekintettel az alkoholizmusra*. A logikai formák. A tudományok felosztása és a főbb módszerek. Olvasmányok. T. k. SZITNYAI ELEK: *Lélektan és Logika*. Harmadik javított kiadás. Budapest, 1904. — Heti 3 óra.

Kováts Antal.

Szabadkézi rajz. Emberi fejek rajzolása lapmintákról és gipszmintákról árnyékolva. Ékitmények és természeti tárgyak

rajzolása gipszminták után ceruzával és ecsettel. Hazai műemlékeink ismertetése történelmi egymásutánban. — Heti 2 óra.

Huszka József.

Testgyakorlás. Mint az V. osztályban.

Egészségtan. Bevezetés az egészségtanba. A munka és foglalkozás; a test ápolása; a fertőző betegségek; az életmentés. *Védekezés az alkoholizmus ellen.* — T. k. dr. FODOR-GERLÓCZY: *Egészségtan.* — Heti 1 óra.

Dr. Pákozdi Károly.

IV.

MAGYAR IRÁSBELI TÉTELEK.

V. osztály.

Miért szeretünk utazni? — Egy jellemrajz, szabad választás szerint. — Egy háziállat leírása. — Az Új földesúr egyik alakja. (Iskolai dolgozat.) — Milyen forrásokból készült *A margitszigeti apácatemplom romjai* című olvasmányunk? — Egy történeti elbeszélés. — Beszéd március 15-ére. — A műveltség. (Értekezés.) — Szabadon választott tétel *a)* a vallástan, *b)* a természetrajz köréből.

VI. osztály.

α) A nép- és a műdal. *β)* Nagy Károly belső intézményei. *γ)* A mészkö és válfajai. — *α)* A reflexív költészet. *β)* Az investitúraharc. *γ)* A víz chemiája. — *α)* A szép művészi kifejezése. *β)* A keresztesháború. *γ)* A gyémánt. — Iskolai dolgozat: A didaxis a költészetben. — Szabadon választott tétel. — *α)* Eposzi különleges sajátosságok a Zrinyiász első énekében. *β)* A mirabile epikum a Zrinyiászban. — A komikus eposz.

VII. osztály.

A pogány magyarok vallása. — *a)* «Nyelvében él a nemzet. (Buzdítás). *b)* Kegyeletünk irodalmunknak multja iránt. — *a)* Párhuzam Tinódy és Gyöngyösi között. *b)* Gyöngyösi népszerűsége. *c)* Gyöngyösi nyelve és verselése. — *a)* Iskolai drámáink a XVIII. században. (Iskolai.) *b)* Drámánk Bessenyei fellépéséig. (Iskolai.) Bessenyei drámairói működése. — *a)* Ányos és Virág költészete. (Párhuzam.) *b)* A deákos iskola triász. — Szabadon választott

tétel a magyar irodalomból. — *a/* Dorottya furcsaságai. *b/* Himfy szerelmeinek irodalomtörténeti méltatása. — A nyelvújítás szóalkotásának módjai. (Iskolai.)

VIII. osztály.

α) A nemzeti reformkor nevezetesebb irodalmi tényezői. β) Szent István intézményei. γ) A gázok hőkoztá kitégúlásai. — α) Kisfaludy Károly drámái költészete. β) Az aranybulla. γ) A hő-sugárzás. — α) Vörösmarty elbeszélő költészete. β) Az Anjouk uralkodásának a jellemzése. γ) Az alvás és álom. — Iskolai dolgozat: Jósika regényköltészete. -- Szabadon választott tétel. — A dráma irányai a reformkorban a színműi hatás felé. — Iskolai dolgozat: A Toldi-trilogia.

V.

KÖTELEZŐ KÖLTEMÉNYEK.

I. osztály részére.

PÓSA L., *A haza.* — GYULAI P., *Hadnagy uram.* — PETŐFI S., *Szülőföldem.* — LÉVAY J., *Szüretünk.* — PETŐFI S., *Füstbe ment terv; Fekete kenyér; Falu végén; Három fiú.* — VACHOT S., *A gyermek álmai.* — EÖTVÖS J. br., *A megfagyott gyermek.* — GYULAI P., *Éji látogatás.* — *Szent István királyhoz régi egyházi ének.*

II. osztály részére.

VÖRÖSMARTY M., *Szózat.* — KÖLCSEY F., *Himnusz.* — LÉVAY J., *Mikes.* — PETŐFI S., *A rab.* — EÖTVÖS J. br., *Végrendelet.* — ARANY J., *Itthon.* — PÓSA L., *A magyar nyelv.* — GARAY J., *Mátyás király Gömörben; Az obsitos látogatása Ferenc császárnál.* — TOMPA M., *A gazdag.* — TÁRKÁNYI B., *Boldogasszony anyánk.* — GARAY J., *Kont.* — PETŐFI S., *Hazámban.* — VÖRÖSMARTY M., *A szegény asszony könyve.* — PETŐFI S., *A jó öreg öreg korcsmáros.*

III. osztály részére.

ARANY J., *Fiamnak.* — REVICZKY GY., *Imakönyvem.* — BÁN A., *Az első imádság.* — TÓTH K., *A hazáról.* — ARANY J., *A fülemüle: A hamis tanú.* — EÖTVÖS J. br., *Mohács.* — *Esztergom megvételeéről.* (Kuruc ballada.) — VÖRÖSMARTY M., *Himnusz.* — ARANY J., *Családi kör.* — PETŐFI S., *A golyó; Csatában.* — GYULAI P., *A vándor fiú.* — TOMPA M., *Alföldi kép.* — *Őszi harmat után.* (Kuruc.)

IV. osztály részére.

PETŐFI S., *Temetésre szól az ének; Fürdik a holdvilág.* — ARANY J., *Az elhagyott lak.* — KISFALUDY S., *Himfy szerelméből.* (Zúg a zápor, I. 155., II. 35.) — BALASSA A., *A végek dicséreti.* —

VÖRÖSMARTY M., *Árpád imája*. (Zalán futásából.) — BERZSENYI D., *A magyarokhoz; Közelítő tél; Osztályrészem*. — VÖRÖSMARTY M., *Az elhagyott anya*. — PETŐFI S., *Jövendölés*. — TOMPA M., *A gólyához*. — GYULAI P., *Tanács*. — MÓRA I., *Kenyérszegéskor*.

Kötelező olvasmányok.

V. osztály részére.

TINÓDI, *Budai Ali basa históriája*. — *Kölcsey beszédeiből*. — *Kisfaludy K., Kisebb elbeszélései; Hűség próbája*. — *Fáy A. meséiből*. (Az oktató mese, Koltai. Athenaeum.) TOMPA, *Népregék és mondák*. — *Petőfi leiró és családi költészete*. — *Toldi estéje*. — *Jókai, Új földesúr*. — *Kossuth beszédeiből*. — *Deák beszédeiből*.

VI. osztály részére.

Balassi költeményeiből. (Stampfel.) — ZRINYI, *Szigeti veszedelem*. — *Csokonai lírai költeményeiből*. (O. K.) — *Kisfaludy S., Himfy dalai*. — *Kisfaludy K., Kérők*. — *Vörösmarty, Cserhalom; Két szomszéd vár; Kisebb elbeszélései és lírai költeményei; Csongor és Tünde*. — *A népköltészet termékeiből*. (Kovács, M. K.) — *Tompa, Virágregéi; Kisebb elbeszélései*. (Szuhay M.) — *Petőfi hazafias költészete és népdalai*. — *Arany, Kisebb elbeszélő költeményei és balladái*. (Franklin.) — *Jókai, Egy magyar nábob*. — SHAKESPEARE, *Coriolanus*.

VII. osztály részére.

Pázmány kalauza. (Franklin.) — *Gyöngyösi, Murányi Vénus*. — *Kurucköltészet*. (M. K.) — *Faludi, Nemes úrfi*. (Franklin.) — *Erődi, Mikes*. — *Virág, Berzsenyi ódái*. (Athenaeum.) — *Gvadányi, Egy falusi nótárius budai utazása*. — *Csokonai válogatott munkái*. (Athenaeum.) *Kármán, Fanny hagyományai*. — *Kisfaludy S. Válogatott regéi*. — *Kazinczy leveleiből szemelvények*. (M. K.) — *Kölcsey verseiből*. — *Katona, Bánk bán*. — *Petőfi elbeszélő költészete*. — *Erdélyi, Pályák és pálmák*. (Mikes, Berzsenyi.)

VIII. osztály részére.

Kisfaludy K., Iréne; Csalódások. — *Jósika, Abafi*. — *Széchenyi Hitele*. — *Eötvös, A falu jegyzője*. — *Tompa lírája*. — *Petőfi szerelmi lírája*. — *Arany, Toldi szerelme; Buda halála*. — *Gyulai, Vörösmarty életrajza*. — *Kemény, Zord idő*. — *Madách, Ember tragédiája*. (Athenaeum.)

VI.

ÉRETTSÉGI IRÁSBELI TÉTELEK.

Magyar irodalomból: Eötvös regényköltészete. — Dolgoztak 40; 16 jeles, 11 jó, 13 elégséges, 0 elégtelen.

Latinból: Verg. Aen. VII., 212—221. és 229—248. Aeneas követei Latinus királytól engedélyt kérnek a letelepedésre. — Dolgoztak 40; 4 jeles, 9 jó, 23 elégséges, 4 elégtelen.

Mennyiségtanból: 1. Egy 5%-os adósság törlesztésére 20 éven át minden év végén 25.000 koronát kell fizetni; mekkora lesz egy annuitás, ha az adósságot 4%-ra konvertáljuk és a visszafizetéseket 20 éven át félévenként eszközöljük?

2. Egy egyenlőszárú trapéz kisebbik párhuzamos oldala a nagyobbiknak fele, magassága $[m]$ 5,3 m. és egyik szöge $\alpha = 41^\circ 36' 24''$; mily nagy annak a forgási testnek a köbtartalma, melyet nyerünk, ha a trapézt a kisebbik párhuzamos oldala körül megforgatjuk? — Dolgoztak 40; 17 jeles, 11 jó, 11 elégséges, 1 elégtelen.

VII.

AZ IFJÚSÁG ÉRDEMSOROZATA.

I. A/ osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak								Rendk. tan- tárgy	Magaviselet	
	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló mért.	Szépíráás	Testgyakorlás		Ének
Adorján György	2	3	3	1	1	2	2	2	1	1	2
Bakonyi Zoltán	1	2	2	1	2	2	2	2	2	—	1
Berczik László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1
Berzsenyi Ádám ág. ev. ...	1	2	3	2	2	3	3	3	3	—	1
⁵ Bossányi Domonkos	1	1	1	1	1	1	2	1	2	—	1
Bossányi László	2	2	3	3	3	3	3	1	2	—	2
Böltner Hugó	2	3	3	2	3	2	2	3	3	—	2
Bubrofszky Tiv. ism.	2	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2
Bujanovics Albert	1	3	3	2	1	3	3	2	3	—	1
¹⁰ Farkas Jenő	2	3	4	3	3	3	3	2	3	—	2
Ferdinandy László	2	2	3	2	2	2	2	3	3	—	2
Fernbach Péter	1	2	3	1	1	1	3	2	3	—	1
Friesz Jenő	1	1	2	1	1	2	1	2	1	—	1
Grosschmid Sándor	1	2	2	1	1	2	2	2	2	—	1
¹⁵ Halász Jenő	1	1	2	1	1	2	1	1	2	—	2
Halászy Imre ág. ev.	1	1	2	1	1	2	1	2	1	—	1
Hammersberg G. V. ág. ev.	1	3	3	2	2	2	3	3	3	—	2
Holló Bertalan	1	2	3	2	1	3	3	2	3	—	1
Huszár János	3	4	4	4	4	4	4	2	2	—	2
²⁰ Iby Imre öd.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—	1

I. A/ osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak									Rendk. tan- tárgy	Magaviselet
	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettan	Számítás	Rajzoló mért.	Szépíráás	Tesztgyakorlás	Ének	
Ihász Ernő	2	2	3	3	3	2	3	1	2	—	1
Ilosvay János ev. ref.	1	2	2	1	1	2	3	2	3	—	1
Iszer István	3	3	3	1	2	2	3	2	1	—	2
Iványi Gyula	1	2	3	1	1	2	1	2	1	—	1
25 Kakucsy Béla.....	3	3	3	2	2	2	2	2	3	—	2
Kamenszky Dénes	1	2	2	1	1	2	2	2	3	—	1
Kelemen Emil	2	2	2	2	2	2	3	2	3	—	1
Keller István.....	1	1	2	1	1	1	2	2	2	1	1
Kerner László	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
30 Klasz Márton	1	3	2	2	2	3	1	1	2	—	2
Klemm László	2	3	3	2	1	3	3	2	2	—	2
Koller Pál ism.	2	2	2	1	1	2	1	1	2	2	2
Kovács Gyula	3	3	3	2	2	3	2	3	1	—	2
Kövesligethy Radó.....	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—	1
35 Kuncze János.....	1	2	2	1	1	2	2	3	3	—	1
Lányi Andor ev. ref.	2	2	2	1	1	1	3	2	3	—	1
Lipthay Kornél	3	3	4	3	3	3	3	2	3	—	1
Mangelkammer Károly	3	4	4	4	3	4	3	3	3	—	2
Michailovits György gör. kel.	1	3	3	2	2	3	2	2	3	—	1
40 Mihálovits Béla	1	2	2	2	2	3	3	1	3	—	1
Mitterdorfer Andor	1	2	2	1	2	1	1	1	2	—	1
Morvay Jenő	1	2	3	2	2	2	3	1	3	1	1
Mosch Ferenc	1	3	3	2	2	3	3	3	3	—	1
Mócsy János	1	1	2	1	1	1	1	2	2	—	1
45 Nelhübel Miklós	1	2	1	1	1	2	2	2	fm	—	1
Nemes József	1	2	2	3	2	2	2	2	2	—	1
Nikolich Sándor.....	1	2	2	1	1	2	1	1	2	—	1
Öhl Antal.....	1	2	3	1	1	2	1	2	3	—	1
Pándy Lajos	1	2	2	1	1	2	2	1	3	—	2
50 Pogány Nándor.....	2	2	1	1	1	1	1	1	1	—	2
Rab István.....	3	3	3	3	2	3	3	3	3	—	2
Rohr Rezső	2	2	2	1	1	2	2	2	1	—	1
Rubinek László	3	3	3	3	2	3	4	3	3	3	2
Sacelláry Pál g. kel.	1	2	2	1	1	2	2	2	fm	—	1
55 Sándor Géza	3	4	4	4	3	4	3	3	3	—	3

I. A/ osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak									Rendk. tan- tárgy	Magaviselet
	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló mérk.	Szépíráás	Testgyakorlás	Ének	
Somogyi Béla ism.	1	2	2	1	1	1	2	2	2	—	1
Seemann Ferenc.....	1	2	2	1	1	1	2	1	1	—	1
Szénásy István	1	3	3	1	2	3	2	2	2	—	1
Tamási József	2	3	4	2	2	3	3	2	2	—	2
⁶⁰ Táborny Ottó	1	2	2	2	1	2	1	2	2	—	1
Tereczky Tivadar	2	2	3	3	3	1	2	2	2	3	2
Vojnits Miklós öd....	1	2	3	2	2	2	3	2	2	—	1
Weber Tibor.....	1	1	2	1	1	1	2	1	fm	—	1
Záborszky László	2	2	2	1	1	3	3	2	3	1	1
⁶⁵ Zettner Tamás	3	4	4	2	2	3	4	3	3	—	1
Zlinszky István.....	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—	1
<i>Magántanulásra tértek :</i>											
Baróthi Károly	1	1	2	2	2	2	1	—	—	—	—
Lázár István.....	2	3	4	2	2	4	4	—	—	—	—
<i>Magántanulók :</i>											
Almásy Alajos gróf....	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—
⁷⁰ Brázay István	1	2	3	1	1	3	1	—	—	—	—
Brázay Kálmán	1	2	3	1	1	3	1	—	—	—	—
<i>Meghalt : Csapodi István Lehel.</i>											
<i>Kimaradt : Czike Imre.</i>											
<i>Magántanulásra tértek : Kohl Lipót, Prenninger István.</i>											
Összesen : 75.											

I. B/ osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak								Rendk. tan- tárgy	Magaviselet	
	Vallás tan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettan	Szám tan	Rajzoló mért.	Szépírá s	Testgyakorl ás		Ének
Baján László ...	2	2	3	2	3	2	3	2	3	—	1
Bendzsel Károly ...	3	2	2	2	3	2	2	2	3	—	2
Benedek Lajos ...	1	2	3	2	1	3	1	2	2	—	1
Blažek Adolf ...	3	3	4	3	3	4	4	4	2	—	2
⁵ Bócz István ev. ref. ...	3	3	4	4	4	4	4	3	1	—	2
Bócz József ev. ref. ...	3	3	4	4	4	4	4	4	1	—	2
Buziássy László ...	3	3	3	3	3	3	3	2	1	—	2
Csermelyi Ödön ...	3	3	3	2	2	2	3	2	2	—	1
Deér Ödön ág. ev. ...	1	3	3	3	1	3	3	2	2	—	1
¹⁰ Ernyei László ...	1	2	3	2	2	3	3	2	3	3	2
Ébner Lajos ism. ...	2	2	3	2	2	3	3	1	4	—	1
Fischer Márton ...	1	1	2	1	1	1	2	2	3	—	2
Grossinger Ferenc ...	3	3	4	3	3	3	3	4	3	—	1
Gruber Ernő ...	1	2	3	2	2	3	2	2	3	—	1
¹⁵ Gundrum Gyula ...	1	1	2	1	1	1	1	2	1	—	1
Halmos László ...	1	1	2	2	1	2	1	2	1	—	2
Hegedüs Máté ...	3	3	3	3	3	2	3	1	1	—	2
Herzum János ...	2	3	3	2	1	3	3	2	1	—	1
Hesslein Béla izr. ...	3	3	3	4	3	3	3	3	3	—	2
²⁰ Hofner Nándor ...	2	2	3	3	2	3	3	2	3	3	1
Kaiser Alfréd ...	3	2	3	3	3	3	3	3	1	1	2
Kerkai József öd. ...	1	1	1	1	1	1	1	2	2	—	1
Kis Lajos ...	1	2	3	2	1	3	3	3	3	—	1
Kolacs kovszky Gyula ...	1	1	2	2	1	3	3	2	2	—	1
²⁵ Koltai Ernő ...	2	1	2	3	1	3	2	1	1	—	1
Komadina István ...	1	3	3	3	2	3	2	2	3	—	2
Kosztka László ...	1	2	2	1	1	1	2	1	2	—	1
Kovács Dezső ...	2	2	3	2	1	3	1	3	1	1	1
König Ferenc ...	3	3	3	4	4	3	3	4	3	—	2
³⁰ Ländler György izr. ...	1	3	3	2	3	2	3	3	1	—	1
Lorberer Lajos ...	1	2	3	2	2	3	2	3	3	3	2
Lord János ...	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1
Madarász Antal ...	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mérő Jenő ...	1	2	2	2	1	2	1	1	1	2	1
³⁵ Müller Antal ...	1	2	3	2	1	3	3	3	fm	—	1
Németh Zoltán ...	2	3	3	3	3	3	3	2	1	—	1
Olajos István ...	3	3	3	3	2	3	4	3	3	2	2
Ormai Tihamér ...	3	3	3	3	2	3	4	3	2	—	1
Pernyész János ...	2	3	3	3	3	4	3	1	2	—	2
⁴⁰ Preiszer Endre ...	2	2	2	3	2	3	3	2	2	1	2
Raner Ödön ...	2	2	2	2	2	3	2	3	2	—	1
Reichenberger Sándor ...	2	2	3	3	1	3	3	2	3	—	2

I. B) osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak								Rendk. tan- tárgy	Magaviselet	
	Vallás tan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettan	Szám tan	Rajzoló mért.	Szépíráás	Testgyakorlás		Ének
Spányi István.....	3	3	3	3	3	4	3	3	2	—	2
Stéger Lajos.....	2	2	3	3	3	4	2	3	1	—	2
45 Sullá József ism.....	1	2	3	2	2	3	2	1	1	—	1
Szabó Mihály.....	2	2	3	3	1	3	2	1	1	—	1
Szalai László.....	1	1	3	2	1	2	2	2	1	1	1
Szaszkó József.....	1	2	3	2	2	2	3	2	2	—	1
Széman József.....	2	1	2	2	3	1	2	2	1	2	2
50 Szilágyi Lóránt.....	1	1	2	1	1	2	1	2	2	—	1
Szira Zoltán.....	3	3	3	3	2	4	3	2	3	2	2
Szohner József.....	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1
Sztelek Ferenc.....	2	3	3	2	3	3	3	2	2	—	2
Szűts András ev. ref.....	1	1	2	1	1	2	2	2	2	—	1
55 Szvetics István.....	2	1	2	1	2	3	3	3	3	—	2
Tanos Árpád.....	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1
Thyll László.....	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2
Tompa Gábor.....	1	2	3	1	2	3	3	3	1	—	1
Vári Rezső.....	4	4	4	4	4	4	4	4	3	—	2
60 Vigh István.....	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1
<i>Magántanulók :</i>											
Gróf Almásy Imre.....	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—
Muslay Sándor.....	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—
Ransburg Tibor.....	1	1	2	2	1	3	1	—	—	—	—
Szitányi Gyula.....	1	1	2	3	1	3	1	—	—	—	—
65 Szmrecsányi István.....	1	1	1	2	2	1	1	—	—	—	—
Gróf Zichy János Géza.....	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—
Gróf Zichy Pál.....	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—
<i>Magántanulásra tért /szeptemberre¹ : Paulheim Elek.</i>											
<i>Kimaradtak : Abonyi Géza, Balás Sándor, Erös László, Hampel Dezső, Hudacsek Frigyes ism., Müllner József ág. ev., Rössler József, Sarlay Géza, Sima Gábor, Szmekál Jenő.</i>											
<i>Vizsgálatlan maradt : Wimmer János.</i>											
											Összesen : 79.

II. A/ osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak								Rendk. tan- tárgyak	Ének	Magaviselet
	Vallás tan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettan	Szám tan	Rajzoló mért.	Szépíráás	Testgyakorlás		
Adler-Rác Antal	1	1	1	2	2	1	2	2	fm	2	1
Balásy Antal	1	1	2	1	2	2	3	1	2	—	1
Batyola Pál	2	2	3	3	2	3	3	3	3	—	1
Berg Miksa br., ág. ev.	1	2	2	2	3	2	3	2	1	—	1
5 Blazek Tibor	1	1	1	3	2	2	2	2	1	—	1
Bornemisza Boldizsár	2	3	3	3	3	3	4	3	4	—	1
Bossányi Dénes	1	2	1	2	2	2	1	2	fm	1	1
Bócz Lajos, ev. ref.	2	3	4	3	3	4	3	3	1	—	2
Brückner József	2	2	2	2	2	2	3	2	2	—	1
10 Buchstabler József	1	2	4	2	2	3	3	3	1	—	2
Burián Zoltán	1	1	2	2	1	2	3	2	1	—	1
Danek Károly, izr.	3	3	4	4	3	2	3	3	1	—	2
Dick István, izr.	1	1	2	2	1	2	2	2	1	—	1
Dorner Lajos	3	3	4	4	4	4	4	3	3	—	2
15 Dulácska Miklós	1	1	1	1	1	1	1	2	2	—	1
Ebner Béla	2	2	2	3	3	3	3	3	1	—	2
Engel József	1	2	3	3	2	2	2	2	1	—	2
Farkas Tibor	1	1	2	2	2	3	2	2	2	—	1
Füzesséry István	3	2	3	2	2	3	2	2	2	1	2
20 Gajáry Kálmán	1	2	3	3	2	3	3	3	4	—	1
Gaszner Sándor	2	2	3	3	3	3	3	3	1	1	1
Haidekker Sándor	1	1	1	1	1	1	1	2	1	—	1
Horváth Márton	2	2	3	3	3	2	3	3	1	—	1
Irsai István	1	1	2	1	1	1	2	1	fm	—	1
25 Kapús László	1	1	1	1	1	1	2	2	1	—	1
Kárpáti Béla	1	1	2	3	3	2	2	3	2	—	1
Kelemen József	1	1	1	2	1	1	1	2	2	—	1
Keller József	1	1	1	2	2	1	2	2	1	—	1
Kesegi József	2	2	3	3	3	3	3	2	1	—	2
30 Klauschek Ferencz	1	3	3	4	3	3	4	3	2	—	2
Klinka Károly	1	2	3	2	2	2	3	2	3	—	2
Krammer Károly	3	3	3	3	3	3	4	3	2	3	2
Kún Béla	1	1	2	2	2	2	2	2	1	—	1
Maróthy István	1	2	3	3	3	3	3	3	1	—	2
35 Mocsáry Balázs	2	2	3	3	3	3	4	3	2	—	2

II. A/ osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak									Rendk. tan- tárgyak	Magaviselet
	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettan	Számítás	Rajzoló mért.	Szépíráás	Testgyakorlás	Ének	
Novák Jenő	2	2	3	3	3	3	3	3	3	—	1
Nowody Antal	1	1	1	1	1	2	2	1	fm	—	2
Pekarek Andor	2	3	4	3	3	3	3	3	fm	—	2
Pfriem Károly, öd.	1	1	1	3	2	2	3	2	1	—	1
40 Pinterits Sándor	1	1	1	2	1	1	3	3	2	—	1
Rakovszky Menyhért	1	1	1	1	1	1	1	2	2	—	1
Reichard Elek	2	1	2	2	2	2	2	2	2	—	1
Rényi Árpád	2	2	2	2	2	3	3	3	3	—	2
Rozgonyi László, öd.	2	2	3	3	3	3	3	3	1	—	2
45 Schäffer István	1	2	1	2	2	1	3	2	2	—	1
Seidl Károly	1	2	2	3	2	3	3	3	3	—	1
Sinkó Guidó	1	1	2	3	2	3	3	2	3	—	1
Spányi Andor	3	2	2	3	3	3	3	3	1	—	1
Spóner Károly	2	1	2	3	3	2	2	2	1	1	1
50 Szentirmai Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	—	1
Széman Endre	2	2	2	3	3	3	3	3	fm	2	2
Szigeti István	3	3	3	3	4	3	4	3	1	—	2
Töry Tibor	1	1	1	2	2	1	1	2	1	—	1
Tuczentaller Aurél, ág. ev.	1	1	1	1	1	1	2	1	2	—	1
55 Varga (Mathé) István	1	2	2	1	1	1	2	2	1	—	1
Vámos Gyula	1	1	1	1	1	1	2	2	1	—	1
Vértesi Dezső	2	2	3	3	2	2	2	2	2	1	1
Virava József	1	1	2	1	1	2	3	2	fm	—	1
Weinwurm Antal	1	2	3	3	3	3	3	3	1	3	1
60 Zalán Tamás	1	1	1	1	1	1	1	1	3	—	1
Zsigmond László	2	2	3	3	3	3	3	3	2	—	2
<i>Magántanulásra tért:</i>											
Ullmann Ferencz izr.	1	2	2	3	3	4	2	—	—	—	—
<i>Magántanuló:</i>											
Kövér János	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—
<i>Beteg: Jeney Dezső.</i>											
<i>Kimaradt: Gerzsabek Kálmán.</i>											
											Összesen: 65.

II. B) osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak									Rendk. tan- tárgyak		Magaviselet
	Vallás-tan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettan	Szám-tan	Rajzoló mért.	Szépírás	Testgyakorlás	Francia nyelv	Ének	
Aczél Ernő	1	2	3	1	1	2	2	1	2	—	—	1
Allerám Sándor	1	1	2	1	1	2	1	2	3	—	—	1
Balogh Zoltán	2	3	3	3	2	2	3	2	2	—	—	2
Bartheldy Tibor	2	2	2	1	2	2	2	2	3	—	—	1
5 Benel János, öd.	2	2	2	2	2	1	1	3	2	—	1	1
Bernola Károly	2	2	3	2	2	3	3	3	2	—	—	2
Blahó Lajos	2	2	3	2	2	2	3	2	fm	—	—	1
Bucsinszky Győző, ism.	2	3	3	2	2	3	3	3	2	—	1	2
Budai Balázs, ev. ref.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	—	—	1
10 Csősz József, ism.	3	3	3	3	2	2	2	3	1	—	—	1
Dangl Béla	2	3	4	3	3	3	3	2	3	—	—	2
Doromby Mihály	1	3	3	2	2	2	2	3	2	—	—	1
Erdős József	3	3	4	3	3	3	3	3	2	—	—	1
Erdős Sándor	3	3	4	3	3	3	3	3	2	—	—	1
15 Farkas Imre	3	3	4	4	3	3	4	3	4	—	—	2
Fazekas Jenő, ism.	2	3	3	3	2	3	3	3	2	—	—	1
Fillinger Pál	2	3	3	2	2	3	2	3	2	—	—	2
Gaigne Aladár, öd.	2	3	3	2	3	2	3	3	2	—	—	2
Ging Imre	3	3	4	3	3	2	3	3	2	—	—	1
20 Granichstädten Jenő	2	3	3	2	2	3	4	3	2	—	—	2
Gyapay Miklós	1	2	3	1	1	2	2	3	3	—	—	1
Herein Gyula	2	3	4	2	2	3	2	2	1	—	—	1
Hirsch Ernő	2	3	3	3	2	2	2	2	1	—	—	1
Hofhauser Ödön	1	2	2	1	1	2	2	2	3	—	—	1
25 Horváth József	2	2	3	2	1	2	2	2	2	—	—	1
Huber Nándor, ism.	1	3	3	3	3	3	3	3	1	—	—	2
Ihász Lajos, ism.	2	3	4	3	3	4	3	3	2	—	—	2
Kaál Tibor	1	3	3	3	2	3	3	2	2	—	—	2
Kendi Béla, izr.	3	3	3	4	3	3	3	3	3	—	—	1
30 Kigyósi Árpád, izr.	3	3	3	3	3	3	3	3	1	—	—	1
Kirchknopf István, ism.	2	2	2	3	2	2	3	3	3	—	—	2
Kollerich Sándor	1	1	2	2	2	3	3	3	3	—	—	1
Kralovetz Nándor	1	3	4	3	3	3	4	3	4	—	—	2
Kronberg Alajos	1	3	3	3	2	2	2	3	1	—	3	2
35 Küllel Lajos	2	1	2	1	2	1	2	3	3	—	—	1

II. B/ osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak									Rendk. tan- tárgyak		Magaviselet
	Vallásan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettan	Számítás	Rajzoló mért.	Szépíráás	Testgyakorlás	Francia nyelv	Ének	
Losser Alfréd	2	3	3	3	3	3	3	2	3	—	—	2
Lukács Pál, izr.	3	3	3	3	3	3	2	3	1	—	—	2
Mattanovich Gábor....	1	3	3	3	2	3	3	3	2	—	—	1
Molnár Viktor	2	2	2	2	2	1	3	3	2	—	—	1
40 Németh Rezső	1	1	2	2	2	1	1	2	fm	—	—	1
Papp Elek	2	2	3	3	3	3	3	3	2	—	—	1
Pasiut László.....	3	3	3	3	2	3	3	3	3	—	1	2
Peláthy István	2	3	3	3	2	3	3	3	1	—	—	2
Pleyer Rudolf.....	3	4	4	3	3	3	3	3	1	—	2	2
45 Rapcsányi Gyula	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	2
Schmid Mihály	2	3	3	3	2	3	3	3	1	—	—	2
Schumitzky Jenő	3	4	4	4	3	3	3	2	1	—	—	1
Schürger Pál	1	2	3	2	2	2	2	3	1	—	—	1
Sprung János	1	1	2	1	1	2	1	2	2	—	—	1
50 Sváb Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1
Szabó Károly	2	3	3	2	2	2	3	3	2	—	—	1
Szecsey Lajos.....	1	2	3	1	1	2	2	3	1	—	—	1
Székely Imre, ism....	2	3	3	2	2	3	2	3	1	—	2	2
Székely László	2	2	2	2	2	2	2	3	3	—	—	1
53 Szilassy József, ev. ref.	2	3	4	3	3	3	3	3	2	—	—	1
Szisz Sándor	1	3	3	2	2	2	3	3	3	—	—	1
Weiner András, izr.	1	1	2	2	2	1	2	2	3	—	—	1
Willer János, öd.	2	2	3	2	2	3	2	3	3	—	—	2
Winter István	3	3	3	3	4	3	3	3	2	—	—	2
60 Wittmann Lajos.....	2	4	4	4	3	4	4	3	3	—	—	1
Zahumenszky Ferencz ...	1	3	3	2	2	3	3	3	3	—	—	1
<i>Magántanulók :</i>												
Muslay Antal.....	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Ransburg Tibor	1	1	2	2	2	2	1	—	—	—	—	—
<i>Kimaradtak : Jobbágy János, Schiff László.</i>												
											Összesen : 65.	

III. A/ osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak								Rendkívüli tantárgyak			Magaviselet	
	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Földrajz	Számítás	Rajzoló mért.	Testgyakorlás	Francia nyelv	Gyorsírás		Ének
Adler Rácz József	1	1	3	2	1	1	2	1	3	—	—	—	2
Adorján Géza	3	3	4	4	3	4	4	2	2	—	—	—	2
Andrássy Kálmán	1	2	3	3	1	2	3	1	fm	—	—	—	1
Bayler Kálmán	1	2	3	2	1	2	2	2	2	—	—	—	1
⁵ Berg Tibor báró, ág. ev.	1	2	3	3	2	2	2	3	2	—	—	—	2
Breslmayer Kálmán	1	2	3	2	1	1	1	2	fm	—	—	—	1
Csépai Jenő	1	1	2	2	1	1	2	1	2	—	2	—	1
Eiszen Tibor	1	1	2	2	1	1	2	2	3	—	3	—	1
Erdődy István	1	1	2	2	2	1	1	2	2	—	—	—	1
¹⁰ Faludy Sándor	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	—	—	1
Farkass Kálmán	3	2	2	3	3	2	3	2	3	—	—	—	2
Fekete Béla	1	2	3	2	2	1	2	3	3	—	—	—	1
Földvály Andor	1	2	2	2	1	2	2	2	2	—	—	—	1
Fraszt Károly	1	2	3	3	1	2	2	2	2	—	—	—	1
¹⁵ Gábori Béla, gör. kath.	2	2	3	3	3	1	2	1	2	3	—	—	1
Gink István	2	3	3	3	3	3	2	3	2	—	—	—	2
Gulyás László	1	3	3	3	3	3	3	2	3	—	—	—	2
Halász Ferencz	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
Horváth László, ev. ref.	2	2	3	3	1	1	2	1	3	—	—	—	1
²⁰ Horváth László	1	2	3	3	2	1	3	3	1	—	2	—	2
Jámbor Ödön	2	3	4	4	3	3	4	3	fm	—	—	—	1
Josipovich Dezső	3	3	3	3	2	3	3	3	3	—	—	—	1
Kacsovich Iván	1	1	3	3	1	1	2	2	2	—	—	—	1
Kiss Gyula	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—	1	—	1
²⁵ Knirsch Jenő	2	2	3	3	3	2	3	3	2	—	—	—	1
Kovács Sándor	3	3	4	4	4	4	4	3	3	—	—	—	2
Köszeghy Antal	1	1	2	2	1	1	1	1	1	—	2	—	1
Kubinyi Imre	1	3	3	3	2	3	2	2	3	—	3	—	1
Leirer Gyula	2	3	4	4	3	3	4	3	3	—	—	2	2
³⁰ Lóczy Sándor	1	2	2	2	1	1	2	2	1	—	—	—	1
Mattyasovszky Kálmán	2	3	3	4	3	3	3	3	2	—	—	—	2
Murányi Nándor	2	2	3	3	3	3	3	3	1	—	—	—	2
Pasiut Endre	2	2	3	3	2	2	3	2	3	—	—	—	1
Pavlik János	2	2	3	2	2	1	2	2	2	—	—	—	2
³⁵ Pákozdy László	1	2	3	3	1	2	3	2	1	—	3	—	1

III. A/ osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak									Rendkívüli tantárgyak			Magaviselet
	Vallás tan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Földrajz	Szám tan	Rajzoló mérL.	Testgyakorlás	Francia nyelv	Gyorsírás	Ének	
Piványi Ágost	1	2	3	2	1	1	2	2	3	—	—	—	2
Regner Károly	1	2	3	2	1	1	2	1	3	—	—	—	1
Reichel József	2	2	3	3	3	2	3	2	1	—	—	—	2
Sachinis Tivadar, g. k.	1	2	3	2	2	3	3	1	3	—	3	—	1
⁴⁰ Schandl László	1	2	2	1	1	2	2	1	2	1	—	—	1
Schiller Miklós	1	1	2	2	1	1	1	1	2	—	2	—	2
Schürger Sándor	2	2	3	3	2	2	3	2	1	—	—	—	2
M. Schwing Károly	2	2	3	3	3	1	2	2	2	—	—	—	2
Stefániai Vilmos	2	2	3	3	2	2	3	3	2	—	—	1	2
⁴⁵ Szabó Gyula	1	3	4	4	3	2	3	3	3	—	—	—	2
Szirmay István	1	2	3	3	1	2	2	3	3	—	—	—	1
Taxis Emil, báró	1	2	3	3	3	3	3	2	1	—	—	—	2
Telbisz Albert	1	3	3	3	3	3	3	2	3	—	—	—	1
Tichy Kálmán	1	1	2	1	1	1	1	2	2	—	—	—	1
⁵⁰ Vágó Gyula	1	2	3	3	2	1	2	2	2	—	—	—	2
Veszely Károly	2	2	3	2	1	2	2	2	1	—	—	—	1
Vuchetich János	2	3	3	4	4	3	4	2	2	—	—	—	1
Weigerth Aladár	2	2	3	3	2	3	2	2	1	—	—	1	2
Wollemann István	3	2	3	3	3	2	2	2	2	2	—	—	2
<i>Magántanulók:</i>													
⁵⁵ Fejér Aladár	1	2	3	3	1	1	2	1	—	—	—	—	—
Fejér Miklós	1	1	2	2	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Hajós Mihály, ev. ref.	2	3	3	3	2	3	3	3	—	—	—	—	—
Holbesz Aladár	1	2	3	2	1	1	2	1	—	—	—	—	—

Kimaradtak: Del Medico Ágost, Simon Imre, Tötössy Elemér.
Vizsgálatlanul maradt: Freiszléder István.

Összesen : 62.

III. B/ osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak									Rendkívüli tantárgyak			Magaviselet
	Vallásian	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Földrajz	Számítan	Rajzoló mért.	Testgyakorlás	Francia nyelv	Gyorsírás	Ének	
Andercsik János	2	3	3	3	3	3	2	3	2	—	—	—	1
Bierbauer Virgil, ism.	2	3	3	3	1	3	2	3	3	—	—	—	2
Czeller Tibor	1	2	3	3	1	2	3	3	1	—	—	—	1
Darnay Jenő	1	3	3	3	1	3	2	3	1	—	—	—	2
5 Darvay Ferencz	1	3	3	3	2	3	3	3	3	—	3	—	2
Dénes József, izr.	2	3	3	3	2	2	3	3	2	—	—	—	2
Eggenberger Frigyes	1	1	2	2	1	2	1	2	2	1	—	—	1
Egyedi György	1	2	2	2	1	1	2	2	2	—	—	—	2
Egyedi István	1	3	3	3	2	2	3	2	2	—	—	—	1
10 Erős Gusztáv	1	3	3	3	2	3	3	3	3	—	—	—	2
Fejes Lajos	1	1	3	3	2	2	3	2	1	—	—	—	1
Fenyvessy László	1	3	4	3	2	3	3	3	2	—	—	—	2
Hankiss János, ág. ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1
Holló Gábor	1	2	3	2	1	1	2	3	2	—	—	—	2
15 Jálies Kálmán	2	3	3	3	3	3	3	2	3	—	—	—	2
Kampf Antal	1	3	4	3	2	3	3	3	1	—	—	—	1
Kardos László	2	3	4	3	2	3	3	2	1	—	3	—	2
Klivényi Endre	1	2	3	2	2	2	2	3	1	2	—	—	1
Komássy Ede	1	3	4	4	2	3	3	3	1	—	—	—	2
20 Kovács Ödön	1	3	3	3	1	3	3	3	1	—	—	—	1
Krazsóf József	1	1	2	2	1	2	2	2	1	—	2	—	1
Krusché Emil	1	2	3	3	1	2	2	2	3	—	—	—	1
Kunz Titusz	1	1	2	1	2	2	2	2	fm.	—	—	—	1
Lajti István	1	2	3	2	1	1	2	3	1	—	—	1	1
25 Lazarus Antal	1	3	3	3	2	3	3	2	2	—	3	—	1
Lőwi László, izr.	2	2	3	3	2	3	3	2	2	—	—	—	2
Magyar Ferencz	1	2	3	2	1	2	2	3	2	—	—	—	2
Mártony József	1	2	3	3	1	2	2	2	3	—	—	—	2
Mezey Béla, ev. ref.	3	3	4	4	3	3	3	3	2	—	—	—	2
30 Mössmer Árpád	1	1	2	2	1	1	2	1	3	—	—	—	1
Pamlényi László	1	1	3	3	1	2	2	1	1	—	3	—	1
Perczel Géza	2	3	4	3	3	3	3	3	3	—	—	—	2
Reinle Tibor, ev. ref.	2	2	4	3	2	2	3	3	2	—	—	—	1
Reiprich Béla, ev. ref.	1	1	3	2	1	1	2	2	2	—	—	—	1
33 Schreiner Ede	1	3	3	3	1	2	3	2	2	3	—	—	1

III. B/ osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak								Rendkívüli tantárgyak			Magaviselet	
	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Földrajz	Számítás	Rajzoló mért.	Testgyakorlás	Francia nyelv	Gyorsírás		Ének
Sigmund József, ág. ev.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	—	—	—	1
Storer Győző	1	3	4	3	1	3	3	3	1	—	—	—	1
Subáky Béla	1	3	4	4	1	2	3	3	2	—	—	—	1
Szabó Tivadar	2	3	3	4	3	3	3	3	1	—	—	—	2
40 Szalay Jenő	1	3	4	4	3	3	4	3	2	—	—	—	1
Tanos Sándor	1	2	3	4	3	2	3	3	2	3	—	—	2
Tetmajer Géza	2	2	3	2	1	1	2	2	1	—	—	—	1
Tömöry Tibor	1	2	4	3	2	3	3	3	3	—	—	—	1
Vanyek Béla	1	2	3	3	1	2	2	3	3	—	—	—	1
45 Varga István	2	3	4	3	2	3	3	3	1	—	—	—	1
Wittenberger István	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	—	—	1
Záborszky István	1	2	3	2	2	2	2	2	2	—	—	1	1
Zsarnóczay János	1	3	3	3	2	3	3	3	3	—	—	—	2
<i>Magántanulásra tértek:</i>													
Bayer Antal	1	1	2	2	1	2	1	2	—	—	—	—	—
50 Granichstäden Károly	1	3	3	4	2	3	3	2	—	—	—	—	—
Hajós Iván	1	3	3	3	2	2	3	2	—	—	—	—	—
Latinovits János	1	2	3	2	2	2	2	2	—	—	—	—	—
Simonyi István, ism.	1	3	3	3	1	2	2	3	—	—	—	—	—
Zoltán Miklós	1	3	3	3	1	2	3	3	—	—	—	—	—
<i>Magántanuló:</i>													
Rauscher Lajos	2	4	4	4	2	3	4	3	—	—	—	—	—
<i>Beteg: Jelfy Tibor.</i>													
<i>Kimaradtak: Dobay József, Viosz István.</i>													
Összesen : 58.													

IV. A/ osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak								Rendkívüli tantárgyak			Magaviselet	
	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiségtan	Rajzoló mért.	Testgyakorlás	Francia nyelv	Gyorsírás		Ének
Arendt Emil	1	2	3	1	1	2	2	2	2	—	—	—	1
Barczen Tibor	2	3	3	3	3	2	3	3	3	—	3	—	2
Baronyi András István...	1	1	2	1	2	2	2	2	fm.	—	—	—	1
Bartusek Géza	1	2	3	3	3	3	4	3	3	—	—	—	2
5 Baumgarten Mihály...	1	1	2	1	2	2	1	1	2	1	—	—	1
Benesch Nándor	2	3	3	3	3	3	3	4	3	—	—	1	1
Bernhardt Jenő	1	3	3	3	3	2	3	3	3	—	—	—	2
Bicskey Imre öd.	1	1	2	1	1	1	1	1	2	—	—	—	1
Böschatt Károly	1	2	1	1	1	1	2	2	1	—	2	1	1
10 Burghardt Antal	1	1	1	1	1	1	1	1	fm.	—	—	—	1
Csapodi István Zoltán...	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
Csutor Ipoly	2	3	3	3	3	2	3	3	1	—	—	—	2
Dezső Lajos	1	2	3	3	1	1	3	3	1	—	—	—	2
Fazekas Béla	2	3	3	4	2	3	4	4	3	—	—	—	2
15 Ficker Rezső	2	4	4	3	3	2	3	3	1	—	—	2	2
Fischer Ottó	2	2	3	2	2	3	2	3	2	—	—	2	1
Füredy Zoltán	1	3	3	3	3	2	3	2	fm.	—	—	—	1
Graul Viktor	1	3	3	3	2	2	3	2	fm.	—	—	—	2
Győrffy Károly	2	3	3	3	3	3	2	3	1	—	—	—	2
20 Harámi István ism.	2	3	3	3	3	2	3	3	1	3	—	1	2
Háry Géza	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3	—	—	1
Kacsovich Tibor	1	1	3	2	1	1	3	1	2	—	—	—	1
Kaim István	3	3	3	4	3	3	3	2	3	—	—	—	2
Kelemen Rikárd	2	1	1	1	1	1	2	2	2	—	—	—	1
25 Kellemfy Gyula	1	1	1	1	2	1	2	2	fm.	—	—	1	1
Kleiner Jenő	1	1	2	1	1	1	2	2	2	—	—	—	1
Kölber József	1	1	1	1	2	1	1	2	2	1	—	1	1
Krisztinkovich Pál...	1	1	2	2	1	1	3	2	2	—	—	—	1
Lavotha Géza ág. ev.	2	3	4	3	2	1	3	3	3	3	—	—	1
30 Loczka Alajos	1	2	3	1	2	1	1	2	2	—	—	—	1
Marsteiner Sándor	1	2	3	2	1	1	2	3	3	—	—	—	1
Marx István	2	4	3	2	2	2	3	3	3	—	—	—	2
Metzger Károly	3	3	3	3	3	3	4	3	fm.	—	—	—	1
Palugyai István öd.	1	1	2	1	1	1	1	2	2	—	—	—	1
35 Pap Béla	3	3	3	3	3	3	3	3	1	—	—	—	2

IV. A/ osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak								Rendkívüli tantárgyak			Magaviselet	
	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Természettan	Memorizáció	Rajzoló mért.	Testgyakorlás	Francia nyelv	Gyorsítás		Ének
Paschnár Jenő	1	1	3	1	2	2	3	3	2	—	1	—	2
Paulheim Gyula	3	3	3	3	3	2	3	3	3	—	—	—	1
Piványi Ernő	1	1	3	2	1	2	3	2	2	2	—	—	2
Sas István	1	2	3	3	2	3	3	3	1	—	—	—	2
40 Scherr Nándor	1	4	3	3	1	2	3	2	3	—	—	—	1
Schwendtner Oszkár Pál	1	3	3	3	1	3	3	2	3	—	—	—	2
Soós Elemér ev. ref.	3	3	4	3	3	3	4	3	3	—	—	—	2
Steinbeisz Dezső	2	2	3	3	2	2	3	3	2	—	—	—	1
Stoll Kálmán	1	1	3	3	3	3	3	2	fm.	—	3	—	1
45 Tellyesniczky László	2	2	3	3	2	2	3	3	3	—	—	1	2
Tuna Frigyes	2	3	3	3	3	3	4	3	3	—	—	—	1
Vágner Iván	1	2	3	2	3	2	1	3	3	—	2	—	2
<i>Magántanulásra tértek:</i>													
Baróthi Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Ebner Géza	1	2	3	2	2	2	3	3	—	—	—	—	—
50 Hirschler Frigyes	1	1	2	1	1	2	2	3	—	—	—	—	—
<i>Magántanulók:</i>													
Almási Dénes gróf.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Luczenbacher János	1	1	2	1	2	2	1	2	—	—	—	—	—
Mocsonyi János g. kel.	1	1	2	1	1	1	3	3	—	—	—	—	—
Tóth Tihamér	1	3	3	3	2	3	3	3	—	—	—	—	—
<i>Kimaradtak:</i> Brányik Gyula, Gerzsabek Mihály, Knebel Alfréd.													
<i>Vizsgálatlan maradt:</i> Kohl Ferenc.													
<i>Magántanulásra tért:</i> Prenninger Adolf.													
Összesen: 59.													

IV. B/ osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak								Rendkívüli tantárgyak			Magaviselet	
	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiség	Rajzoló mért.	Testgyakorlás	Francia nyelv	Gyorsírás		Ének
Augusz Imre	1	2	2	2	1	1	2	1	3	—	—	—	1
Balásy Ferenc	1	1	2	2	1	2	1	2	1	—	—	—	2
Bartha Kálmán, ev. ref.	1	2	3	3	3	2	3	3	2	—	—	—	2
Bihar Aladár	2	2	3	3	3	3	3	3	1	2	—	—	2
⁵ Binder Vilmos, ág. ev.	1	1	2	2	1	2	2	1	3	—	—	—	1
Csobánczy László, ism.	2	2	4	4	4	3	4	2	1	—	—	—	2
Demjánovich Kornél, g. k.	2	2	3	3	2	2	3	2	2	—	—	—	1
Fényi Béla.....	1	2	2	3	3	1	2	3	3	—	3	—	1
Gortvay Adorján, ev. ref.	1	3	4	4	2	1	4	3	1	—	—	—	2
¹⁰ Gruber Richard.....	1	3	2	3	3	3	3	2	3	—	—	—	1
Hammersberg Béla, ág. ev.	1	3	2	3	1	2	2	3	1	—	—	—	2
Hermann László, öd.	1	1	2	2	1	1	2	2	2	1	—	—	1
Hortobágyi József	1	2	3	3	3	2	2	2	2	—	—	—	2
Kelemen András.....	1	1	1	1	1	2	1	3	fm.	—	—	—	1
¹⁵ Kertai Ferenc	1	2	3	3	1	1	3	2	2	—	—	—	1
Khölbl Ferencz, öd.....	1	2	2	2	1	1	2	2	1	—	—	—	1
Kovács Adorján, izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	3	—	—	—	1
Kuncze Lajos.....	1	2	2	2	1	1	2	3	2	—	—	—	1
Laky József	1	1	2	2	2	2	2	1	1	—	—	—	1
²⁰ Láng Ferenc	2	2	3	3	2	2	2	2	2	—	—	—	1
Linek István.....	1	1	3	3	1	2	3	2	2	—	3	—	1
Liptay Gyula	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	—	1
Loser Viktor.....	2	3	3	3	3	3	3	3	2	—	3	—	2
Meixner Emil.....	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
²⁵ Mennyey Géza	1	1	1	1	1	1	2	2	2	—	—	—	1
Neuhofer György.....	2	3	2	3	2	2	2	3	2	—	—	—	2
Ohmacht Nándor	1	1	1	1	1	1	2	1	2	—	1	—	1
Papp Kornél, g. kath.	1	3	2	2	2	2	2	2	2	—	—	—	1
Pintér Géza	1	1	2	2	1	1	2	1	2	—	—	—	1
³⁰ Popelka Oszkár	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—	—	—	2
Reichel Gyula	1	2	3	3	1	2	3	3	1	—	—	—	2
Rosemberszky Ödön	1	2	3	3	2	2	3	2	2	2	3	—	1
Rozgonyi Mihály, öd.	2	1	3	2	2	2	3	3	2	—	—	—	2
Sivó Jenő	2	2	3	3	2	3	2	3	2	1	—	—	2
³⁵ Springer Ferenc	2	2	3	3	2	3	3	2	2	—	—	—	2

IV. B) osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak									Rendkívüli tantárgyak		Magaviselet	
	Vallás tan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Természettudj	Memorizálás	Rajzoló mért.	Testgyakorlás	Francia nyelv	Gyorsírás		Ének
Sváb Tibor ...	1	2	3	3	2	3	3	3	2	—	2	1	2
Szaif József ...	1	3	3	3	2	2	3	3	3	—	—	—	2
Szelke Árpád ...	1	3	3	3	1	2	3	3	2	—	3	—	1
Walter Géza, ism. ...	1	1	3	2	1	2	2	1	2	—	—	—	1
⁴⁰ Zsigmond Kálmán	1	1	3	3	1	2	3	3	3	—	—	—	1
<i>Magántanulók :</i>													
Manndorff Béla br.	1	1	2	2	2	1	2	2	—	—	—	—	—
Szitányi Károly	1	3	3	3	1	1	3	3	—	—	—	—	—

Vizsgálatlan : Gallé Jenő, Gömör Ferenc, öd.

Kimaradt : Faith Károly, Menszáros Zoltán.

Összesen : 46.

V. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak		Magaviselet		
	Vallás tan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög pótló irod. olv. rajz	Történelem	Természettan	Mennyiség tan	Testgyakorlás	Gyorsírás	Ének		Francia nyelv	
Babarczy I. br., öd.	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	fm	—	—	1	1
Balogh Gábor, ev. r.	1	1	2	3	—	1	1	1	1	2	2	—	—	1	1
Bessenyei György	1	1	2	2	2	—	—	1	1	1	2	—	—	—	1
Blaskovics Károly	1	1	2	2	2	—	—	1	1	2	3	2	—	—	1
5 Breslmayer László	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	—	—	—	1
Christely Z., ág. ev.	1	2	3	2	1	—	—	1	1	3	1	—	—	—	1
Csöre Árpád	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	—	—	—	1
Dobos Gyula	1	2	3	3	2	—	—	1	1	3	3	—	—	—	1
Doromby Endre	1	2	2	2	3	—	—	1	2	3	2	—	—	—	1
10 Dulácska Ferenc	1	1	2	1	1	—	—	1	1	1	1	—	—	—	1
Faludi László	1	2	2	2	2	—	—	1	2	2	2	—	—	—	1
Farkas Arisztid	1	1	2	2	—	1	2	1	1	3	3	—	—	—	2
Farkass Sándor	1	2	1	1	1	—	—	2	1	1	2	3	—	—	1
Forster János	2	1	3	3	—	1	2	1	2	4	2	—	—	—	1
15 Gerley Dezső	2	3	3	3	—	2	3	1	2	3	3	—	—	—	1
Gruden Imre	3	3	3	3	3	—	—	3	3	3	3	—	—	—	2
Grundt L., ág. ev.	1	3	2	2	—	1	2	1	1	3	2	—	—	—	2
Hajós Elek, izr.	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	2	—	—	—	1
Herger Rezső	1	2	2	2	2	—	—	1	2	3	3	—	—	—	1
20 Hoepfner Pál, ág. ev.	1	2	1	2	2	—	—	2	2	3	3	—	—	—	1
Holl Dezső	1	2	1	2	3	—	—	2	2	2	1	2	—	—	1
Hunkár Imre	1	3	3	3	3	—	—	2	3	3	1	—	—	—	1
Imrédy Béla	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	—	—	—	1
Iványi László	2	2	3	3	1	—	—	2	3	3	2	3	—	—	2
25 Jakabffy Tibor	1	2	2	2	—	1	2	1	1	3	3	—	—	—	2
Kakucsy László	1	2	2	3	—	2	2	2	2	4	1	—	—	—	1
Kalár Károly	1	2	2	2	1	—	—	1	2	2	1	—	—	1	1
Kamenszky Árpád	1	3	2	2	—	1	1	1	1	3	2	3	—	—	1
Kecskés Gyula	2	2	3	3	—	3	3	3	3	3	1	2	—	—	2
30 Kelényi József	2	3	3	3	—	1	3	3	3	3	3	—	—	—	2
Kiss Ernő	1	1	1	2	—	1	1	1	1	3	2	3	—	—	1
Koltay Aladár	2	3	1	2	2	—	—	3	3	4	2	3	—	—	2
Kozalik Ferenc	2	3	3	3	—	1	2	3	3	4	2	—	—	—	2
Kuncze Béla	2	2	3	3	3	—	—	3	3	3	3	—	—	—	1

V. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak									Rendkívüli tantárgyak			Magaviselet		
	Vallás tan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög pótló		Történelem	Természettan	Mennyiség tan	Testgyakorlás	Gyorsírás		Ének	Francia nyelv
						irod. olv.	rajz								
35 Kunz Alfonz	1	2	2	1	2	—	—	2	1	2	2	—	—	—	1
Lazarus Ferenc	2	3	2	3	—	1	2	1	3	3	2	3	—	—	1
Lóczy Lajos	1	2	2	3	2	—	—	1	1	3	2	—	—	—	1
Majthényi Béla br. ...	1	2	2	2	2	—	—	1	1	3	2	—	—	1	2
Mandák Dezső, ism. ...	1	2	2	2	2	—	—	2	2	3	1	—	—	—	1
40 Mattyasovszky Béla ...	2	2	3	3	2	—	—	2	2	3	1	—	—	3	2
Mándoki Elemér	2	3	3	4	—	3	3	3	3	3	2	—	—	3	2
Melczer Béla	1	2	1	1	1	—	—	1	1	2	2	—	—	—	1
Mihályfi Béla	1	2	3	3	—	1	3	2	1	3	1	—	—	—	1
Nátly József	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	2	—	—	—	1
45 Neoschil Sándor	1	1	2	2	2	—	—	2	2	2	2	—	—	—	1
Ordódy István	1	1	1	1	—	1	1	1	1	2	2	—	—	1	1
Pacsu Jenő	2	2	3	3	2	—	—	2	2	3	2	—	—	—	2
Palmer Tibor	2	2	3	3	—	1	2	3	2	3	3	—	—	2	2
Papp Gyula	1	2	3	2	—	1	3	3	2	2	1	—	—	1	2
50 Paulheim István	2	3	3	3	3	—	—	3	3	3	3	3	—	—	2
Pintér Géza	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	2	—	—	1
Radó Pál	1	2	2	3	2	—	—	2	2	2	2	3	—	—	1
Reiprich I., ev. ref. ...	1	2	2	1	2	—	—	1	2	2	2	—	—	—	1
Reisz Lajos	2	3	2	3	—	2	2	2	2	3	1	—	—	2	2
55 Rimóczi László	2	3	3	3	—	3	4	2	3	3	2	—	—	—	1
Schletter Ödön	1	2	2	2	—	2	2	1	2	3	1	2	—	—	1
Schmidt Albin	1	1	1	1	2	—	—	1	1	1	1	2	—	—	1
Schneider János	1	1	1	2	1	—	—	1	1	2	1	—	—	2	1
Steinbeisz Jenő	1	2	2	2	—	2	1	2	3	3	1	—	—	—	1
60 Strasser B., ág. ev. ...	1	2	3	3	—	1	3	2	2	3	2	3	—	2	2
Surányi János, ev. r. ...	1	1	1	2	1	—	—	1	1	2	fm	—	—	—	1
Székely Károly	2	2	2	3	3	—	—	2	3	4	3	2	—	—	2
Tetmajer Alfréd	1	1	1	1	1	—	—	1	1	2	1	—	—	—	1
Tordai Ferenc	1	3	2	3	3	—	—	2	2	4	2	—	—	—	2
65 Tóth Tihamér	2	2	3	3	—	2	3	2	3	4	3	—	—	—	2
Vértesy László	1	1	1	1	1	—	—	1	1	2	1	—	—	—	1
Villányi Béla	1	2	2	2	—	1	1	1	2	2	1	—	—	—	1

V. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak				
	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög pótló		Történelem	Természetrajz	Memorizálás	Testgyakorlás	Gyorsírás	Ének	Francia nyelv	Magaviselet
Volmúth Ödön ...	2	3	3	3	—	1	1	2	3	2	1	—	—	—	1
Zoltán Dénes... ..	1	2	2	2	1	—	—	1	1	2	3	—	—	—	2
<i>Magántanulók :</i>															
Cselényi Jenő	1	2	3	3	—	3	3	3	2	3	—	—	—	—	—
Esterházy Lászl., gr.	1	2	1	1	1	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—
Lichtenstein József, ág. ev.	3	3	3	3	—	3	3	3	3	4	—	—	—	—	—
<i>Kimaradt : Wagner Béla.</i>															
<i>Meghalt : Tóth Vilmos.</i>															
														Összesen : 74.	

VI. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak			Magaviselet	
	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög pótló irod. olv.	rajz	Történelem	Természetről	Mennyiség	Testgyakorlás	Gyorsírás	Ének		Francia nyelv
Auer Zoltán, izr.	1	2	3	3	2	—	—	2	2	2	3	—	—	—	1
Babos Dénes	2	3	2	3	—	2	2	2	2	2	3	—	—	—	1
Bajor Lajos	2	3	3	4	—	2	2	3	3	4	3	—	1	—	2
Barthodeiszky A.	2	3	3	3	—	2	2	2	2	2	2	—	—	—	1
5 Bauer Ernő	1	1	2	2	2	—	—	1	1	2	3	1	—	—	1
Bayer Gyula	3	3	3	4	—	3	1	3	3	3	3	—	2	—	1
Benel Gusztáv	2	3	3	3	—	2	1	4	2	3	2	2	—	—	2
Biró Miklós, ev. ref.	1	1	1	2	2	—	—	2	2	2	1	—	—	—	1
Csetényi Andor, izr.	1	1	1	2	2	—	—	1	1	1	—	2	—	—	1
10 Czike Gábor	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	—	—	—	—	1
Darvay Kornél	2	3	1	3	3	—	—	2	3	3	3	3	—	—	2
Edvi-Illés Árpád	1	1	2	2	2	—	—	1	1	1	1	2	—	—	1
Emödy Vince	1	2	2	3	—	1	2	1	2	1	3	—	—	—	1
Eskulits Emil	1	2	3	2	2	—	—	1	1	2	3	—	—	—	1
15 Éder Elemér	1	3	2	3	3	—	—	2	2	3	1	3	—	—	2
Fehér Géza, ev. ref.	2	3	3	3	3	—	—	2	2	1	3	1	—	—	1
Fischer Emil	1	3	2	3	—	2	2	3	2	3	1	2	—	—	2
Fitz Emil	1	2	3	3	3	—	—	2	2	2	3	3	—	—	1
Fuchsz Ferenc	1	3	2	2	2	—	—	2	2	2	—	—	—	—	1
20 Halász Tibor	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	—	—	—	1
Hoepfner K., ág. ev.	1	3	3	3	—	3	3	3	3	4	3	—	—	—	2
Kazy József	2	3	3	3	3	—	—	4	3	3	2	3	—	—	2
Kemény Jenő	2	1	2	3	3	—	—	3	2	3	3	—	—	2	1
Kerényi Aladár	1	2	2	2	2	—	—	1	1	2	3	2	—	—	1
25 Kolossváry Béla	1	1	2	3	—	1	1	1	1	2	2	—	—	—	1
Közegi Vilmos	1	3	4	3	3	—	—	4	3	2	3	3	—	3	2
Kristóffy József	1	3	3	3	—	2	3	3	3	3	3	—	—	—	1
Krisztics Sándor	1	2	2	2	—	1	1	1	1	1	—	3	—	—	1
Kürschner Jenő, izr.	1	1	1	2	3	—	—	1	1	2	3	1	—	—	2
30 Leitner Károly	1	3	2	3	3	—	—	3	1	2	3	—	1	—	2
Lengyel Attila	2	2	3	3	—	2	2	3	3	3	3	2	—	—	1
Luczenbacher Pál	2	2	2	2	2	—	—	3	3	2	2	—	—	—	1
Luczenbacher R.	2	3	2	3	3	—	—	3	2	2	2	—	—	—	2
Magyary Lajos	2	2	2	3	—	1	1	2	1	2	—	—	—	—	1
35 Majthényi L. br.	1	2	1	2	2	—	—	2	2	3	—	—	—	—	1

VI. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak		Magaviselet		
	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög pótló irod. olv. rajz	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Testgyakorlás	Gyorsírás	Ének		Francia nyelv	
Makay István ...	1	1	1	2	2	—	—	1	1	1	1	2	2	—	1
Mezey Ferenc ...	1	2	2	3	3	—	—	1	1	1	3	2	—	2	1
Mészárovs György	1	3	2	2	2	—	—	2	2	3	3	—	—	—	1
Oláh Kálmán ...	1	1	1	2	2	—	—	1	1	1	3	1	—	—	1
40 Pamlényi Sándor	2	3	3	3	3	—	—	3	2	3	3	3	—	—	2
Panágl Ferenc ...	1	3	2	3	2	—	—	1	1	2	1	3	—	—	1
Pázmándi Mihály	1	3	3	3	2	—	—	1	1	2	2	—	—	—	2
Pesty Frigyes ...	1	2	3	3	2	—	—	1	1	3	2	3	—	—	1
Petrovits István...	2	3	3	3	3	—	—	3	3	4	3	—	—	—	1
15 Piványi Kálmán ...	2	3	3	3	—	2	1	3	3	3	2	3	—	—	2
Róth György, izr.	1	3	2	4	—	1	2	1	2	3	3	2	—	—	2
Rötzer Ferenc ...	1	1	1	1	1	—	—	1	1	2	1	2	—	—	1
Rybárcz József, ism.	3	3	3	4	—	3	3	3	3	3	3	—	—	—	2
Sámuel Ferenc ...	1	2	2	2	2	—	—	1	1	1	—	2	—	—	1
50 Serák László, unit.	1	2	2	2	—	1	3	1	1	2	3	—	—	—	2
Siklósy Károly ...	1	2	3	3	3	—	—	1	1	2	3	—	—	—	1
Szentgyörgyi Pál, ev. ref.	2	2	2	2	3	—	—	2	3	1	1	—	—	—	2
Szentmiklósy A., ev. ref.	1	3	3	3	—	2	2	2	3	2	2	—	—	—	2
Szirmai Lóránt ...	2	2	3	2	3	—	—	2	1	3	3	—	—	—	2
55 Taxis Egon br. ...	2	2	3	3	3	—	—	2	2	2	1	—	—	—	2
Tóth Ervin ...	1	1	1	2	1	—	—	1	1	1	3	1	—	—	1
Ullmann Gy., izr.	1	2	3	3	—	1	2	1	1	2	1	—	—	—	2
Vaisz Imre, izr. ...	2	3	3	3	—	3	2	3	3	3	3	—	—	—	2
Veyl Róbert ...	1	2	2	2	1	—	—	1	1	1	3	—	—	—	1
60 Walter Gyula ...	1	2	3	3	3	—	—	1	2	1	1	3	—	—	2
Weiner Gy., izr. ...	1	1	1	1	2	—	—	1	1	1	2	2	—	—	1
<i>Magántanuló :</i>															
Königswarter János báró ...	1	2	1	3	3	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—
<i>Magántanulásra tért :</i>															
Szajbély Alajos ...	1	3	2	3	—	3	3	3	2	2	—	—	—	—	—
<i>Kimaradt : Berzsényi György ág. ev.</i>											Összesen : 64.				

VII. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak				Magaviselet	
	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög- pótló irod. olv.	rajz	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Testgyakorlás	Egészségtan	Francia nyelv	Gyorsírás		Ének
Aczél Elemér	2	2	2	2	3	—	—	2	3	2	1	1	—	—	—	1
Alszeghy Kálmán	2	2	3	1	—	1	2	3	2	2	3	1	—	—	—	2
Bánáss László	1	2	3	4	3	—	—	1	2	2	2	1	—	—	—	1
Belényi István ism.	3	2	3	4	3	—	—	2	3	3	1	2	—	—	—	1
5 Benedek János	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	2	1	—	—	—	1
Beóthy Andor	1	2	1	2	3	—	—	1	1	1	2	2	—	—	—	1
Boronkay Gábor	1	3	3	4	3	—	—	1	3	3	—	1	—	2	—	2
Brenner István	4	3	3	3	3	—	—	2	4	4	3	2	—	—	—	2
Bresztovszky Ede	1	1	1	1	2	—	—	1	1	1	2	1	—	—	—	1
10 Bródy László izr.	2	3	1	2	3	—	—	2	3	2	1	1	—	—	—	2
Bruckner Alajos	2	2	2	2	—	2	1	2	1	1	1	2	—	—	—	2
Cséry Géza	2	2	3	3	—	3	1	3	2	3	2	2	—	—	1	2
Čiez János	1	2	3	3	3	—	—	2	3	4	2	2	—	3	1	1
Csizmazia Géza	3	2	3	3	3	—	—	1	2	2	—	1	—	—	—	1
15 Del Medico Pál	3	2	2	3	—	1	2	3	3	2	3	2	—	—	1	1
Dermár János	3	2	3	3	—	2	2	2	3	3	1	2	—	—	—	2
Dirsztay Gedeon izr.	2	2	2	2	—	3	1	1	2	2	3	2	—	—	—	2
Eskulits Ferencz	1	1	2	3	—	3	2	2	2	2	2	2	—	—	—	1
Farkas Kornél	3	3	3	3	3	—	—	3	2	2	1	2	—	—	—	1
20 Forster Kálmán	3	3	3	3	—	2	2	2	2	3	2	1	—	—	—	2
Földessy Lajos	3	2	3	1	—	1	3	2	2	2	3	—	—	1	—	1
Fritz István	3	2	3	3	—	1	2	2	2	2	3	1	—	1	—	1
Fühl József	2	3	2	3	3	—	—	2	2	2	1	2	—	2	—	2
Gaszner Pál	3	3	2	2	4	—	—	3	3	4	3	1	—	—	—	2
25 Gerlóczy Géza	1	1	2	1	—	1	1	1	2	2	—	1	—	1	—	1
Györffy Tivadar	1	3	2	3	—	1	2	2	2	3	—	1	—	—	—	2
Hofmann István	1	2	3	3	3	—	—	3	3	2	2	2	—	—	—	1
Hoepfner Istv. ág. ev.	1	3	3	3	—	1	3	3	4	3	3	2	—	—	—	2
Humayer Károly	3	2	3	3	3	—	—	3	3	3	2	2	—	—	—	1
30 Jakabffy Benjamin	1	3	3	3	—	2	3	3	3	3	1	2	—	—	—	2
Jankovich Istv. öd.	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1
Janny Rezső	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kolwek János	1	2	3	3	3	—	—	1	3	3	3	2	—	—	—	2
Kölber Pál	2	2	2	2	3	—	—	1	1	1	2	1	1	—	—	1
35 Köpf Rezső	2	2	2	3	—	3	2	2	3	3	1	2	—	—	1	2

VII. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak										Rendkívül tantárgyak				Magaviselet	
	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög-pótló irod. olv.	rajz	Történelem	Természettan	Mennyiség	Testgyakorlás	Égészségtan	Francia nyelv	Gyorsírás		Ének
Kratochvilla János	2	2	2	2	—	1	2	2	2	2	1	1	—	—	—	2
Majercsák Gyula...	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	—	1	—	1
Mezei Antal ...	2	3	2	3	—	1	2	3	3	3	2	2	—	—	1	1
Mihályfi István ...	3	3	3	3	—	2	2	3	2	2	2	2	—	—	—	2
40 Morzsányi Károly	2	3	1	2	—	1	2	1	3	3	2	1	—	—	—	1
Olasz Andor ...	3	3	3	3	3	—	—	2	3	3	1	2	—	—	—	2
Oláh Ödön ...	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	2	1	—	—	—	1
Ordódy László ...	2	3	2	3	—	2	1	3	3	3	1	1	—	—	—	1
Patek Ferenc ...	1	2	2	1	3	—	—	1	2	2	3	2	—	—	—	1
45 Paulheim József...	4	4	3	3	—	3	2	3	3	3	—	2	—	—	1	2
Pákozdy Károly...	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	2	1	—	1	—	1
Pintér Károly ...	1	1	1	1	—	2	2	1	1	1	1	1	—	—	—	1
Pongrácz Aurél izr.	1	1	1	3	3	—	—	2	1	1	1	1	—	—	—	2
Pongrácz István izr.	1	2	2	2	3	—	—	3	3	3	2	1	—	—	—	1
50 Ránits Kálmán ...	1	2	2	2	2	—	—	2	1	1	1	2	—	—	—	2
Retter Károly ...	1	2	2	2	—	2	1	2	2	2	2	1	—	1	—	1
Rimóczy Mihály ...	1	1	2	1	2	—	—	1	1	1	2	1	—	—	—	1
Rosta János ...	1	2	2	1	2	—	—	1	2	1	2	1	—	—	1	1
Sarlay Lajos ...	1	3	2	2	—	3	3	2	3	3	2	2	—	—	—	1
55 Schiller Ottó izr.	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	2	1	—	1	—	1
Schiller Pál izr. ...	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	2	—	1	—	1
Schmidt Artur ...	2	2	3	2	3	—	—	2	2	1	—	1	—	—	—	1
Schoch József. ...	1	2	2	2	—	1	2	2	1	1	—	2	—	—	—	1
Szücs Loránt...	1	2	2	1	—	1	2	3	2	2	2	2	—	—	—	2
60 Tömöry Jenő ...	1	2	2	1	3	—	—	1	3	3	2	1	—	—	—	2
Turcsányi Elek e. r.	1	2	2	2	3	—	—	1	2	2	2	1	—	—	—	2
Vas István izr. ...	1	1	2	1	—	1	2	2	2	2	2	2	—	—	—	1
Vágó Pál ...	1	1	2	1	—	1	1	1	1	2	1	1	—	—	—	1
Verzár István ...	3	3	3	3	3	—	—	3	3	3	2	2	—	—	—	2
Ziska László ...	3	2	2	2	—	1	2	2	3	3	—	1	—	—	—	1
<i>Magántanuló:</i>																
Horváth Béla e. r.	1	2	1	2	1	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—

Kimaradt: Trubl Kálmán.

Összesen: 66.

VIII. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak											Rendkívüli tantárgyak				
	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög-pótló irod. olv. rajz	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Böles. előtan	Testgyakorlás	Egészség	Gyorsírás	Ének	Magaviselet	
Bujanovics Sándor	1	3	2	2	—	1	1	2	2	2	1	2	2	—	—	1
Eckhardt Vilmos ...	1	1	1	2	—	1	1	1	1	1	1	2	1	—	—	2
Farkas Ferenc ...	2	2	3	3	—	2	2	3	3	2	2	3	1	—	—	2
Farkasfalvi Sándor	1	2	2	3	—	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1
⁵ Földesi János ...	2	3	3	3	3	—	—	3	3	3	3	1	2	—	—	2
Földiák Frigyes, izr.	1	2	1	2	—	2	1	2	2	1	1	3	1	1	—	1
Haidekker János ...	1	3	3	3	3	—	—	2	3	3	1	2	1	—	—	1
Hevesi Oszkár ...	1	2	2	3	—	1	2	1	2	3	1	2	1	—	—	1
Holl Béla, öd. ...	1	1	2	2	1	—	—	1	1	1	1	1	1	—	—	1
¹⁰ Horváth Béla, ev. ref.	1	1	1	2	1	—	—	1	1	1	1	2	1	—	—	1
Horváth Tibor ...	1	2	3	3	—	1	1	2	2	2	2	1	1	—	—	1
Innocent Máté ...	1	1	1	2	1	—	—	1	2	3	1	fm	1	1	—	1
Jankovich Lászl., gk.	1	3	3	3	—	3	1	2	3	2	2	1	2	2	—	1
Jurka Fláv., gkath.	1	1	2	2	2	—	—	1	2	1	1	2	1	—	—	1
¹⁵ Karenovics Tibor ...	2	2	3	3	3	—	—	2	2	2	1	2	1	2	1	1
Kartschocke József	1	2	3	3	3	—	—	2	3	2	2	2	1	—	1	2
Kleindl János ...	1	2	2	3	—	2	2	3	3	3	1	2	2	1	—	1
Knirsch Gusztáv...	1	1	1	2	—	1	2	1	2	2	1	fm	1	1	—	1
Kováts Gyula, ev. ref.	1	1	1	2	1	—	—	1	1	2	1	fm	1	—	—	1
²⁰ Leipnik Frigyes, izr.	1	3	1	3	—	1	2	2	3	2	2	2	1	—	—	2
Liptay Lajos ...	1	1	3	3	3	—	—	2	3	3	2	3	1	—	—	2
Magyari Andor ...	1	2	2	2	2	—	—	2	2	1	1	2	1	—	—	1
Magyary Zoltán ...	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1	—	1
Majercsák Ferenc	1	1	1	2	2	—	—	1	2	1	1	1	1	1	—	1
²⁵ Mariási Lajos, öd. ...	1	1	2	1	1	—	—	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Meszlényi Emil ...	2	3	3	3	—	2	2	2	3	3	2	2	1	—	1	1
Molnár Béla... ..	3	2	2	3	—	1	2	2	1	1	1	1	1	1	—	1
Neoschil Antal ...	2	3	3	3	3	—	—	3	3	3	3	3	1	—	1	2
Rostagni Géza ...	3	3	3	3	3	—	—	2	3	2	3	1	2	—	1	2
³⁰ Rózsa Elemér... ..	1	2	2	2	2	—	—	1	1	1	1	2	1	—	—	1
Schiller V., izr., öd.	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	2	1	1	—	1
Sedlacek Viktor ...	1	1	1	2	1	—	—	1	1	1	1	fm	—	—	—	1
Seenger Gyula ...	2	3	2	3	3	—	—	3	3	3	3	fm	1	—	1	1
Strauss Tibor, izr.	1	3	2	2	2	—	—	1	2	2	1	3	2	1	—	1
³⁵ Szajbély Kálmán ...	2	3	2	3	—	3	2	3	3	3	3	3	2	—	—	1

VIII. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak											Rendkívüli tantárgyak		Magaviselet		
	Vallásan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög-pótló	irod. olv.	rajz	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Böles. előtan	Testgyakorlás		Egészségtan	Gyorsírás
Szirmai Dénes... ..	2	3	3	3	3	—	—	2	3	3	2	3	2	—	1	2
Teller Béla	2	3	3	3	—	2	1	2	3	3	3	2	1	1	1	1
Trukker Ferenc	2	1	3	3	—	1	1	1	1	2	2	3	1	—	—	2
VáradyKálmán,ism.	2	3	3	3	—	2	1	1	3	3	1	2	1	—	1	2
10 Vincenti Gusztáv ...	1	1	2	2	2	—	—	1	3	3	1	2	2	—	—	2

Összesen : 40.

VIII.

AZ ÉRDEMSOROZATBAN HASZNÁLT RÖVIDÍTÉSEK MAGYARÁZATA.

G. kath. = görög katolikus; g. kel. = görög keleti vallású;
ág. ev. = ágostai evangélikus; ev. ref. = evangélikus református;
unit. — unitárius; izr. = izraelita; öd. = ösztöndíjas; ism. —
ismétlő; fm. = fölmentetett.

A tanulmányi előmenetelre nézve:

Magaviseletre nézve:

1 annyi mint jeles

2 „ „ jó

3 „ „ elégséges

4 „ „ elégtelen

1 annyi mint jó

2 „ „ szabályszerű

3 „ „ kevésbé szab.

4 „ „ rossz.

IX.

STATISZTIKAI KIMUTATÁS.

I. A tanulókról általában.

		I. A/	I. B/	II. A/	II. B/	III. A/	III. B/	IV. A/	IV. B/	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
		osztály												Összesen
Fölvétett az egész tanév foly.	a/ A tanulók száma :													
	Nyilvános tanuló	72	72	64	63	58	57	55	44	71	62	66	40	724
	Magántanuló... ..	3	7	1	2	4	1	4	2	3	2	1	—	36
	Önkéntes ismétlő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Összesen	75	79	65	65	62	58	59	46	74	64	67	40	754
Évközben	Kimaradt	1	10	1	2	3	2	3	2	1	1	1	—	27
	Magántanulásra tért	2	—	1	—	—	6	3	—	—	1	—	—	13
	Meghalt	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
	Betegeskedett (osztályzatot nem kapott)	—	1	1	—	1	1	1	2	—	—	—	—	7
	Szeptemberi magánvizsgálatra maradt	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4
Vizsgálatot tett	Nyilvános tanuló	66	60	61	61	54	48	47	40	69	61	65	40	672
	Magántanuló... ..	5	7	2	2	4	7	7	2	3	2	1	—	42
	Összesen	71	67	63	63	58	55	54	42	72	63	66	40	714
A tanév végén	A vizsgálatot tett nyilvános és magántan. között ismétlő volt	3	2	—	7	—	2	1	2	1	1	—	1	20
A tanév végén	b/ A tanulók vallása :													
	Római katolikus	64	61	57	57	53	48	51	35	63	50	56	32	627
	Görög katolikus	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	1	4
	Görög keleti	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	5
	Agostai evangélikus	3	1	2	—	1	2	1	2	5	1	1	—	19
	Evang. református	2	3	1	2	2	3	1	2	3	4	2	2	27
	Unitárius	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
	Izraelita	—	2	3	4	—	2	—	1	1	7	7	4	31
	Összesen	71	67	63	63	58	55	54	42	72	63	66	40	714

	I. A/	I. B/	II. A/	II. B/	III. A/	III. B/	IV. A/	IV. B/	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
	o s z t á l y												
c/ A tanulók anyanyelve:													
Magyar...	67	65	62	63	56	54	52	42	72	62	66	38	699
Német ...	4	2	—	—	1	1	1	—	—	1	—	—	10
Román ...	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2
Olasz...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tót...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szerb-horvát...	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Francia...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Görög ...	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Összesen ...	71	67	63	63	58	55	54	42	72	63	66	40	714
d/ A tanulók nyelvismere:													
Csak magyarul beszél ...	32	40	58	41	43	33	22	22	31	25	33	22	402
Hányan tudtak magyarul	71	67	63	63	58	55	54	42	72	63	66	40	714
e/ A tanulók szüleinek polgári állása:													
Öster- melő	Nagybirt. és bérlő	8	4	2	2	2	3	2	3	8	1	3	40
	Kisbirt. és bérlő	4	—	—	4	—	—	1	1	4	1	—	15
	Alkalmazott ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3
Iparos	Nagyiparos ...	—	2	3	1	1	1	1	—	1	2	2	15
	Kisiparos ...	2	5	8	5	3	6	2	3	—	5	3	44
	Alkalmazott...	4	4	8	—	1	1	3	1	—	—	2	24
Keresk. és vállalk.	Nagykereskedő ...	2	4	2	1	2	5	—	1	5	1	3	27
	Kiskereskedő ...	—	6	3	3	—	2	—	—	4	2	2	24
	Alkalmazott...	—	1	2	—	—	—	5	—	1	1	—	10
Tiszt- viselő	Köztisztviselő ...	19	14	10	18	22	13	13	9	22	24	9	184
	Magán-és társulati	12	8	10	9	8	7	6	4	5	7	3	81
Katona...	2	3	—	1	3	2	—	1	3	2	1	1	19
Más értelmiségi (orvos, ügyvéd, tanár, tanító stb.) ...	10	7	10	13	10	4	6	11	14	8	23	7	123
Személyes szolgálatból élő (napszámos, szolga)	1	7	2	1	—	3	2	1	1	—	6	—	24
Magánzó (nyugdíjas v. tökeje jövedelméből élő) ...	7	2	23	5	6	9	12	7	10	2	9	8	100
Összesen ...	71	67	63	63	58	55	54	42	72	63	66	40	714

	I. A/	I. B/	II. A/	II. B/	III. A/	III. B/	IV. A/	IV. B/	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
	o s z t á l y												
/ A tanulók illetősége :*													
α) Helybeli (budapesti)...	66	57	51	55	55	49	47	28	55	55	61	36	615
β) Megyebeli (Pest-Pilis-Solt-Kis-Kún várm.)...	1	3	3	7	2	4	2	2	6	2	—	2	34
γ) Más vármegyebeli :													
Abauj-Torna vármegyei	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alsó-Fehér	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Bács-Bodrog	—	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	4
Baranya	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3
Bars	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2
Bereg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beszterce-Naszód	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Békés	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Bihar	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2
Borsod	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
Csanád	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csongrád	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Esztergom	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fejér	1	2	—	—	—	—	1	2	—	—	1	—	7
Gömör	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Hajdú	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
Háromszék	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Heves	1	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4
Hont	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Hunyad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Jász-N.-K.-Sz.	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2
Kolozs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krassó-Szörény	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Komárom	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	1	4
Liptó	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maros-Torda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Máramaros	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Moson	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Küküllő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nógrád	—	1	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	4
Nyitra	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2
Pozsony	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sáros	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Somogy	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3
Sopron	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	4

* A szülők lakóhelye szerint.

		I. A/	I. B/	II. A/	II. B/	III. A/	III. B/	IV. A/	IV. B/	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
		o s z t á l y												
A t a n ú v e g e n	Szabolcs vármegyei ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Szatmár „	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
	Szepes „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Székely-Udvarhely vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Szilágy vármegyei ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Temes „	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
	Tolna „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Torontál „	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
	Turóc „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ung „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Vas „	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
	Verőce „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Veszprém „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Zala „	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2
	Zemplén „	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	Zólyom „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Fiumei ...	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
	g) Másállambeli és pedig:													
	Ausztiai ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
	Boszniai... ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Oroszországi ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szerbiai... ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Romániai ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Morvaországi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Egiptomi ...	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	
Összesen ...	77	67	63	63	58	55	54	42	72	63	66	40	714	
g) A tanulók életkora:														
9. életévét betöltötte ...	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
10. „ „ ...	32	27	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60
11. „ „ ...	35	38	50	30	1	—	—	—	—	—	—	—	—	154
12. „ „ ...	2	1	12	27	34	26	—	2	—	—	—	—	—	104
13. „ „ ...	—	—	—	6	20	22	22	16	—	—	—	—	—	86
14. „ „ ...	—	—	—	—	3	5	29	22	34	1	—	—	—	94
15. „ „ ...	—	—	—	—	—	2	3	2	28	31	1	—	—	67
16. „ „ ...	—	—	—	—	—	—	—	—	8	28	28	1	—	65
17. „ „ ...	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	32	20	—	56
18. „ „ ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	14	—	18
19. „ „ ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	5
20. „ „ ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
21. „ „ ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Több „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen ...	71	67	63	63	58	55	54	42	72	63	66	40	714	

		I. A/	I. B/	II. A/	II. B/	III. A/	III. B/	IV. A/	IV. B/	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen		
		o s z t á l y														
A tanév végén	h/ A tanulók magaviselete :															
	Jó... ..	43	34	40	37	30	28	27	24	47	38	40	28	416		
	Szabályszerű	22	26	21	24	24	20	20	16	22	23	25	12	255		
	Kevésbé szabályszerű	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
	Rossz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	Összesen ...	66	60	61	61	54	48	47	40	69	61	65	40	672		
A tanév végén	i/ A fegyelmi esetek száma :															
	Osztálykönyvileg megrovatott... ..	5	6	6	8	7	5	6	8	—	4	3	1	59		
	Igazgatói megrovást kapott... ..	1	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	5		
	Tanács folytán eltávolított	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
A tanév folyamán	j/ A tanulók egészségi állapota :															
	Betegségi eset volt {	járványos	9	3	2	6	3	3	3	4	10	4	6	—	53	
		nem járv. {	súlyos	2	4	3	7	1	3	6	7	9	5	4	1	52
			könnyű	196	163	130	171	129	120	127	126	37	140	152	50	1541
		halállal végződő...	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	
k/ A tanulók mulasztása :																
Igazolt órák	2914	2685	2565	2816	2534	1441	1633	1576	2387	1647	2108	1039	25345			
Nem igazolt órák	28	8	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	39			
A mulasztott órák száma	2942	2693	2565	2817	2535	1441	1633	1576	2387	1648	2108	1039	25384			
Hány tanuló nem mulasztott	12	14	10	7	10	10	6	6	12	13	17	10	127			
Hány tanuló mulasztott igazolatlanul	3	6	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	12			

II. A tanulók előmeneteléről.

		I. A/	I. B/	II. A/	II. B/	III. A/	III. B/	IV. A/	IV. B/	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
		o s z t á l y												
A t a n ú v é g é n	a) A rendes tantárgyakat véve:													
	Minden tárgyból jeles ...	6	8	6	2	2	1	4	3	7	2	8	2	51
	Minden tárgyból legalább jó ...	24	9	14	10	11	7	10	11	19	13	12	12	152
	Minden tárgyból legalább elégséges ...	32	37	32	36	38	31	29	26	36	39	38	26	400
	Egy tárgyból elégtelen	4	8	6	9	1	11	8	—	10	7	5	—	69
	Két tárgyból elégtelen...	—	1	4	3	1	3	2	—	—	—	2	—	16
	Több tárgyból elégtelen	5	4	1	3	5	2	1	2	—	2	1	—	26
	Összesen ...	71	67	63	63	58	55	54	42	72	63	66	40	714
	b) A rendkívüli tárgyakat véve:													
	Eredménnyel tanulták													
a francia nyelvet ...	—	—	—	—	4	5	7	6	12	3	2	—	39	
a gyorsírást	—	—	—	—	10	5	5	8	16	28	12	14	98	
a műéneket ...	10	15	9	7	3	3	8	1	—	4	10	11	85	
az egészségtant...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64	39	103	
c) A görög pótló tárgyakat tanulták ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	20	31	17	96

Az 52. oldalon 19. sz. alatt felsorolt jutalmazottak közé ACZÉL ELEMÉR helyett PANÁGL FERENCZ VI. o. t. veendő.

A nmélt. vallás- és közokt. m. kir. miniszterium könyvaján-
dékából VÖRÖSMARTY összes munkáit BRESZTOVSZKY EDE VII. o. t.,
ERŐDI, Fáraok országát KERNER LÁSZLÓ I. A/ o. t., SZEGŐ, Japán
munkáját BERCZIK LÁSZLÓ I. A/ o. t. kapta meg.

III. Kimutatás az érettségi vizsgálatokról.

Az a), b), c), d) rovatok csakis az első ízben érettségizőkre vonatkoznak. Az e) rovat adatai az érettségit a tanév végén sikerrel befejező tanulókra vonatkoznak.

A vizsgálat ideje	a)		b) az írásbelin		c)		d) A szóbelin				e) Az érettségit végzett tanulók pályaválasztása																	
	Hányan jelentkeztek vizsgálatra?	Hány készítették el a dolgozatot legálább elégséges eredménnyel?	Hány utasították az írásbeli alapján ismételő vizsgálatra?	Hány utasították az írásbeli vizsgálatra?	Hány csattatott szóbeli írt?	Hány letöltésen?	Hány jól?	Hány egy-szeren?	Hány utasították a javítóvizsgálatra?	Hány utasították a szóbeli alapján?	tanári	filozófiai	jogi	orvosi	technikai	vegyészi	gépészi	rajztanári	gazdasági	erdészeti	bányászati	ipari	kereskedelmi	hivatalnoki	katonai	színesi	diplomáciai	
Máj. jún.	40	10			10	11	8	15	6*		1	2	10	3	6	1			5						2	1	2	1

* Latinból 4, történelemből 1, fizikából 1.

X.

AZ ÉRETTSÉGIT VÉGZETT TANULÓK NÉVSORA.

Jelesen érettek :

ECKHARDT VILMOS	KNIRSCH GUSZTÁV	MÁRIASI LAJOS
HOLL BÉLA	KOVÁTS GYULA	SCHILLER VILMOS
HORVÁTH BÉLA	MAGYARY ZOLTÁN	SEDLACZEK VIKTOR
INNOCENT MÁTÉ	MAJERCSÁK FERENC	Összesen : 11.

Jól érettek :

FARKASFALVI SÁNDOR	JURKA FLÁVIUSZ	TRUKKER FERENC
FÖLDIÁK FRIGYES	MOLNÁR BÉLA	VINCENTI GUSZTÁV
HORVÁTH TIBOR	RÓZSA ELEMÉR	Összesen : 8.

Érettek :

BUJANOVICS SÁNDOR	KARENOVITS TIBOR	ROSTAGNI GÉZA
FARKAS FERENC	KARTSCHOCKE JÓZSEF	SEENGER GYULA
HAIDEKKER JÁNOS	LEIPNIK FRIGYES	STRAUSS TIBOR
HEVESI OSZKÁR	LIPTAY LAJOS	SZÁJBÉLY KÁLMÁN
JANKOVICH LÁSZLÓ	MAGYARI ANDOR	SZIRMAI DÉNES
		Összesen : 15.

Összesen : 34

A javító és pótló érettségi vizsgálatok a jövő iskolaév elején az V. ker. állami főgimnáziumban lesznek.

A BUDAPESTI IV. KERÜLETI
KEGYESTANÍTÓRENDI FŐGIMNÁZIUMBA JÁRÓ TANULÓK
FEGYELMI SZABÁLYAI.

(Jóváhagyva a Vallás és Közokt. m. kir. Ministerium 1904 aug. 13-ról kelt 65626. száma
rendeletével.)

I. A tanulók kötelességei általában.

1. §. A tanulók kötelesek a vallásukbeli isteni tiszteleteken s vallási gyakorlatokon résztvenni és lelkiismeretesen teljesíteni vallásuk követelményeit.

2. §. Föltétlen tisztelettel és engedelmességgel tartoznak a tanári kar s annak minden egyes tagja iránt; mit főképp azzal nyilvánítanak, ha alkalmazkodnak figyelmeztetésük- és intésükhöz, teljesítik rendeleteiket s követik tanácsaikat.

3. §. A tanári tekintély minden megsértése szigorú büntetést, eshetőleg kizárást von maga után.

4. §. Tisztelettel viseltessenek a tanulók a felsőbbégi személyek, érdemes férfiak s általában a tisztos öregkorúak iránt, mert a tisztelettudás és udvariasság elutasíthatatlan követelménye a tanulóknál megkívánt műveltségnek.

5. §. Szeressék és becsüljék tanuló társaikat, hogy azok őket viszont szeressék és becsüljék. Ha valaki magát tanuló társa által megsértettnek véli, óvakodjék minden visszatöréstől, hanem terjessze ügyét az osztályfőnök s ez úton az igazgató elé, kik hivatva vannak igazságos ítélet hozni.

6. §. Ha több tanulóknak van panasza, soha tömegesen, hanem csak egyenkint jelenhetnek meg az illető tanár vagy az igazgató előtt, szem előtt tartván azon tiszteletet, mellyel az igazgatónak s a tanári karnak minden viszony és körülmény közt tartoznak.

7. §. Oly egyénnel, kiknek társasága a tanuló becsületére vagy erkölcsére káros vagy épen veszedelmes befolyást gyakorolhatna, tilos az érintkezés.

8. §. A legszigorúbb büntetésre teszi magát érdemessé azon tanuló, aki vétkes gondolkozásmódja és aljas érzületének nyilvánítása által társainak erkölcsét rongja, azokat erkölcstelen cselekvésre, hazugságra, engedetlenségre csábítja.

9. §. A tanulók az iskolán kívül is alá vannak vetve az iskola fegyelmi hatóságának, melyet az igazgató a tanári karral együtt gyakorol. S azért a tanulók magatartása villamosvasúton s egyéb közlekedési eszközökön komoly és illedelmes legyen. A megállás előtt való le- és az indulás után való fölugrás a testi épséget veszélyeztető s a forgalmi szabályokba ütköző cselekedet, meg nem engedhető. A közlekedési eszközök helsejében az utazóközönségre megjegyzést tenni, vagy épen gúnyolódni, az utazó társaság figyelmét magára szegző csinyt elkövetni a társas illedelem s a fegyelem egyaránt tiltja.

II. A tanulók köteleességei az iskola iránt.

10. §. Minden tanuló kötelezve van az év elején az előadások megkezdésére pontosan megjelenni s az év végét eltávozás nélkül bevárni. Ok nélküli halasztgatása a tanításon való megjelenésnek a rendes tanulók sorából való kitörlést vonja maga után.

11. §. Minden tanuló köteles a tanórákon pontosan megjelenni. Tiltatik tehát a későnjövetel, valamint a tanítás zavarása ki- és bejárás által.

12. §. Az iskolában mindenki tisztán és illedelmesen öltözve jelenjen meg, hogy külseje által is tanulóhoz illő műveltséget tanusítson.

13. §. Megkivántatik, hogy mindenki a szükséges, tisztántartott írószerekkel és könyvekkel ellátva jöjjön az intézetbe. Iskolai kézikönyveken kívül más könyvet, vagy akármely szükségtelen szert odahozni tilos.

14. §. A tanintézet helyiségeiben szigorúan tiltatik mindennemű illetlenkedés, lárma és civódás, valamint a lépcsőkön ugrálás is.

15. §. Minden óra után 10 percnyi szünetre a tanulók a tantermet elhagyhatják és a folyósókon időzhetnek, hol azonban bármely rendetlenséget előidézni tilos. Órák közben a tanulók az intézetből csak az osztályfő engedelmével távozhatnak.

16. §. A tanintézetbe jövetel és abból való kimenetel mindenkor illedelemmel, csend- és rendben történjék.

17. §. Az utcákon és a tanintézeti épület előtt a csoportozás, céltalan időzés és futkározás olyan tettek, melyek az iskolai fegyelemmel meg nem egyeznek.

18. §. Az iskolai épület, bútorok vagy taneszközök bemocskolása vagy bárminemű megsértése tilos. A kárt az illető köteles megtéríteni s ha azt rosszakarathól szándékosan tette, fegyelmi büntetés alá vonatik. Azon esetben, ha a tettet kinyomozni nem lehetne, a körülményekhez képest, az egész osztály is köteleztetik a kártérítésre.

19. §. Nem szabad más jószágát megsérteni, annál kevésbé azt igazságtalanul elsajátítani.

20. §. Tilos a pénzkölcsönzés; nemkülönben ruhák, könyvek, írószerek vagy egyéb tárgyaknak, melyeket a tanuló saját használatára kapott, eladása, elcserélése vagy elzálogosítása; végre mindennemű pénzre üzött játék, főleg a kártyajáték, melynek megakadályoztatása a szülők és szállásadók legfőbb köteleességei közé tartozik.

21. §. Vendéglőket kivételesen csakis a szülők, ezek helyettesei vagy oly felnőtt egyének társaságában szabad látogatni, kik a tanuló illő magaviseletéről kezeskedhetnek.

22. §. *Kávéházak látogatása semmi szín alatt sem engedtetik meg.*

23. §. Nem tisztességeseknek ismert helyekre való járás a legszigorúbb büntetéssel, a körülményekhez képest, kizárással fenytetik.

24. §. Színházba és műveltkörű táncmulatságokba a tanulók csak a szülők vagy ezek helyetteseinek engedelmével, a kisebbek csak ezek társaságában mehetnek, ha különben az igazgatónak vagy osztályfőnöknek ez ellen nincs kifogása. *Hanyag tanulónak a színház látogatása egészen megtiltható.*

25. §. A dohányzás, mint az ifjak fejlődő szervezetére ártalmas, általában tiltatik.

26. §. A leghatározottabban tiltva van botoknak és fegyvereknek hordása vagy viselése.

27. §. Egyleteket és társulatokat csak a tanári kar, illetőleg az igazgatóság felügyelete és ellenőrzése mellett, ennek, vagy az egylet és társulat minőségéhez képest, a felsőbb tanhatóság engedelmével lehet alakítani.

28. §. Az iskola körén kívül lévő egyletek és társulatok tagjai tanulók nem lehetnek.

29. §. Szállást fogadni, vagy a fogadottat elhagyni a szülők vagy megbízottjaik engedélye nélkül nem szabad. E részben minden változás az igazgatóságnál előlegesen bejelentendő. Korcsmai vagy kávéházi helyiségekben lakást vagy étkezést fogadni tilos.

30. §. Ha a fölfogadott szállás, vagy a házigazdák ellen kellő felügyelet hiánya vagy egyéb fontos ok miatt a tanintézeti előjárásnak kifogása lenne, az ily szállást tartoznak az ifjak a lehető legrövidebb idő alatt elhagyni vagy az intézettől megválni.

31. §. Előrelátható akadályoztatás esetében az engedély a távolmaradásra *egy órára* az illető tanártól, *egy napra* az osztályfőtől, hosszabb időre az igazgatótól kérendő, az oknak a szülők vagy helyettesük részéről írásban vagy szóban való bejelentése után.

32. §. A tanórák elmulasztása csak betegséggel és csupán csak az orvosnak, a szülőknek vagy ezek helyetteseinek bizonyítványa és nem névjegye alapján menthető ki. Betegség miatt eredő kimaradások *mindig azonnal* bejelentendők. Mikor a tanuló újra iskolába megy, köteles a mulasztásokat hiteles bizonyítvánnyal igazolni. Az órák látogatását illető kötelezettség kiterjed a nem kötelezett tárgyakra (egészségtan, ének, francia nyelv, gyorsírás) is, amelyek látogatására a tanuló az év elején jelentkezett. Az ilyen tanfolyamokból való kilépés az igazgató és a szaktanár beleegyezése nélkül tilos.

33. §. Ha a tanuló előzetes bejelentés és engedély nélkül egy hétig kimarad, az iskolából kilépettnek tekinthető s a névsorból törülhető. Ugyanezen eljárás lép életbe, ha a tanuló nem egyfolytában, hanem szakadozottan annyi órát mulaszt igazolatlanul, amennyi a heti órák száma.

34. §. Ha a tanuló valamely ragályos bajban szenvedett volna, fölgógyulása után az iskolába csakis akkor léphet újra be, ha teljes fölgógyulását és ragálymentességét a kezelő orvosa által kiállított és a kerületi orvos által is láttamozott bizonyítvánnyal az igazgatónál igazolja. A szülők vagy helyetteseik kötelesek a tanulót az iskolától akkor is távoltartani, ha odahaza ragályos betegségben levőkkel érintkezett. Ily esetben is a tanuló csak a fentebb említett orvosi bizonyítvány bemutatása mellett jöhet ismét az iskolába.

35. §. Az iskolai év elején az osztályfő minden tanulónak kijelöli helyét az osztályteremben, tekintettel a tanuló látó- vagy hallóképességére és esetleg más, alapos óhajására; ép azért helyet változtatni vagy cserélni csak az osztályfő engedelmével szabad.

III. Fegyelmi büntetések.

36. §. Az előző pontok tiltó szabályai ellen elkövetett vétségek fegyelmi büntetések alá esnek. E büntetés fokozatai a következők: 1. a tanár által való magános figyelmeztetés és intés a tanuló hibájának kellő megvilágításával; 2. szigorú feddés az osztályfőnök által; 3. az osztály előtt történő nyilvános megdorgálás; 4. az igazgató elé idézés, ki ez alkalommal, ha szükségét látja, a tanuló csendes eltávolítását is tanácsolja az intézetből a szülőknek; 5. tanári szék elé való idézés azon figyelmeztetéssel, hogy nem javulás esetén kizárják az intézetből; 6. a tanuló kizárása saját intézetéből vagy a helybeli középiskolákból; 7. oly esetben, midőn félreismerhetetlen az erkölcsi romlottság s ez bármely intézet erkölcsiségét veszélyeztethetné, az ország összes középiskoláiból való kitiltás.

37. §. Ezeken kívül a körülményekhez képest alkalmazható enyhébb büntetés is.

38. §. Minden büntetési fokozat az osztálykönyvbe bejegyeztetik s a szülőkkel vagy helyetteseikkel közöltetik.

39. §. Ezen szabályoknak az intézet minden növendéke iskolán belül és kívül is, évközben és szünetidőben egyaránt alá van vetve s alóluk senki, még a szülők sem menthetik föl őket.

40. §. E szabályok minden tanulóval közöltetvén s a szülők vagy ezek helyettesei részéről is a tudomásvétel céljából ellenjegyeztetvén, e szabályok nem tudására való hivatkozás mentő okul nem szolgálhat.

Budapesten, 1904. augusztus hó 27-én.

A: igazgatóság.

FIGYELMEZTETÉS.

A jövő 1906—1907. tanév szeptember 1-én kezdődik.

Ezt megelőzőleg augusztus 31-én javító- és pótlóvizsgálatok lesznek délelőtt 9 órától délután 5-ig.

Szeptember 1., 2., 3. délelőtt 9—12 óráig a még be nem töltött helyekre a felvételt eszközli az igazgató; ugyanekkor a már felvett tanulók beírása történik az osztályfőnököknél. Ha e három nap alatt a már felvett tanulók beiratkozás végett az osztályfőnököknél nem jelentkeznek, a belépési jogosultságot s ezzel együtt a befizetett 15 koronányi fölvételi díjat is elvesztik.

Az I. osztályba a fölvétel július 1—3-ig történik, melyre a 4. elemi osztályt végzett tanulók szülőik, vagy azok megbizottai kíséretében személyesen tartoznak megjelenni, magukkal hozva iskolai bizonyítványukat, keresztlevelüket, oltási bizonyítványukat és 15 korona fölvételi díjat.

Az I. osztályba csak oly tanuló léphet, aki életének 9. évét betöltötte, de 12 évesnél nem idősebb, mely körülmény keresztlevelél, illetőleg hiteles születési bizonyítvánnyal igazolandó. Tizenkét évesnél idősebb fiú fölvétele felől a tanártestület határoz.

Ha valamely tanuló a Rendtartás szerint megállapított beiratkozási időt (július 1., 2., 3., szeptember 1., 2., 3.) elmulasztva, később óhajtana belépni, a fölvétel iránt a beiratási idő utolsó napjától számítva 8 napig (szeptember 11-ig) a késedelem okainak tekintetbe vétele mellett az intézet igazgatója határoz; ha pedig a fölvételre jelentkezés a határnaptól számítva egy hét után, de két hétnél nem későbbben történék, a fölvételre az engedélyt a tankerületi főigazgató adja meg. Minden, később jelentkező tanuló utólagos fölvételének engedélyezése a vallás- és közoktatásügyi miniszter jogához tartozik.

A gimnáziumi *V. osztályba* lépő tanuló szülője vagy gyámja köteles kijelenteni, vajjon fia vagy gyámoltja az 1890. évi XXX. t.-c. értelmében a görög nyelvet, avagy az idézett t.-c. által meg-

határozott más tárgyakat (t. i. magyar és görög irodalmi szemelvényeket, művelődés-történetet és szabadkézi rajzot) fogja-e tanulni.

Ha oly tanuló, ki már egy vagy több osztályban *görög nyelvet* tanult, akár más intézethől való átlépés esetén, akár ugyanazon intézet kebelében a görögöt helyettesítő tantárgyakban való oktatásra jelentkezik, az illető tantárgyakban amaz intézet megelőző osztályaiban elvégzett tananyagból fölvételi vizsgálatot tartozik tenni. Viszont a görög nyelv és irodalom illető tananyagából tartozik vizsgálatot tenni azon tanuló is, aki akkor jelentkezik görög nyelv- és irodalomra, miután már egy vagy több osztályban a göröghelyettesítő tantárgyakat tanulta. (A vallás- és közoktatásügyi miniszter 1890. évi 23.583. sz. a. kelt rendeletével kiadott «Középiskolai Rendtartás» I. fejj. 7. §.)

A *tandij 72 korona*, lefizetése négy részletben történik, úgymint október 15., december 1., március és május 1-je körül.

A tanévvégi *vizsgálatok* minden tanulóra kötelezők. Ha a tanuló a vizsgálatokat betegség vagy egyéb fontos ok miatt nem teheti vagy megszakítani kénytelen, engedélyért a tanári testülethez folyamodhatik. A betegség igazolására *hatósági* vagy *hatóságilag megerősített* orvosi bizonyítványt kell mellékelni. E pótló vizsgálat minden tárgyra kiterjedő, teljes vizsgálat lehet. Oly tanuló, aki a *vizsgálatokat megszakította, ezzel nem szerezhet jogot arra, hogy akár ugyanazon, akár más intézetben magánvizsgálatot tehessen.*

Azon tanulóknak, kik egy *tantárgyból nyertek elégtelen osztályzatot* s kiket a tanári kar képeseknek tart arra, hogy a szünidő alatt önszorgalmukból pótolják mulasztásukat, megadja az engedélyt, hogy augusztus utolsó napjaiban (l. fentebb) javító-vizsgálatra jelentkezzenek. Kik *két tantárgyból nyertek elégtelen tanjegyet*, azok a tankerületi kir. főigazgató úrhoz folyamodhatnak engedélyért, folyamodványaikat azonban a gimnáziumi igazgatóságnál július 5-ig tartoznak benyújtani.

Ki kettőnél több tantárgyból nyert elégtelen osztályzatot, a javító-vizsgálatra semmiesetre sem bocsátható (1883. évi XXX. t.-c. 11. §. 2. pont.)

Kelt Budapesten, 1906. június hó.

Kováts Antal
igazgató.

